

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

NÁZEV BAKALÁŘSKÉ PRÁCE/TITLE OF THESIS

Ekonomické vztahy České republiky a Spolkové republiky Německo /
Economic relations between the Czech Republic and the Federal Republic of Germany

TERMÍN UKONČENÍ STUDIA A OBHAJOBA (MĚSÍC/ROK)

Červen/2024

JMÉNO A PŘÍJMENÍ STUDENTA / STUDIJNÍ SKUPINA

Anna Benešová / KEMBC05

JMÉNO VEDOUcíHO BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Ing. Kamila Veselá, Ph.D., MBA

PROHLÁŠENÍ STUDENTA

Odevzdáním této práce prohlašuji, že jsem zadanou bakalářskou práci na uvedené téma vypracoval/a samostatně a že jsem ke zpracování této bakalářské práce použil/a pouze literární prameny v práci uvedené.

Jsem si vědom/a skutečnosti, že tato práce bude v souladu s § 47b zák. o vysokých školách zveřejněna, a souhlasím s tím, aby k takovému zveřejnění bez ohledu na výsledek obhajoby práce došlo.

Prohlašuji, že informace, které jsem v práci užil/a, pocházejí z legálních zdrojů, tj. že zejména nejde o předmět státního, služebního či obchodního tajemství či o jiné důvěrné informace, k jejichž použití v práci, popř., k jejichž následné publikaci v souvislosti s předpokládanou veřejnou prezentací práce, nemám potřebné oprávnění.

Datum a místo: 28. 4. 2024 v Praze

PODĚKOVÁNÍ

Rád/a bych tímto poděkoval/-a vedoucímu bakalářské práce za metodické vedení a odborné konzultace, které mi poskytl/a při zpracování mé bakalářské práce.

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

SOUHRN

1. Cíl práce:

Cílem této bakalářské práce bylo vyhodnotit ekonomické vztahy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo v letech 2018 až 2022 pomocí analýzy, zhodnotit údaje o migraci obyvatelstva mezi těmito dvěma zeměmi a zjistit intenzitu vzájemného mezinárodního obchodu, platební bilanci a investiční pozici.

2. Výzkumné metody:

Bakalářská práce se skládá z teoretické a analytické části. Pro teoretickou část této práce bylo využito rešerše odborné literatury z oblasti mezinárodního obchodu a mezinárodních vztahů. V analytické části bylo čerpáno z relevantních internetových zdrojů a statistik (Český statistický úřad, Spolkový statistický úřad, Česká národní banka, Světová banka a další podobné instituce). Mezi sledované makroekonomické ukazatele patřilo reálné HDP, které bylo vypočítáno pomocí zjištěného nominálního HDP a deflátoru HDP, dále HDP na obyvatele, tempo růstu HDP, nezaměstnanost a inflace. Analytická část práce používá metod komparace, analýzy a syntézy.

3. Výsledky výzkumu/práce:

Teoretická část je založena na poznatcích z odborné literatury. V analytické části dochází k výpočtu reálného HDP pomocí zjištěného nominálního HDP a deflátoru HDP, následná komparace těchto hodnot a komparace HDP na obyvatele, kdy bylo HDP na obyvatele v Německu celé sledované období téměř jednou tolik vysoké než v ČR. Dále byl zjištěn vývoj tempa růstu HDP obou zemí a byly uvedeny faktory, které ovlivnily pokles či nárůst. V roce 2020 se dostalo tempo růstu obou zemí do hluboké recese v důsledku pandemie COVID-19 a následných protipandemických opatření. Následovala analýza a komparace míry nezaměstnanosti, kdy byla v ČR míra nezaměstnanosti nižší o 1 % než ve SRN. Nárůst počtu nezaměstnaných nastal v obou zemích v letech 2020 a 2021 z důvodu globální pandemie a přísných restrikcí. Inflace ve sledovaném období byla vyšší v ČR, kdy se v roce 2022 dostala na enormní hodnotu 15,1 %. V Německu docházelo v letech 2018 až 2020 k deflaci a následně míra všeobecné cenové hladiny vzrostla na 8,7 %. Bilance běžného účtu ČR vykazovala v letech 2018 až 2020 přebytek, nejvyšší roku 2020 (8,05 mld. EUR), následující rok poprvé po 7 letech dosáhla schodku a nejnižší byla roku 2022 (-16,43 mld. EUR). Naopak bilance běžného účtu SRN byla ve sledovaném období ve vysokém přebytku, nejnižší roku 2022 (162,3 mld. EUR). Při posouzení intenzity vzájemného obchodu bylo zjištěno, že se SRN dlouhodobě podílí téměř třiceti procenty na zahraničním obchodu ČR a bilance česko-německého obchodu byla celé sledované období kladná.

4. Závěry a doporučení:

Intenzita vzájemného obchodu mezi ČR a SRN je dlouhodobě vysoká, jelikož se Německo podílí téměř třiceti procenty na mezinárodním obchodu České republiky a je největším obchodním partnerem ve vývozu, dovozu a obratu ČR.

Po zkoumání makroekonomických ukazatelů a analýze vzájemného obchodu mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo vyplynulo, že má SRN nepostradatelné místo v mezinárodním obchodu ČR a jejich vztahy se posouvají stále pozitivnějším směrem.

KLÍČOVÁ SLOVA

Mezinárodní obchod, mezinárodní vztahy, ekonomika, pandemie COVID-19, intenzita obchodu

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

SUMMARY

1. Main objective:

The main objective of this bachelor thesis was to assess the economic relations between the Czech Republic and the Federal Republic of Germany between 2018 and 2022, to evaluate the data on population migration between the two countries and to determine the intensity of international trade, balance of payments and investment position.

2. Research methods:

The bachelor thesis consists of theoretical and analytical parts. In the theoretical part, a literature search in the field of international trade and international relations was used. For the analytical part relevant internet sources and statistical data were used. The monitored macroeconomic indicators included real GDP, which was calculated using the monitored nominal GDP and GDP deflator, as well as GDP per capita, GDP growth rate, unemployment and inflation. In the analytical part were used the methods of comparison, analysis and synthesis.

3. Result of research:

The theoretical part is based on knowledge from the literature. In the analytical part, real GDP is calculated using the observed nominal GDP and the GDP deflator, followed by a comparison of these values and a comparison of GDP per capita, where GDP per capita in Germany was almost one times as high as in the Czech Republic throughout the monitored period. Furthermore, the evolution of the GDP growth rates of both countries was determined and the factors that influenced the decline or increase were presented. In 2020, the growth rates of both countries entered a deep recession as a result of the COVID-19 pandemic and the subsequent anti-pandemic measures. The unemployment rate was then analysed and compared, with the Czech Republic having an unemployment rate 1 % lower than Germany. An increase in the number of unemployed occurred in both countries in 2020 and 2021 due to the global pandemic and the severe restrictions. Inflation during the monitored period was higher in the Czech Republic, reaching an enormous 15,1 % in 2022. In Germany, deflation occurred between 2018 and 2020, inflation subsequently increased to 8,7 % in 2022. The current account balance of the Czech Republic was in surplus between 2018 and 2020, the highest in 2020 (8,05 billion EUR), the following year it reached a deficit for the first time in 7 years and the lowest in 2022 (-16.43 billion EUR). On the other hand, the current account balance of Germany was in a high surplus in the period under review, the lowest in 2022 (162,3 billion EUR). When analysing the intensity of mutual trade, it was found that Germany has a long-term share of almost thirty percent of the Czech Republic's foreign trade and the balance of Czech-German trade was positive throughout the entire monitored period.

4. Conclusions and recommendation:

The intensity of mutual trade between the Czech Republic and Germany has long been high, as Germany accounts for almost thirty percent of the Czech Republic's international trade and is the Czech Republic's largest trading partner in exports, imports and turnover. After examining the macroeconomic indicators and analysing the mutual trade between the Czech Republic and the Federal Republic of Germany, it was found that Germany has an indispensable place in the international trade of the Czech Republic and their relations are moving in an increasingly positive direction.

KEYWORDS

International trade, international relations, economy, COVID-19 pandemic, trade intensity

JEL CLASSIFICATION

F10, F13, F2, F3

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení:	Anna Benešová
Studijní program:	Ekonomika a management (Bc.)
Studijní skupina:	KEMBC05
Téma BP:	Ekonomické vztahy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo
Zásady pro vypracování (stručná osnova práce):	<ol style="list-style-type: none"> 1 Úvod 2 Teoreticko-metodologická část Mezinárodní obchod a jeho význam pro ekonomiku, platební bilance, investiční pozice, migrace pracovníků, charakteristiky vybraných států s důrazem na stěžejní odvětví, podmínky a omezení realizace obchodu, metodika práce 3 Praktická část Makroekonomický pohled na Českou republiku a vybraný stát, mezinárodní obchod mezi Českou republikou a vybraným státem, platební bilance, intenzita vzájemného obchodu, investiční pozice, migrace pracovníků 4 Závěr
Seznam literatury: (alespoň 4 zdroje)	<ul style="list-style-type: none"> • HOŠOFF, B. et al. <i>Vývoj a perspektívy svetovej ekonomiky: transformácia počas pandémie koronavírusu SARS-CoV-2</i>. Bratislava: Ekonomický ústav Slovenskej akadémie vied, 2020. ISBN 978-80-7144-314-8. • CHERUNILAM, F. <i>International business</i>. Sixth edition. PHI Learning, 2020. 832 p. ISBN 9789389347494. • KRUEGER, A. O. <i>International trade. What everyone needs to know</i>. Oxford: Oxford University Press, 2020. 288 p. ISBN 9780190900465. • WANG, S. L. et al. Cultural industries in international business research: Progress and prospect. <i>Journal of International Business Studies</i>, 2020, vol. 51, p. 665-692.
Harmonogram:	<ul style="list-style-type: none"> • Zpracování cílů a metodiky do: 1. 2. 2024 • Zpracování teoretické části do: 1. 3. 2024 • Zpracování výsledků do: 1. 4. 2024 • Finální verze do: 1. 5. 2024
Vedoucí práce:	Ing. Kamila Veselá, Ph.D., MBA

prof. Ing. Milan Žák, CSc.
rektor

V Praze dne: 23. 1. 2024

Prof. Ing.
Milan
Žák CSc.

Digitálně podepsal Prof. Ing. Milan Žák CSc.
DN: cn=Prof. Ing. Milan Žák CSc., c=CZ, o=Vysoká škola ekonomie a managementu, a.s., givenName=Milan, sn=Žák, serialNumber=ICA-10393535
Datum: 2024.01.23 09:24:46 +01'00'

Obsah

1 Úvod	1
2 Teoreticko-metodologická část práce	2
2.1. Mezinárodní obchod a jeho význam pro ekonomiku	2
2.1.1. Platební bilance	9
2.1.2. Investiční pozice	11
2.1.3. Migrace pracovníků	12
2.2. Charakteristika České republiky	15
2.3. Charakteristika Spolkové republiky Německo	18
2.4. Makroekonomické ukazatele	23
2.5. Metodika práce	25
3 Analytická část práce	26
3.1. Makroekonomický pohled na ČR a SRN	26
3.2. Mezinárodní obchod mezi ČR a SRN	35
3.2.1. Platební bilance ČR a SRN	35
3.2.2. Intenzita vzájemného obchodu ČR a SRN	38
3.2.3. Investiční pozice ČR a SRN	40
3.2.4. Migrace pracovníků mezi ČR a SRN	43
3.3. Shrnutí	44
4 Závěr	46
Literatura	48
Přílohy	1

Seznam zkratek

CZK	koruna česká
ČKD	Českomoravská-Kolben-Daněk
ČLR	Čínská lidová republika
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČSÚ.	Český statistický úřad
EU	Evropská unie
EU15	Evropská unie 15 zemí
EUR	euro
GDP	gross domestic product (hrubý domácí produkt)
HDP	hrubý domácí produkt
ICT	Information and Communication Technologies (Informační a komunikační technologie)
Mil.	milion
Mld.	miliarda
NATO	North Atlantic Treaty Organization (Severoatlantická aliance)
OSN	Organizace spojených národů
SRN	Spolková republika Německo
Tis.	tisíc
USA	United States of Amerika (Spojené státy americké)
USD	United States dollar (americký dolar)
WTO	World Trade Organization (Světová obchodní organizace)
ZO	zahraniční obchod

Seznam tabulek

Tabulka 1 Spolkové země Německa s hlavními městy	20
Tabulka 2 Nominální HDP ČR a SRN 2018-2022	26
Tabulka 3 Deflátor HDP ČR a SRN 2018-2022	26
Tabulka 4 Reálný HDP ČR a SRN 2018-2022	27
Tabulka 5 HDP na obyvatele ČR a SRN 2018-2022	30
Tabulka 6 Rozdíl HDP na obyvatele 2018-2022	31
Tabulka 7 Platební bilance ČR 2018-2022	36
Tabulka 8 Platební bilance SRN 2018-2022	36
Tabulka 9 Vývoj zahraničního obchodu se zbožím ČR s celým světem 2018-2022	38
Tabulka 10 Vývoj česko-německého zahraničního obchodu se zbožím 2018-2022	38
Tabulka 11 Zbožová struktura česko-německého obchodu 2018	39
Tabulka 12 Investiční pozice ČR vůči zahraničí 2018-2022	40
Tabulka 13 Investiční pozice SRN vůči zahraničí 2018-2022	40
Tabulka 14 Přímé české investice v zahraničí 2018-2022	40
Tabulka 15 Přímé zahraniční investice v ČR 2018-2022	41
Tabulka 16 Přímé zahraniční investice SRN v ČR 2018-2022	42

Seznam grafů

Graf 1 Vývoj reálného HDP ČR 2018-2022	27
Graf 2 Vývoj reálného HDP SRN 2018-2022	28
Graf 3 Tempo růstu HDP ČR 2018-2022	28
Graf 4 Tempo růstu HDP SRN 2018-2022	29
Graf 5 Vývoj nezaměstnanosti ČR a SRN 2018-2022	31
Graf 6 Vývoj inflace ČR a SRN 2018-2022	33
Graf 7 Struktura platební bilance ČR 2018-2022 (%)	35
Graf 8 Počet migrantů z ČR a SRN žijících v opačných zemích 2018-2022	43

1 Úvod

Česká republika je zemí s vyspělou tržní ekonomikou orientovanou na export. Pro Českou republiku, jako malý a vyspělý stát, mají ekonomické vztahy s jinými zeměmi a mezinárodní obchod klíčový význam. Hlavním důvodem je fakt, že disponuje poměrně rozsáhlým kvantem úrodných zemědělských ploch a malým množstvím přírodního bohatství. České hospodářství se silně orientuje na průmysl, zejména na výrobu automobilů. Mezi hlavní odvětví průmyslu ČR patří průmysl strojírenský, potravinářský, chemický a hutnický.

Téměř třetina HDP připadá na průmyslový sektor, který je úzce provázán s německým průmyslem, proto je nejdůležitějším a dlouhodobě nejvýznamnějším obchodním partnerem České republiky jednoznačně Německo, jehož ekonomika je právem považována za jednu z nejsilnějších ve světě. Vztahy se Spolkovou republikou Německo dlouhodobě představují prioritu pro Českou republiku, jak historicky i geograficky, tak především intenzitou ekonomických vztahů. Spolková republika Německo má rozsáhlé a velmi zásadní mezinárodní styky s Českou republikou, jelikož se podílí téměř 30 procenty na celkovém obratu zahraničního obchodu ČR. Dalšími státy, které mají pro Českou republiku nepostradatelný význam, jsou Slovensko, Polsko a Maďarsko.

Spolková republika Německo se pyšní největší ekonomikou Evropské unie a čtvrtou největší ekonomikou světa, po USA, Číně a Japonsku (Businessinfo, 2023). Své postavení ve světovém hospodářství má zejména díky proexportní orientaci. Česká republika patří mezi nejdůležitější země Německa, v rámci dovozu zboží je i před Španělskem a Velkou Británií. Díky významnému dodavatelskému průmyslu je ČR jednou z mála zemí s kladnou obchodní bilancí s Německem. Díky brexitu se Česká republika dostala mezi deset zemí s nejintenzivnějším mezinárodním obchodem se SRN.

Důležité jsou pro ČR i SRN také vztahy v mezinárodním kontextu, jelikož oba státy spolu spolupracují v rámci EU, NATO a OSN.

Cílem bakalářské práce bylo vyhodnotit ekonomické vztahy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo pomocí analýzy, zjistit intenzitu vzájemného mezinárodního obchodu, vyhodnotit údaje o migraci obyvatel mezi těmito zeměmi, jejich platební bilanci a investiční pozici.

2 Teoreticko-metodologická část práce

Teoretická část této práce se věnuje rešerši odborné literatury z oblasti mezinárodního obchodu a mezinárodních vztahů. První část první kapitoly se soustředí na vývoj mezinárodního obchodu, definuje příčiny jeho vzniku, přístup a zapojení ekonomik do mezinárodního obchodu. Dále jsou zde specifikovány další souvislosti, jako globalizace, světová obchodní organizace, makroekonomický výkon národní ekonomiky, obchodní podmínky v mezinárodním obchodním styku, krize ekonomiky v období pandemie, mezinárodní pohyb faktorů a kulturní průmysl. Další podkapitoly první části se zaměřují na platební bilanci, investiční pozici a investiční politice EU a migraci pracovníků. Druhá kapitola detailně popisuje charakteristiku České republiky a třetí kapitola se věnuje charakteristice Spolkové republiky Německo. V závěru teoretické části je definována metodika práce.

2.1. Mezinárodní obchod a jeho význam pro ekonomiku

Mezinárodní obchod představuje směnu zboží a služeb různých subjektů určitého státu v rámci celého světové hospodářství.

Mezinárodní obchod, tedy vývoz a dovoz zboží a služeb, představuje dle Kubišty (2016, s.40-41) v současnosti v mnoha zemích podstatný podíl na HDP dané země, přičemž ukazatelem tohoto podílu je tzv. otevřenost dané ekonomiky. Zapojení zemí do mezinárodního obchodu, neboli jejich otevřenost, je odvozena od podílu vývozu na HDP a počtu obyvatel dané země.

Dle Kunešové et al (2014, s.42) je mezinárodní obchod se zbožím nejstarší formou mezinárodních ekonomických vztahů. Během vývoje lidské společnosti se z nahodilého příležitostného obchodu postupně stával významný faktor propojování jednotlivých národních ekonomik a rozvoje světové ekonomiky.

Vývoj mezinárodního obchodu

Dle Kubišty (2016, s.41) s termínem “mezinárodní obchod” začíná pracovat až klasická teorie mezinárodního obchodu, třebaže se zbožím se obchodovalo od pradávna. Z historie jsou dobře známé obchodní cesty, které dostávaly názvy jako Hedvábná stezka z východu na západ euroasijského kontinentu nebo Solná, Zlatá či Jantarová stezka. K významnému posílení objemu a významu obchodu došlo v minulých stoletích také díky zdokonalení v námořní navigaci, objevům nových teorií, spolu s vybudováním koloniálních říší a budování dopravní infrastruktury, nezbytné pro využití nových vynálezů technických prostředků, usnadňujících přemísťování osob i zboží. Mezinárodní obchod v současném pojetí se začal rozvíjet po ukončení 1. světové války, kdy byly nově definovány hranice států v Evropě, Africe a na Blízkém Východu. Obchodními velmocemi meziválečného období byly zejména Velká Británie a Francie, které pro obchodování využívaly též svých koloniálních říší, Německo, USA a další průmyslově rozvinuté západoevropské státy.

Dle Krueger (2020, s.7) sice vzrostla obchodní a ekonomická aktivita v polovině 30. let 20. století, byla ale do roku 1939 a na začátku 2. světové války většina ekonomik stále nestabilní. Doprava, komunikace a ekonomická aktivita byly zastíněny válečnými konflikty. Válka vážně narušila obchodní vztahy a většinu ekonomik. Během války se pozornost politiky částečně soustředila na způsoby, jak usnadnit poválečnou “rekonstrukci” a vybudovat mezinárodní ekonomický systém, který by zabránil opakování zhroucení z 30. let 20. století. Zvláštní pozornost byla věnována rozvoji internacionály ujednání, která by usnadnila chod mezinárodního obchodu.

Přestože růst mezinárodního obchodu a světového reálného HDP byl dle Krueger (2020, s.10) po devatenáctém století rychlý, čtvrtstoletí po 2. světové válce vytvořil růst nový rekord. Evropská ekonomika vzrostla obzvlášť rychle, neboť tyto země nahradily velmi důležité

aspekty zničené válkou. Prvních dvacet pět let po konci války byl nejrychlejší růst mezinárodního hospodářství, jaký kdy od začátku průmyslové revoluce svět zažil.

Dle Krueger (2020, s.10) po druhé světové válce chtěli hlavní evropské velmoci zakotvit opatření, která by zabránila zahájení třetího světového konfliktu. Evropští lídři věřili, že užší ekonomické vztahy poskytnou pevný základ pro mír v Evropě. Začali se Společenství uhlí a oceli, po kterém v roce 1956 vyjednali Římskou smlouvu mezi šesti zeměmi – Belgií, Francií, Německem, Itálií, Lucemburskem a Nizozemskem. Těchto šest zemí se dohodlo na vstupu do celní unie, která se nejprve nazývala Evropské hospodářské společenství a později se přejmenovala na Evropskou unii. Země EU odstranily cla a další překážky mezinárodního obchodu mezi sebou. Postupem času se počet členů zvýšil na dvacet osm a poté klesl na dvacet sedm, když se Britové z EU stáhli.

Světový ekonomický růst během 90. let dle Krueger (2020, s.15) pokračoval, ale opět došlo k velkým změnám. Pád Berlínské zdi na počátku 90. let byl první. Do té doby udržovaly centrálně plánované ekonomiky velmi omezené obchodní vazby se zbytkem světa. Po pádu Berlínské zdi se tyto země snažily otevřít své ekonomiky obchodu a více se integrovat se zbytkem světa. Mnoho dalších rozvojových zemí začalo své obchodní režimy jednostranně liberalizovat. Díky tomu zvýšily svůj podíl na světovém obchodu a rostly rychleji. Velikost otevřeného, mnohostranného obchodního systému se zvětšila.

Poháněno dle Cherunilam (2020, s.1-2) všudypřítomnou ekonomickou liberalizací, revolučním technologickým pokrokem, podstatnými změnami v politických sférách a vývoji v sociokulturním prostředí, jsou národní ekonomiky stále více vzájemně závislé a stále více se globalizují. Popsat vznikající globální prostředí lze termíny jako plochý svět, svět bez hranic, apod., jelikož po dlouhém vývoji už nic nebrání volnému pohybu zboží, služeb, lidských zdrojů, financí, technologií, nápadů atd. Podíl toho, co firmy investují, vyrábějí a prodávají v zahraničí, se velmi výrazně zvýšil a globalizace dodavatelských řetězců ohromně pokročila. Velká část tuzemské produkce se prodává do zahraničí a současně je velká část domácích spotřeb pokryta dovozem. Enormně vzrostla rychlost a kapacita přepravy stále větších objemů a bezpečnost přepravy zboží podléhající rychlé zkáze. Lavina pokroků ohromně zvýšila nejen rychlost dopravy, ale i komunikace a velmi snížila náklady, což velmi výrazně podpořilo globalizaci vznikajícího „světa bez hranic“.

Příčiny mezinárodního obchodu

Mezi příčiny existence mezinárodního obchodu patří dle Kunešové et al (2014, s.42-43) zejména realizace absolutní a komparativní výhody, která plyne z mezinárodního obchodu pro národní ekonomiku, dalším důvodem jsou odlišné preference spotřebitelů. Absolutní výhoda vyplývá z rozdílů ve výrobních podmínkách, které nemohou být v mezinárodním měřítku vyrovnány na stejnou úroveň mezi jednotlivými zeměmi. Výhodné podmínky mohou působit trvale (například výhodné přírodní podmínky a geografická poloha) nebo dočasně (například levná pracovní síla, podhodnocená měna). Příznivé podmínky mohou být získány i samotným zvýšením seriovosti dané výroby v důsledku specializace, při které dochází k růstu produktivity práce a k poklesu nákladů na jednotku produkce. Zákon komparativní výhody patří k nejstarším formulovaným zákonům v ekonomii a je možné ho vyjádřit takto: „Ekonomické důvody pro obchod mezi zeměmi existují tehdy, má-li jedna z nich absolutní výhodu při výrobě všech statků, jestliže se každá z nich specializuje na výrobu toho statku, který je pro ni ve výrobě relativně levnější.“ Budou-li spolu země za těchto podmínek obchodovat, budou mít celkově k dispozici větší množství statků, než bude-li je každá země vyrábět samostatně. Z existence komparativní výhody vyplývá, že zapojení země do mezinárodního obchodu rozšiřuje spotřební možnosti země a umožňuje zemi spotřebovávat více statků, než kdyby bránila dovozu z jiných

zemí. Specializací na odvětví s nejvyšší produktivitou se může v zemi spotřebovat více, než by tato země byla schopna sama vyrobit.

Zapojení do mezinárodního obchodu

Kunešová et al (2014, s.43) uvádí, že zapojení do mezinárodního obchodu se zbožím umožňuje národní ekonomice dosáhnout potřebné proporce mezi ekonomickými zdroji a potřebami a změnit strukturu domácích zdrojů ve strukturu odpovídající potřebám národní ekonomiky. Z této skutečnosti vyplývá transformační funkce zahraničního obchodu, která je významná především pro malé ekonomiky s omezenými výrobními zdroji a diferencovanými potřebami. Význam transformační funkce roste s ekonomickou vyspělostí země. Vyspělá ekonomika je charakteristická růstem výrobní specializace, což při rozšiřování sortimentu spotřeby vyžaduje růst dovozu. Pouze některé velké ekonomiky jsou schopné zajistit své potřeby vlastní produkcí, pro ostatní ekonomiky je řešením zapojení do mezinárodního obchodu.

Dle Kunešové et al (2014, s.43-44) zapojení národní ekonomiky do mezinárodního obchodu působí také jako faktor zvyšování konkurenceschopnosti ekonomiky tím, že přináší do ekonomiky nové poznatky zpředmětněné v dovážené produkci. Tato transmisní funkce zahraničního obchodu je označována jako učení ve vztahu k zahraničí. Na druhé straně struktura exportu konkrétní země je ukázkou její ekonomické a technické úrovně, což lze označit za demonstrativní efekt. Zapojení ekonomiky do mezinárodního obchodu také umožňuje zvýšit efektivnost společenské práce v dané zemi a přispět k ekonomickému růstu. Podmínkou je výběr vhodných exportních trhů a exportních výrobků, na které země zaměří svoji pozornost v oblasti výzkumu a výroby. Exportně orientované ekonomiky jsou rovněž nuceny věnovat pozornost svému vzdělávacímu systému a vychovávat odborníky, kteří jsou schopni rozvíjet vědecko-technický výzkum a aplikovat nové poznatky v exportních oborech. Úspěšný rozvoj mezinárodních obchodních vztahů také přispívá k upevňování politické stability a snižuje riziko vojenského konfliktu mezi zeměmi, které jsou obchodními partnery.

Přístup k mezinárodnímu obchodu

Země mohou dle Kunešové et al (2014, s.44) k mezinárodnímu obchodu se zbožím přistupovat pasivně nebo aktivně. Pasivní přístup k mezinárodnímu obchodu je v současné době výjimečný. Tento přístup považuje zahraniční obchod pouze za nástroj k zajištění potřebné proporcionality v dané ekonomice (dovoz statků, které chybí domácí ekonomice). Projevem tohoto přístupu je protekcionismus. Protekcionismus je ochranná obchodní politika, která chrání domácí ekonomiku před vnějšími vlivy. Z krátkodobého hlediska může mít kladný účinek, z dlouhodobého hlediska však často působí negativně, protože chybí stimul k růstu konkurenceschopnosti domácích výrobců. Extrémním příkladem protekcionismu je autarkie ekonomiky (uzavření ekonomiky dovozům a zamezení vývozům). K ochraně domácího trhu může země (nebo integrační celek) zvolit různé tarifní nebo netarifní nástroje. K tarifním nástrojům patří dovozní cla a nástroje proti nekalé konkurenci (například antidumpingová cla proti dovozu za dumpingové ceny, vyrovnávací cla proti dovozu zboží za subvencované ceny). Mezi netarifní nástroje patří například stanovení přísných technických, bezpečnostních a jiných norem, požadavky na označování zboží, administrativní povinnosti spojené s dovozem zboží, zákaz dovozu, obchodní embargo.

Dle Kunešové et al (2014, s. 44) převládá v současné ekonomice aktivní přístup k mezinárodnímu obchodu. Cílem tohoto přístupu je exportní orientace ekonomiky, export se považuje za významný faktor ekonomického růstu. Projevem aktivního přístupu je politika liberalismu ve vnějších obchodních vztazích, která zahrnuje například zjednodušování dovozního režimu, snižování celních sazeb, uzavírání obchodních smluv s jinými zeměmi nebo integračními celky. Proexportní politika státu pak zahrnuje nástroje na podporu vývozu, například státní podporu vývozu formou poskytování exportních dotací, daňové úlevy s vazbou

na vývoz, státem garantované úvěry exportérům, pojištění vývozu, poskytování informací podnikatelským subjektům o exportních příležitostech, a projevuje se také ve vytváření specializovaných institucí na podporu obchodu, pořádání výstav a veletrhů, navazování obchodních kontaktů s partnery z jiných zemí apod.

Zapojení země do mezinárodního obchodu se dle Kunešové et al (2014, s.44) odráží ve stupni otevřenosti dané ekonomiky, která se obvykle vyjadřuje poměrem exportu nebo importu k HDP. Tento ukazatel vyjadřuje, do jaké míry je národní ekonomika závislá na vnějším prostředí. Závislost (otevřenost) ekonomiky je obvykle nepřímo úměrná velikosti země a zvyšuje se s růstem její ekonomické úrovně.

Analýza mezinárodního obchodu umožní dle Kubišty (2016, s.39) odhalit řadu souvislostí, které nemusí být na první pohled zřejmé. Statistické údaje umožňují nalézat trendy v delším časovém období a body zlomu, stanovit příčiny změn a předpovídat další vývoj. Mezinárodní obchod se však neodehrává ve vzduchoprázdnu, je spojen s řadou dalších, někdy zdánlivě nesouvisejících, aktivit. Velmi důležitou úlohu hrají v této souvislosti geopolitické vazby, které následně ovlivňují globální ekonomiku.

Globalizace a její důsledky

Dle Kunešové et al (2014, s.25) je globalizace světové ekonomiky jedním z nejdiskutovanějších témat posledních dvou desetiletí. Termín "globalizace" se objevil v průběhu 80. let v souvislosti s jevy a procesy, které se stále výrazněji prosazovaly ve světové ekonomice. K nim patří zejména výrazný růst mezinárodních toků kapitálu, zboží, služeb, informací, osob a rostoucí počet a síla transnacionálních korporací.

Dle Kubišty (2016, s.39) přinesla globalizace až doposud nejlepší model vzájemných ekonomických vztahů, avšak narůstající nerovnost mezi bohatými a chudými ekonomikami je varovným signálem, který se dříve či později projeví také v mezinárodním obchodu. Od roku 1990 se podle údajů Světové banky snížil i díky mezinárodnímu obchodu počet lidí žijících v bídě na polovinu. Globální ekonomika se bude muset v budoucnu vypořádat s novými výzvami typu klimatických změn, rostoucích cen potravin, snižujících se zásob vody a dalších.

Globalizační procesy dle Kunešové et al (2014, s.27) v současné světové ekonomice zahrnují především následující oblasti:

- globalizaci finančních toků,
- globalizaci informačních toků,
- globalizaci obchodu se zbožím a službami,
- globalizaci trhu práce.

Rychlost globalizace se dle Kunešové et al (2014, s.27) snižuje směrem od první oblasti k poslední, ale trend je zřejmý. Rozdílná tempa souvisejí se standardizací obsahu jednotlivých oblastí. Standardizace nejvíce pokročila ve finančním světě. Finanční transakce v současném světě mnohonásobně převyšují objem obchodů se zbožím. Velmi rychle probíhá i globalizace v případě informačních toků. S pomocí moderních informačních technologií (internet, satelity, optické kabely, mobilní telefony) je možné rychle přenášet stále větší objemy informací. V souvislosti s rychlým rozvojem informačních technologií se hovoří o vytváření informační společnosti. Třetí oblastí je oblast globalizace zbožíových trhů a s ní spojené sblížení standardů. Zatím nejpomaleji v současné světové ekonomice dochází ke globalizaci na trhu práce.

Globalizace má dle Kunešové et al (2014, s.28-29) jak pozitivní, tak negativní důsledky. Z ekonomického hlediska je vnímána vcelku pozitivně, neboť liberalizace povzbuzuje světový

obchod, který roste rychleji než světové hospodářství, liberalizace obchodu přináší internacionalizaci podnikání (tj. přístup k větším trhům přesahujícím národní hranice) a tím i stimuluje ekonomický růst. Dalšími pozitivy jsou internacionalizace podnikání, která je spojena s rostoucí konkurencí v globálním měřítku, tlačí na efektivnější hospodaření se zdroji a vede k růstu konkurenceschopnosti výrobců v jednotlivých zemích, což následně přispívá k růstu ekonomické úrovně země.

Globalizace probíhá dle Kunešové et al (2014, s. 29) v konkrétních ekonomických, politických a sociálních podmínkách, a proto může být doprovázena také řadou negativních důsledků, jako prosazování svých zájmů silnějšími subjekty na úkor slabších, čímž dochází k zesilování nerovnoměrného ekonomického a sociálního vývoje. Dalším negativním dopadem je rychlé šíření ekonomických, finančních a jiných problémů mezi ekonomikami, regiony a kontinenty (například šíření ekonomických a finančních krizí) z důvodu globalizačního procesu, respektive rostoucí integraci trhu. Řada problémů z tohoto důvodu získala světový rozměr a nelze je řešit v rámci jedné země či skupiny zemí.

Světová obchodní organizace

Dle Krueger (2020, s.143-144) musí existovat pravidla upravující mezinárodní obchodní transakce a mechanismus pro jejich prosazování v nepřítomnosti mezinárodní vlády. Světová obchodní organizace tuto roli splnila. Otevřený mnohostranný obchodní systém dobře posloužil mezinárodní ekonomiky. V posledních letech se však dynamika směrem k liberalizaci zmenšila. Počínaje rokem 2009 počet zvýšených intervencí narušujících obchod převýšil ty liberalizační. Od roku 2018 USA podněcovaly obchodní války a trvaly na změně mezinárodních dohod o obchodních vztazích. Ještě horší bylo to, že WTO a její funkce byly ohroženy. Zároveň je mezinárodní ekonomika integrovanější než kdykoliv předtím. Objevují se nové problémy, jako je elektronický obchod, které volají po mezinárodních dohodách. Konkurenční ekonomické prostředí pro obchod mezi zeměmi je téměř vždy vzájemně výhodné. K realizaci výhod však musí existovat mezinárodní ekvivalent domácího právního státu, aby mezi zeměmi a konkurenčními výrobci existovaly rovné podmínky a byly splněny podmínky pro zdravou hospodářskou soutěž. Jinak by takové jevy, jako státní dotace, přísnější regulace pro zahraniční než domácí výrobce, rozdílné daňové zacházení a diskriminace, mohly u soudů způsobit zkázu s globálním obchodem a kompenzovat některé nebo všechny potenciaální výhody.

Rovné podmínky jsou dle Krueger (2020, s.144) na mezinárodní úrovni stejně důležité jako na domácím trhu. Musí existovat protějšek k domácímu obchodnímu zákoníku, antimonopolní politice, soudnímu zacházení apod., které jsou infrastrukturou pro prospěšnou soukromou ekonomickou činnost v rámci země. Dokonce i nejistota, zda mohou být zavedeny zkrusující intervence, může odrážet cizince od pokusu vstoupit na trh. Bez dohody o tom, co je legitimní hospodářská soutěž, by na mezinárodní trh vstoupilo mnohem méně výrobců a obchodníků. Kromě toho by se rozšířil prostor pro obchodní spory mezi obchodními partnery a výrazně by se zvětšila pravděpodobnost politického odmítnutí obchodu a nebo obchodních válek.

Makroekonomický výkon národní ekonomiky

Dle Soukupa (2022, s.37) je makroekonomický výkon národní ekonomiky určen nejen faktory národní povahy, ale i faktory mezinárodními. Tyto mezinárodní faktory se intenzivně prosazují ve všech ekonomikách a zejména v malých otevřených ekonomikách. Propojenost národních ekonomik se stává intenzivnější. Proto jen s malou nadsázkou lze říci, že soudobé ekonomiky jsou ekonomiky otevřené, tj. ekonomiky, které jsou spojeny s ostatním světem systémem obchodních a finančních toků. Obchodní toky, tj. obchod se zbožím a službami, vnikají roto, že část domácí produkce je exportována a část zahraniční produkce je importována a spotřebována v domácí ekonomice. Obchodní toky jsou tradiční formou propojení národních ekonomik. Mezinárodní obchod je stále aktuálnější tématem než kdy dříve, ať již v oblasti

obchodu se statky a službami, nebo v oblasti mezinárodních peněžních toků. Díky tomu jsou ekonomiky různých zemí propojeny jako nikdy předtím. V současnosti jsou stále intenzivnější i kapitálové toky.

Obchodní podmínky v mezinárodním obchodním styku

V současné době se dle Dobiáše a Malacka (2019, s.25) málokterá smlouva mezi podnikateli obejde bez obchodních podmínek. K používání obchodních podmínek se váží v mezinárodním a národním režimu mnohé důležité otázky, které by podnikatelé měli před jejich použitím a implementací do vlastních smluv umět zodpovědět. Nejinak je tomu také v mezinárodním obchodě a v mezinárodním podnikatelském styku. S používáním obchodních podmínek a jejich označením všeobecné obchodní podmínky, převládajících v režimech národních a také v mezinárodním měřítku, souvisí uvážení, které obchodní podmínky obstojí před jednotlivými národními soudními systémy, zda obchodní podmínky podléhají v každém případě kontrolnímu rámci, zda je vhodné zvažovat adekvátní volbu práva, která by poté vedla k výhodnějšímu či příznivějšímu posouzení režimu obchodních podmínek v jednotlivém národním právním řádu.

V mezinárodním obchodním styku lze dle Dobiáše a Malacka (2019, s.27) pojednávat o obchodních či všeobecných obchodních podmínkách z několika důvodů. Užívání obchodních podmínek samozřejmě usnadňuje uzavírání smluv. Obsah smlouvy nemusí být v každém konkrétním případě jednotlivě opětovně sjednán, postačí konsenzus obou stran na hlavních náležitostech smlouvy, jako je předmět dané smlouvy a cena. Takový postup je samozřejmě ekonomicky smysluplný a umožňuje masové uzavírání obchodů, charakteristické pro současný celosvětový podnikatelský sektor. Prostřednictvím obchodních podmínek mohou být do smlouvy začleněna dodatečná ustanovení, kterých se smluvní strany nechtějí vzdát. Prostřednictvím jednotné úpravy vícero smluv se také snižuje riziko spojené s problémy a spory ze smlouvy vyplývající. Obchodní podmínky často konkretizují zákon, případně upravují otázky, které zákon buďto neupravuje nebo se jich dotýká jen okrajově.

Dle Dobiáše a Malacka (2019, s.27-28) by se neměla v současném mezinárodním obchodu realizovat praxe, kdy smluvní strany vyjednávají jednotlivé podmínky smlouvy zvlášť. Naopak by měly používat připravené obchodní podmínky, které se nabízejí v různých formách. U obchodních podmínek bývá upozorňováno jak na jejich klady, tak na jejich zápory. K jasným přednostem řadíme hlavně posílení právní a ekonomické jistoty stran, spojené s volbou rozhodného práva, racionalizaci a urychlení kontraktačního procesu, kdy může smlouva obsahovat pouze podstatné náležitosti, ostatní práva a povinnosti jsou upraveny v obchodních podmínkách. Mezi zápory používání obchodních podmínek pak bývají nejčastěji uváděny aspekty omezení smluvní svobody, kdy strana, která nepřipustí změnu svých obchodních podmínek a je zpravidla ekonomicky silnější, dává smluvnímu partnerovi na výběr pouze mezi možnostmi smlouvu uzavřít, nebo neuzavřít. Zápolem může být zobecnění na všechny smlouvy, pokud smluvní strana bude používat určité všeobecné obchodní podmínky nejen na všechny smlouvy týkající se stejného plnění, ale i ve smlouvě, kdy by bylo vhodnější upravit smlouvu s ohledem k jejímu specifickému předmětu a obsahu. Zápolem je i výhodnost pouze pro jednu stranu, která je ekonomicky silnější, jelikož smluvní strany v praxi prosazují své obchodní podmínky a nepřístupují na znění obchodních podmínek druhé strany.

Vídeňská Úmluva o mezinárodní koupi zboží

Vídeňská Úmluva o smlouvách o mezinárodní koupi zboží představuje dle Dobiáše a Malacka (2019, s.131) účinný nástroj pro úpravu vztahů v rámci mezinárodního obchodu. Tato Úmluva unifikuje hmotněprávní úpravu kupní smlouvy v mezinárodním obchodu, kdy právo mezinárodního obchodu lze vymezit jako tzv. Účelový souhrn mezinárodních a vnitrostátních právních norem, které upravují vztahy vznikající v mezinárodním obchodním styku.

Dobiáš a Malacka (2019, s.131) uvádí, že je Vídeňská Úmluva strukturována do několika oddílů. Proces uzavírání kupních smluv, který představuje jeden z nejdůležitějších momentů mezinárodního obchodu, je vymezen ve druhé části. Třetí část dělí se na oddíly a tvořící jádro Úmluvy se zabývá obecnými ustanoveními pro koupi zboží, povinnostmi prodávajícího, právy kupujícího při porušení smlouvy prodávajícím, povinnostmi kupujícího, právy prodávajícího při porušení smlouvy kupujícím, náhradou škody, účinky odstoupení od smlouvy a dalšími otázkami. Poslední část Úmluvy je nosná především s ohledem na možné výhrady smluvních států k Úmluvě.

Pandemie a krize ekonomiky

Hošoff et al (2020, s.11) uvádí, že pandemie nového koronaviru nastolila pro lidskou společnost řadu otázek. Pandemie ukázala silné i slabé stránky dnešního světa. Virus se postupně šířil z Číny do Evropy a USA. Vypuknutí krize, které začalo v lednu 2020, nabilo postupně pandemický rozměr. Ukázala se určitá míra zranitelnosti současné společnosti založené na úloze finančního sektoru v podnikové sféře, zaměstnanosti, ale hlavně na neustálém růstu globální spotřeby. Růst spotřeby v období 1995 až 2000 vedl k vybudování obrovského rozsahu produkčních kapacit a zároveň došlo k obrovskému rozšíření globálního rozložení produkčních i spotřebitelských aktiv.

Klíčovým fenoménem posledních 15 až 17 let byl dle Hošoffa et al (2020 s.13) pokračující proces polarizace společnosti, který ukazuje velmi jasně prohlubování příjmových nerovností na celé planetě. Příjmová polarizace zároveň znamená, že převážná většina bohatství se ocitá v rukách stále užší skupiny lidí. V podstatě se dá dne hovořit přibližně o čtyřech tisících miliardářů a osmnácti milionech milionářů, kteří vlastní 92 % - 95 % světového bohatství. Obrovským problémem současnosti je nárůst zadluženosti ekonomických subjektů. Z údajů z roku 2019 došlo za jeden rok k nárůstu zadluženosti ekonomických subjektů na planetě o 13 bilionu USD. Zadluženost na planetě dosahuje extrémně velký, dosud nevídaný rozsah. Celková zadluženost na planetě v současnosti převyšuje 260 bilionu USD.

Mezinárodní pohyb faktorů

Dle Soukupa (2022, s.135) vedou přesuny práce mezi zeměmi ke sbližování reálných mezd, reálná mzda roste v zaostalejší zemi a klesá v rozvinutější zemi. Dochází ke zvýšení světového množství finálního outputu, a to ve vyspělejší zemi, zatímco output v méně vyspělé zemi klesá, avšak méně. Světový output roste, z hlediska světové ekonomiky je transfer práce přenosný. Přesto jsou některé skupiny přesunem poškozeny.

Dle Kunešové et al (2014, s.61) je mezinárodní pohyb kapitálu v současné světové ekonomice oblastí, ve které globalizace postupuje nejrychleji. K mezinárodnímu pohybu kapitálu dochází z různých příčin, které závisí na konkrétní formě investovaného kapitálu. Základní příčinou mezinárodního pohybu kapitálu je různá míra zhodnocení kapitálu v jednotlivých zemích. Kapitál se přesunuje z domácí země do země s lepšími možnostmi pro své zhodnocení. Vyšší zhodnocení kapitálu se projevuje v závislosti na formě investovaného kapitálu ve vyšším zisku, vyšších dividendách nebo vyšším úroku.

Kulturní průmysl

Dle Wanga et al (2020, s.666-667) mají systémy organizací, které produkují a distribuují kulturní statky s podstatnou symbolickou, estetickou nebo uměleckou hodnotou stále významnější ekonomické i neekonomické dopady na globální ekonomiku. Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO) ukazuje, že kulturní průmysl patří mezi nejrychleji rostoucí sektory z hlediska příjmů, zaměstnanosti a globálního obchodu. Kulturní průmysl je vnímán jako potenciální činitel umožňující inkluzivní a udržitelný růst tím, že podporuje rozmanitost a podporuje inovace mezi jednotlivci, organizacemi a zeměmi.

Vzhledem ke své symbolické a kreativní povaze jsou kulturní průmysly ovlivněny, pravděpodobně více než jakákoli jiná odvětví, všudypřítomností digitálních technologií prostřednictvím příležitostí i hrozeb. Vzestup kulturního průmyslu podtrhuje transformaci globální ekonomiky z ekonomiky založené na produkci na ekonomiku založenou na spotřebě a orientovanou na znalosti, během níž je kultura vyzdvihována jako jeden z nejdůležitějších zdrojů. Firmy stále více využívají kulturní zdroje při navrhování, stylingu a představování svých produktů, aby posílily své konkurenční výhody. V důsledku toho kulturní průmysl prošel v posledních několika desetiletích celosvětově podstatným růstem. Tržby z prodeje těchto odvětví dosáhly 2250 miliard USD a zaměstnávají více než 30 milionů lidí po celém světě. Kulturní průmysl má zásadní ekonomické i neekonomické dopady na globální ekonomiku. Pokud jde o ekonomické dopady, kulturní průmysl přispívá k rostoucímu podílu růstu HDP a zaměstnanosti, přilákat talenty, podnikání a investice, pomáhat vytvářet a označovat kreativní města a zlepšit zahraniční obchodní pozici a konkurenceschopnost země. Kulturní průmysl může poskytnout pozitivní vedlejší efekty do jiných odvětví, protože může podnítit kreativitu a inovace ve všech odvětvích. Pokud jde o neekonomické dopady, kulturní průmysl slouží jako důležitý nástroj pro podporu sociálního začleňování, podněcování rozmanitosti a podpory udržitelného růstu. Ve srovnání s tradičními průmyslovými odvětvími, jako je stavebnictví nebo výroba automobilů, jsou kulturní průmysly relativně otevřenější kreativní práci všech prostředí a jsou přátelštější k malým podnikům. Dalším důležitým faktem je to, že s větší globální propojeností podstatně vzrostl mezinárodní obchod s kulturními produkty. Hodnota celosvětového vývozu kulturních statků činila v roce 2013 212,8 miliard USD. Možná ještě zajímavější je, že jedinečnost kulturního dědictví v každé zemi umožňuje stále více multipolární konkurenci v globálním obchodu. Expanze kulturního průmyslu se úzce prolíná s rozvojem digitálních technologií. Na jedné straně kulturní průmysl ohromně těžil z digitální ekonomiky. Digitální technologie posilují trend „glokalizace“ kulturních produktů – prolínání globální a místní produkce, distribuce a spotřeby. Na druhou stranu kulturní průmysl naráží na značné hrozby. Zejména digitální pirátství (např. neautorizované internetové šíření kulturních děl) je extrémně škodlivé pro kulturní průmysl, protože může připravit o příjmy a potlačit inovace. Aby se kulturní průmysl vypořádal s takovým paradoxem, musí přetvořit své obchodní modely.

2.1.1. Platební bilance

Dle Kubišty (2016, s.289) je platební bilance statistický záznam všech transakcí mezi rezidenty a nerezidenty země během určitého časového období. Jedná se tedy o vztahy mezi domácí ekonomikou a zahraničím. Rezidenti a nerezidenti jsou definováni v Devizovém zákoně ČR. Rezidenti čili tuzemci jsou v zákoně definováni jako fyzické osoby s trvalým pobytem v ČR nebo právnické osoby se sídlem v ČR. Nerezidenti, čili cizozemci, jsou všichni ostatní, kteří nemohou být považováni za tuzemce. Všemi transakcemi rozumíme transakce ekonomické, mohou nabývat podobu peněžních, finančních i věcných toků. Platební bilance je tedy toková veličina. Časové období může být různé. Česká národní banka (ČNB) vykazuje platební bilanci měsíčně, tyto údaje pak shromažďuje do čtvrtletních a dále ročních kumulativních údajů.

Platební bilance je dle Soukupa (2022, s.44) rozdíl souhrnu plateb plynoucích z domácí země do zahraničí a souhrnu plateb přicházející ze zahraničí do domácí země. Platební bilance se skládá ze dvou účtů, a to z běžného účtu, tj. obchodní bilance a z kapitálového účtu. Kapitálový účet zachycuje toky kapitálu z domácí země do zahraničí a toky kapitálu ze zahraničí do domácí země. Na kapitálovém účtu se tak promítá nákup a prodej obligací, akcií, pohyb na účtech cizinců v domácí zemi apod.

Dle Soukupa (2022, s.44) kapitálový účet, běžný účet a tím i platební bilance mohou být v rovnováze, mohou vykazovat přebytek anebo deficit. Na kapitálovém účtu vidíme mezinárodní pohyb finančních aktiv. Mezinárodní pohyb finančních aktiv má podobu přesunů hotovosti, bankovních depozit nebi cenných papírů mezi rezidenty národních ekonomik. Tento pohyb je

ovlivňován řadou faktorů, jako jsou očekávaný vývoz, míra zdanění a očekávání, např. očekávání změny měnového kurzu.

Platební bilance představuje dle Kubišty (2016, s.289) důležitý výkaz, protože ovlivňuje další makroekonomické veličiny v ekonomice jako například měnový kurz, HDP, zaměstnanost, úrokové míry a ceny zboží a služeb. Tyto vztahy nejsou jednosměrné, protože platební bilance je většinou těchto veličin zpětně ovlivňována.

S očekáváním jsou dle Soukupa (2022, s.45) spojena rizika a při formování mezinárodního portfolia jsou rizika brána v úvahu. Na pohyb mezinárodních finančních aktiv se lze dívat z hlediska časového, tj. Z hlediska vázanosti těchto aktiv v národní ekonomice. Z tohoto hlediska lze rozlišit krátkodobý pohyb aktiv. Finanční aktiva, která rychle migrují z jedné země do druhé, jsou označována za horký kapitál. Jedná se o krátkodobá bankovní depozita, krátkodobé úvěry, cenné papíry s krátkou dobou splatnosti, obvykle jednoho roku. Dlouhodobá finanční aktiva, dlouhodobý kapitál je tvořen dlouhodobými úvěry v podobě přímých zahraničních investic anebo dlouhodobých úvěrů.

Dle Soukupa (2022, s.45) lze kapitálový účet rozčlenit na:

- Přímé zahraniční investice,
- Portfoliové investice,
- Ostatní dlouhodobý a krátkodobý kapitál,
- Rezervy, které vyjadřují vývoj aktiv v dispozici centrální banky,
- Chyby a opomenutí.

Veškeré transakce jsou v platební bilanci zaznamenávány na tzv. podvojném principu (Kubišta, 2016, s.289). Každá transakce je podle Soukupa (2022, s.45) v platební bilanci zachycena dvakrát, a to:

1. Kreditní položkou se znaménkem plus:

- Export statků,
- Příliv důchodů a transferů,
- Import kapitálu.

2. Debetní položkou se znaménkem mínus:

- Import statků,
- Odliv důchodů a transferů,
- Export kapitálu.

Dle Soukupa (2022, s.45) může být saldo platební bilance vyrovnané, aktivní či pasivní. Saldo platební bilance se promítá do změny měnových rezerv centrální banky. Aktivní saldo je zvyšuje, pasivní je snižuje.

Vývoj platební bilance souvisí dle Soukupa (2022, s.45) s vývojem zadluženosti rezidentů vůči zahraničí. Jde o zadluženost soukromého sektoru i vlády. Zahraničními věřiteli jsou firmy, vlády, mezinárodní organizace. Zahraniční zadluženost ekonomiky má pět stádií, která se hodnotí na základě vývoje čistého exportu, čistého přílivu kapitálu a čistého zahraničního dluhu.

Klíčový rozdíl mezinárodní ekonomie a ostatních oblastí ekonomie je dle Soukupa (2022, s.40) to, že země mají různé měny. Obvykle je možné převést jednu měnu na druhou. Z historických důvodů je analýza měnového kurzu relativně novou částí mezinárodní ekonomie. Po většinu

minulého staletí byly měnové kurzy stanoveny vládami spíše fixně, než určovány trhem. V současném světě hraje významnou roli floating.

2.1.2. Investiční pozice

Mezinárodní investiční pozice je dle Eurostatu (2023) finanční výkaz ekonomiky, který k určitému okamžiku ukazuje hodnotu finančních aktiv rezidentů dané ekonomiky, která jsou pohledávkami vůči nerezidentům nebo jsou drženy zlatem jako rezervní aktiva; a závazky rezidentů ekonomiky vůči nerezidentům. Rozdíl mezi aktivy a pasivy je čistou pozicí v investiční pozici a představuje buď čistý nárok (kladný) nebo čistý závazek (záporný) vůči zbytku světa. Navíc čistá investiční pozice na konci určitého období odráží nejen finanční toky, ale také další změny (změny objemu, změny směnných kurzů a další změny cen) během období, které všechny ovlivňují současnou hodnotu celkové hodnoty země.

Přímá zahraniční investice je dle České národní banky (2020) taková přeshraniční investice, která odráží záměr rezidenta jedné ekonomiky (přímý investor) získat trvalou účast v subjektu (podnik přímé investice), který je rezidentem v ekonomice jiné než ekonomika přímého investora. Trvalá účast implikuje existenci dlouhodobého vztahu mezi přímým investorem a přímou investicí.

Dle Svobody (2023, s.9) představuje Evropská unie jednoho z největších vývozců a příjemců zahraničních investic. S ohledem na toto postavení byl rok 2009, kdy vstoupila v platnost Lisabonská smlouva, která zařadila přímé zahraniční investice do společné obchodní politiky ve výlučné pravomoci Unie, počátkem vzniku nového významného aktéra v tvorbě investičních politik a mezinárodního investičního práva. Unie, jejíž členské státy jsou smluvními stranami téměř poloviny všech bilaterálních investičních dohod na světě, se zkrátka stala hráčem, se kterým se muselo začít při tvorbě nových mezinárodních pravidel pro investice počítat.

Investiční politika EU

V nejobecnější rovině dle Svobody (2023, s.31) platí, že se státy snaží o maximalizaci pozitivních dopadů toků zahraničních investic a souběžně o minimalizaci dopadů negativních. Za tímto účelem přijímají řadu vnitrostátních opatření, vyjednávají mezinárodní pravidla a vytváří vlastní politiky. Nejdůležitější nástroje, které jsou používány k provádění investiční politiky jsou investiční garance, politická a technická podpora vlastním investorům, mechanismy k prověřování investic a mezinárodní investiční dohody, nebo dohody o volném obchodu s investiční částí.

Dle Svobody (2023, s.31) mají často opomíjené investiční garance nezastupitelnou úlohu v podpoře investičních aktiv v zahraničí. Zahraniční investoři se často potýkají s problémem, že nemohou sehnat finanční zajištění pro jejich zahraniční projekty. Na rizika nekomerční povahy v podobě občanských nepokojů, revolucí, válek či generálních stávek je obtížné získat pojištění. Za těchto podmínek se stává, že se investiční projekt nakonec raději neuskuteční, což utlumuje obchodní aktivitu a zpomaluje hospodářský růst. Těmto nežádoucím situacím se řada států snaží předcházet prostřednictvím státních garancí, kterými podporují investiční aktivitu svých subjektů v zahraničí.

Politická a technická podpora investorů je dle Svobody (2023, s.31) dalším důležitým aspektem. Zvláště v zemích s velkou rolí státu v ekonomice nebo s nedostatečně rozvinutým právním prostředím může politická podpora investorovi výrazně pomoci. Významnou úlohu také mohou mít velvyslanectví, zvláště jejich obchodní úseky, nebo specializované agentury, které disponují informacemi o podmínkách v dané zemi a mohou tak investorovi pomáhat při vstupu na trh či v případě sporu s hostitelským státem.

Zahraniční investice mohou také směřovat dle Svobody (2023, s.31-32) do oblastí citlivých pro bezpečnost hostitelského státu, jako jsou energetika, rozvodné sítě nebo obranný průmysl. Z tohoto důvodu řada států prověřuje, zda některé zahraniční investice nepředstavují bezpečnostní riziko. Zvláště v posledních letech, s rostoucí rolí státem ovládaných společností a státních investičních fondů jako zahraničních investorů, dochází celosvětově ke zpříšňování nebo zavádění mechanismů, které investice prověřují a povolují vstup zahraničních investorů.

Dle Svobody (2023, s.32) jsou nejdiskutovanějšími nástroji investiční politiky jednoznačně investiční dohody. Z hlediska mezinárodního práva jde o mezinárodní smlouvy, které jsou nejčastěji ve formě dvoustranných dohod o podpoře a ochraně investic, kterých se v současnosti 2940. Stále častěji jsou ale zahraniční investice předmětem úpravy v podobě investičních kapitol, které jsou součástí širších dohod o volném obchodu a jiných dohod, jejichž počet přesahuje 380.

2.1.3. Migrace pracovníků

Dle Kubišty (2016, s.414) je pohyb obyvatelstva (přesídlování, stěhování) lidstvu vlastní od počátků jeho existence, původně byl vyvoláván potřebou hledat přírodní a klimatické podmínky pro vlastní přežití. Postupným vývojem v průběhu několika tisíců let se rozšiřoval počet faktorů, které nejen determinovaly existenční možnosti rostoucího počtu obyvatel, ale významně působil na rozvíjení ekonomických i mimoekonomických faktorů, které posouvaly a posouvají někdy pozitivně, někdy negativně společenský vývoj ve všech aspektech. Tyto posuny se promítají do spektra motivace k pohybu obyvatel v časovém i prostorovém vnímání.

Důvody k migraci obyvatelstva mohou být dle Kubišty (2016, s.420) následující:

a) Geografické

- Vnitřní migrace (přesuny obyvatel uvnitř jedné ekonomiky), a to z venkova do města (proces urbanizace) nebo přesun mezi jednotlivými správními jednotkami (provincie)
- Vnější migrace, tedy pohyb obyvatelstva uvnitř regionů nebo mezi regiony (kritériem je opuštění země původu, tedy překročení státní hranice na různě dlouhou dobu)

b) Časové

- Krátkodobá migrace, což je pohyb osob, na který je vázán pohyb v přijímací zemi delší než tři měsíce a nejméně jeden rok, bývá podmíněn povolením k pobytu (ne však trvalým), případně pracovním povolením. V případech, kdy je takový pobyt vázán na pracovní smlouvu s platností delší než jeden rok, je stále považován za krátkodobou, nikoliv dlouhodobou migraci, a bývá někdy označován jako přechodná migrace. Z uvedeného vyplývá, že za migraci nejsou považovány krátkodobé pobyty osob v zemi jiné než původu uskutečněné z jakýchkoli důvodů.
- Dlouhodobá migrace představuje přesun obyvatel do hostitelské země s cílem trvalého usazení se (trvalá migrace) v této zemi se získáním trvalého bydliště a v různé časové perspektivě i státního občanství daného státu.

c) Historický

- dle etapy vývoje lidské civilizace od pravěku po současnosti
- dle časového odlišení v rozvoji lidské společnosti

- podle období utváření fungování jednotlivých společenských řádů

d) Politický a legislativní

- Pohyb obyvatel je vyvolán velmi obtížnou až dramatickou vnitropolitickou situací nebí dopady zahraničně politického vývoje na zemi původu a status migranta je pak posuzován podle pravidel a norem mezinárodního práva. Z tohoto pohledu je odlišována legální migrace při respektování pravidel mezinárodního práva a nelegální migrace, kdy se migranti snaží o vstup do jiné země bez zajištění jakýchkoliv podmínek pro jejich přesun potřebných.

Dle Kunešové et al (2014, s.83) zahrnuje pracovní migrace pohyb pracovníků, kteří obvykle dočasně odcházejí za prací do zahraničí s cílem získat či zvýšit své pracovní příjmy a zlepšit své ekonomické perspektivy. Tito pracovníci obvykle zasílají do své mateřské země část svého příjmu na podporu své rodiny. Zvláštním případem pracovní migrace je přeshraniční migrace, kdy pracovníci žijí ve své zemi a za prací dojíždějí za hranice. Tato situace je častá zejména v pohraničních oblastech a může způsobit dočasný nedostatek pracovníků některých profesí a destabilizaci na lokálním trhu práce vysílající země.

Migrace vysoce kvalifikovaných pracovníků zahrnuje dle Kunešové et al (2014, s.83) pohyb manažerů a odborníků ve specializovaných profesích. Obvykle bývá spojena s pohybem přímých zahraničních investic, kdy do hostitelské země se zahraniční investicí přichází i zahraniční management a techničtí odborníci. Specifickou formou je tzv. odliv mozků. Tento termín označuje odchod kvalifikovaných pracovníků různých profesí, kteří jsou přitahováni do jiné země vysokými platy nebo lepšími podmínkami pro vědeckou práci apod. Cílová země tímto způsobem získává produktivní a kvalifikované pracovníky, zatímco mateřská země ztrácí nejen odborníky, ale i náklady investované do jejich vzdělání. Rozsáhlejší odliv kvalifikovaných pracovních sil může v mateřské zemi vést ke snížení technické, kulturní i ekonomické úrovně země.

Příčiny migrace

Základní příčina pro rozhodnutí obyvatel migrovat zůstává dle Kubišty (2016, s.421) obdobná po dobu existence lidského druhu. Měnily se a mění se faktory, které ovlivňují rozhodnutí k přesunu, podmínky, za jakých k němu dochází a volby cílové destinace. Existují ekonomické a neekonomické faktory, které v současné době determinují příčiny. Mezi neekonomické faktory patří přírodní (klimatické) okolnosti, jako je zemětřesení nebo hurikány. Dalšími jsou faktory politické, včetně historických, náboženských a kulturních aspektů, například občanská válka, etnické ozbrojené konflikty. Poslední faktor ze skupiny neekonomických je demografie, tedy nerovnoměrně rozmístěné osídlení obyvatelstva ve světovém hospodářství. Druhou skupinu tvoří faktory ekonomické, jedná se o rozdílnou úroveň ekonomické, průmyslové a technologické vyspělosti jednotlivých regionů a ekonomik ve světovém hospodářství, v důsledku procesu globalizace, respektive působení transnacionálních společností v propojování potenciálu lidského, fixního kapitálu a moderních technologií, snaha o zvýšení kvalifikační úrovně a výhodnější uplatnění dosažené kvalifikace, zlepšení ekonomické a sociální situace vlastní rodiny v zemi hostitelské i v zemi původu.

Migrace pracovníků v EU

Dle Kunešové et al (2014, s.95) vstoupil problém migrace pracovních sil v Evropské unii do popředí při jednáních o rozšíření Evropské unie. Většina členských zemí EU15 v obavách z přílivu levné pracovní síly z nových členských zemí prosadila v roce 2003 do Smlouvy o rozšíření Evropské unie tzv. přechodné období, které omezovalo volný pohyb pracovních sil z nových členských zemí EU15. Pouze Velká Británie, Irsko a Švédsko od 1. 5. 2004 umožnily

pracovníkům z nových členských zemí hledat pracovní uplatnění na svém území bez nutnosti získat pracovní povolení. Ostatních 12 členských zemí tehdejší Evropské unie využilo tzv. přechodné období, které bylo stanoveno na maximálně sedm let. Pohyb pracovníků z nových členských zemí do EU15 byl přehodnocen v roce 2006 a poté v roce 2009. V průběhu tohoto období postupně otevíraly i další země EU15 novým členským zemím své pracovní trhy. Pouze Německo a Rakousko využily celé přechodné období až do jeho stanoveného konce 30. 4. 2011 a volný pohyb pracovníků z nových členských zemí na své území umožnily až od 1. 5. 2011.

Nelegální migrace

Dle Kunešové et al (2014, s.84) zahrnuje nelegální migrace pohyb osob, které přebývají na území cizí země bez potřebných dokladů a povolení (například bez platného víza, povolení k pobytu nebo pracovního povolení). Velkým problémem se v posledních třiceti letech stala rostoucí nelegální migrace pracovních sil. Práce nelegálních cizinců má výrazné výhody před prací domácích pracovníků: nelegálně zaměstnaný člověk neuplatňuje nárok na dovolenou, pracuje v sobotu i v neděli a nežádá příplatky, vykoná i práce, na které nebyl původně sjednán, má vyšší pracovní motivaci a disciplínu. Černý zaměstnavatel za své nelegální zaměstnance neodvádí platby do veřejných rozpočtů a v mnoha případech ani nedodrжуje podmínky bezpečnosti při práci.

Nelegální migrace se často realizuje dle Kunešové et al (2014, s.84) prostřednictvím pašování lidí a obchodováním s lidmi. Mezi hlavní důvody nárůstu nelegální migrace v Evropě v posledních třiceti letech patří otevření hranic zemí východní Evropy a odstranění vnitřních hraničních kontrol mezi zeměmi EU.

2.2. Charakteristika České republiky

Dle Kubišty (2016, s.119) hraje zahraniční obchod velmi důležitou roli v každé ekonomice, ovšem pro malé, průmyslově vyspělé státy, mezi ně lze Českou republiku zařadit, má klíčový význam. Zapojení ČR do světové ekonomiky a mezinárodního obchodu se, stejně jako u každé ekonomiky, odvozuje od působení funkcí ZO. Jako nejstarší funkce ZO je v teorii mezinárodního obchodu uváděna transformační funkce. Tato funkce umožňuje přeměnu struktury vyráběného produktu na strukturu, kterou vyžaduje výrobní i spotřební užití v dané ekonomice. Transformační funkce přispívá ke specializaci dané ekonomiky a její původ může být vysledován až k prvním nahodilým směnám v historii. Směna umožnila vyrábět specializované produkty nejen pro vlastní výrobu, ale také na výměnu za jiné potřebné produkty, bez směny by specializace a dělba práce ztrácely smysl.

Dle Kubišty (2016, s.119) má Česká republika, přestože existuje jako samostatný stát teprve od roku 1993, bohatou předchozí historii a významné místo v rozvoji mezinárodního obchodu. V rámci Rakousko-uherské monarchie byla oblast Čech, Moravy a Slezska nejprůmyslovější součástí této říše, v tomto regionu bylo soustředěno více než 70 % jejího průmyslového potenciálu. Jednalo se především o průmysl textilní, sklářský, keramický, dřevozpracující, ale také důlní, hutní a železářský. Po vzniku samostatného Československa v roce 1918 došlo ke značnému průmyslovému rozvoji, na němž se podílely nově vybudované společnosti jako například Baťa i významné rozšíření původních firem jako Škoda, ČKD a mnoho dalších, díky nimž se Československo zařadilo v meziválečném období mezi nejvíce rozvinuté státy světa. Značný rozsah zapojení do mezinárodního obchodu ovšem způsobil, že světová krize z let 1929-1933, která postihla všechny vyspělé státy, se na Československo podepsala velmi významně a prakticky až do roku 1938 se československá ekonomika vyrovnávala s tímto krizovým propadem. Následná druhá světová válka, kdy ekonomika tzv. Protektorátu Čech a Moravy byla využívána ve prospěch válečného úsilí nacistického Německa, vyčerpala průmyslový potenciál země.

Rok 1989 se stal dle Kubišty (2016, s.120) mezníkem ve vývoji politických vztahů, několik následujících let pak bylo ve znamení přechodu na tržní ekonomiku prostřednictvím transformace a privatizace. Pro vývoj ZO pak bylo určující zrušení státního monopolu zahraničního obchodu. Tento monopol zajišťoval před rokem 1989 výsadu obchodování se zahraničím pouze pro vybrané podniky zahraničního obchodu, které byly úzce specializované jednak na určené komodity (Motokov, Kovo apod.) nebo služby (například Inspekta nebo Tuzex). Po zrušení státního monopolu ZO dostaly všechny podnikatelské subjekty možnost obchodovat se zahraničím samy. První léta transformace přinesla podstatné změny teritoriální i zbožové orientace československého a po roce 1993 i českého zahraničního obchodu.

Dle Lizcové et al (2022, s.334-335) byl rok 1995, v němž evropské národy vzpomínaly 50. výročí osvobození od nacistické nadvlády, otevřen pro uzavření nedořešených problémů z česko-německé minulosti širší politický prostor. Tehdy byla také formulována a nalezena vůle projednat a přijmout tzv. Česko-německou deklaraci, která měla představovat jakousi politickou a právní „tečku“ za neblahou minulostí. Téměř dvě třetiny textu bylo možno charakterizovat jako „bilanci úspěchů“ spolkové vlády v rozvíjení česko-německé spolupráce. Ve výčtu úspěchů byla uvedena například československo-německá smlouva, pomoc SRN při začleňování do EU, ekonomická spolupráce nebo spolupráce na půdě Rady bezpečnosti OSN. Z českého hlediska nejzajímavější a také nejproblematictější byly pasáže, které shrnovaly historické průměty do kvality současných vztahů.

O třicet let později mají dle Lizcové et al (2022, s.357) vzájemné vztahy širokou základnu v praktické, depolitizované a decentralizované spolupráci ve všech oblastech, je patrné srůstání ekonomik a propojování zejména příhraničních regionů. Zároveň se obě země musejí

vyrovnávat na jedné straně s novou a podstatně konfliktnější mezinárodní konstelací, na straně druhé s vnitropolitickou diferenciací a politizací řady dříve samozřejmých témat, jako je členství v EU.

Platební bilance ČR

Platební bilance České republiky je dle Kubišty (2016, s.315) sestavována ČNB od roku 1993, kdy byly sestavovány čtvrtletně. Od roku 2008 jsou k dispozici data i na měsíční bázi, ovšem pouze v CZK. Čtvrtletní data publikuje ČNB jak v CZK, tak v EUR a USD, pro kurzový přepočít je používán průměrný kurz za vykazované období. Z hlediska analýzy vnější ekonomické rovnováhy je potřeba sledovat nejen vývoj absolutních hodnot jednotlivých účtů, případně položek, ale také strukturu jednotlivých účtů, vyrovnávací mechanismy v rámci platební bilance, zda jsou například deficity běžného účtu profinancovány přílivem nedluhového kapitálu či dluhového kapitálu.

Demografické údaje ČR 2022

Český statistický úřad (2024) uvádí, že na konci roku 2022 dosahovala populace České republiky 10 827 529 obyvatel, což byl nejvyšší koncový stav (k 31. 12.) od konce druhé světové války. Oproti stavu k 31. 12. 2021 se populace během roku 2022 rozrostla o 310,8 tisíce osob, což představovalo absolutně i relativně (o 3,0 %) největší meziroční nárůst v historii. K tomuto přírůstku došlo vlivem masivní imigrační vlny v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na Ukrajině. Populace České republiky pravidelně meziročně roste od roku 2003 s výjimkou úbytku v roce 2013 (o 3,7 tisíce osob). Valnou většinu přírůstku zajišťuje kladné saldo zahraničního stěhování. Přírozenou měnou (rozdílem v počtu živě narozených dětí a zemřelých obyvatel) populace Česka od roku 2019 ubývá, v posledních třech letech o více než 18 tisíc osob ročně. Oproti letům 2020 a 2021 se na přirozeném úbytku v roce 2022 větší měrou podílelo snížení počtu živě narozených dětí.

Český statistický úřad (2024) dále uvádí, že dětská složka populace (0–14 let) od roku 2008 nepřerušeně početně přibývá, přesto však zůstává tou nejméně početnou z hlavních věkových skupin. Na konci roku 2022 bylo v populaci Česka celkem 1,75 mil. dětí mladších 15 let a tvořily 16,2 % všech obyvatel. Jejich přírůstek 3,4 % (57,4 tisíce dětí) v roce 2022 byl nejvyšší nejen v posledním desetiletí, ale také od konce druhé světové války. Za nárůstem dětské složky stála imigrační vlna z Ukrajiny. Produktivní složka obyvatelstva vymezená věkovým rozpětím 15–64 let tvořila v roce 2022 celkem 63,4 % populace Česka. Meziročně došlo (poprvé od roku 2006) k nárůstu jejího podílu v populaci, a to o 0,1 p. b. Absolutně spadalo k 31. 12. 2022 do této věkové kategorie 6,9 mil. obyvatel (o 214,7 tisíce více než k 1. 1. 2022). Předchozí početní pokles věkové skupiny 15–64 let, nepřetržitý v období 2009–2021, souvisel s přesouváním jednotlivých generací do vyššího věku, kdy tuto hlavní věkovou skupinu opouštěly početně silné generace narozených v době druhé světové války a krátce po jejím skončení, a naopak ji doplňovaly populačně slabé generace narozených v 90. letech 20. století a prvních letech nového tisíciletí. Za výrazným početním nárůstem v roce 2022 (o 3,2 %) opět stála imigrační vlna osob z válkou zasažené Ukrajiny. Seniorská složka populace (osoby ve věku 65 let a více) v roce 2022 představovala pětinu – 20,4 % všech obyvatel Česka. Poprvé od poloviny 80. let 20. století zastoupení této věkové skupiny v roce 2022 meziročně pokleslo, a to o 0,2 p. b., absolutní počet obyvatel ve věku 65 let a více však nadále rostl (nepřetržitý trend od poloviny 80. let 20. století). Na konci roku 2022 bylo v seniorském věku celkem 2,2 mil. obyvatel Česka, ve srovnání se stavem k 1. 1. 2022 o 38,7 tisíce více.

Dle informací Českého statistického úřadu (2024) migrační vlna z Ukrajiny, která zahrnovala zejména děti a ženy v produktivním věku, lehce zbrzdila stárnutí populace. Průměrný věk obyvatel České republiky, plynule rostoucí od počátku 80. let 20. století, se v roce 2022 meziročně snížil o dvě desetiny roku na 42,6 let. Oproti tomu v předešlých devíti letech o 1,5

roku narostl (ze 41,3 let na počátku roku 2013 na 42,8 let na konci roku 2021). Věkový medián, který rozděluje populaci na dvě stejně početné části, se během posledních deseti let 2013–2022 zvýšil více než průměrný věk obyvatel, a to ze 40,4 na 43,7 let, tj. o 3,3 roku. Meziročně v roce 2022 však podobně jako průměrný věk poklesl, a to o jednu desetinu roku. Index ekonomické závislosti, který porovnává početní stav složek populace obecně označovaných jako neproduktivní (0–19 a 65+ let) a ekonomicky produktivní (20–64 let), v letech 2013 až 2022 plynule rostl, a to z 57 na 72 osob mimo produktivní věk na 100 osob v produktivním věku.

Zahraniční migrace

Dle údajů Českého statistického úřadu (2024) zahraniční migrace pravidelně přispívá k růstu populace České republiky, resp. je jeho „tahounem“. S výjimkou let 2001 a 2013 byla bilance zahraničního stěhování v tomto století vždy kladná. V první dekádě byly přírůstky obyvatel zahraniční migrací nejvyšší v letech 2007 a 2008 (83,9 tisíce a 71,8 tisíce), v druhé dekádě pak v roce 2019 (44,3 tisíce). Suverénně nejvyšší však bylo saldo zahraniční migrace v roce 2022, kdy dosáhlo 329,7 tisíce. Za vysokým přírůstkem obyvatel migrací v tomto roce stojí příliv uprchlíků z Ukrajiny. Přistěhovalých z ciziny do ČR bylo v roce 2022 celkem 349,5 tisíce, vystěhovalých 19,8 tisíce.

Český statistický úřad (2024) uvádí, že migrační vlna z Ukrajiny se promítla nejen do objemu, ale i do demografické struktury migračních proudů. Zatímco do roku 2021 standardně v obou směrech zahraniční migrace převažovali muži (v pětiletém období 2017–2021 muži tvořili u přistěhovalých 60 %, u vystěhovalých 61 %, v saldu 59 %), v roce 2022 bylo naopak více žen než mužů jak mezi přistěhovalými (58 % žen), tak v saldu migrace (59 % žen); pouze u vystěhovalých nadále převažovali (z 62 %) muži. Specifické bylo díky převaze uprchlíků mezi přistěhovalými i věkové složení migrantů, včetně salda migrace. Zatímco v letech 2016–2021 se na přírůstku obyvatel migrací nejvíce podílely tři pětileté věkové skupiny od 20 do 34 let (maximum ve věku 25–29 let), v roce 2022 bylo saldo migrace nejvyšší ve věkových skupinách 15–19 a 35–39 let. Výrazně vyšší podíl než v předchozích letech měly v saldu migrace děti (23 % v roce 2022, 10 % v období 2017–2021). Nicméně v absolutním počtu se saldo migrace v roce 2022 meziročně výrazně zvýšilo (minimálně trojnásobilo) ve všech věkových skupinách.

Ekonomika ČR

Dle údajů Českého statistického úřadu (2023) hrubý domácí produkt navázal v 1. čtvrtletí 2023 na dva předchozí poklesy mezičtvrtletní stagnací. Meziročně byl nižší o 0,4 %, a to poprvé od 1. kvartálu 2021. Česká ekonomika v prvním čtvrtletí stagnovala. Pokračoval reálný pokles spotřeby domácností a tvorby hrubého kapitálu. Kromě slabší investiční aktivity docházelo také k rozpouštění zásob naakumulovaných v loňském roce. Příznivě naopak působila zahraniční poptávka.

Český statistický úřad (2023) dále uvádí, že u domácností v 1. čtvrtletí dál klesaly výdaje na netrvanlivé zboží. Netypicky dlouhé ochlazení poptávky v této oblasti přitom trvá už od poloviny roku 2021. Mezičtvrtletně se snižovala i spotřeba služeb, která předtím soustavnějším propadům odolávala. Ve směru růstu investiční aktivity na začátku letošního roku působily vyšší výdaje na dopravní prostředky a zařízení a také na ICT a ostatní stroje a zařízení. Se zlepšením v těchto oblastech tradičně financovaných zejména podnikovou investiční poptávkou ale kontrastuje propad investic do obydlí i ostatních budov a staveb.

Dle Českého statistického úřadu (2023) hrubá přidaná hodnota v 1. čtvrtletí vzrostla mezičtvrtletně o 0,8 %, meziročně pak o 1,1 %. Oživení výrobní strany ekonomiky bylo doprovázeno i růstem celkové zaměstnanosti o 0,4 % ve srovnání s předchozím kvartálem a o 1,4 % meziročně. Dobré výkony exportérů byly patrné na růstu hrubé přidané hodnoty ve

zpracovatelském průmyslu. Zbytek průmyslu se však v souvislosti s nákladovými tlaky dál potýkal s problémy. Vyšší hrubou přidanou hodnotu ve srovnání s koncem loňského roku ale vykazovala řada odvětví služeb.

2.3. Charakteristika Spolkové republiky Německo

Německo lze dle Lizcové et al (2022, s.7-8) právem považovat za jednoho z největších vítězů tzv. studené války. Na jejím konci dosáhlo svého sjednocení, téměř přes noc přišlo o všechny své nepřátele. Znovuobjevená středová, centrální poloha v Evropě, poskytla Německu šanci na historický reparát: uchopit tuto jedinečnou příležitost a využít ji nikoliv k probuzení nacionální hegemonie, nýbrž pro prosazování politiky „evropského středu“, orientované na pokračování evropského integračního procesu. Německé sjednocení v roce 1990, v Německu standardně označované jako znovusjednocení, se prakticky ve všem lišilo od Bismarckova maloněmeckého „sjednocení shora“ v roce 1871, z vůle pruského hegemona a asistujících hlav ostatních německých států. Druhé sjednocení bylo mírové a vycházelo z vůle lidu. A samozřejmě mu byla nakloněna i ona „hvězdná hodina“ mezinárodní politické konstelace, v níž se vítězné mocnosti 2. světové války nakonec staly kmotry tohoto nečekaného restartu moderní německé historie. Rok 1990 byl i rokem restartu česko-německých vztahů.

Dle Lizcové et al (2022, s.17) byla celá řada událostí a procesů, které do života německé společnosti výrazně zasáhly. Mezi ty nejdůležitější patří kromě rozpadu sovětského bloku i konec bipolárního řádu a postupný ekonomický i mocenský vzestup Číny, liberalizace světového obchodu, propojování evropského trhu a zavedení jednotné měny euro v roce 2002 či postupné rozšiřování Evropské unie, díky němuž se SRN ocitla v geografickém středu sjednoceného kontinentu. Hluboký otřes způsobily útoky na Světové obchodní centrum 11. září 2001 i vlastní německé zkušenosti s islámským terorismem (například útok na berlínském náměstí Breitscheidplatz v prosinci 2016) nebo s ultrapravicovým násilím (působení tzv. Nacionálněsocialistického podzemí v letech 2000-2007). Z vážné globální hospodářské krize, která zasáhla Evropu především v letech 2008 až 2011, vyšlo Německo v mezinárodním srovnání relativně dobře. Ekonomické otřesy nicméně částečně podkopaly víru ve fungování kapitalistického systému. Reálná hrozba globální klimatické katastrofy či prožitek pandemie covid-19 a její ekonomické důsledky vedly nejen k dalšímu znejistění německé společnosti, ale i k nastolení nových politických témat. Výrazný propad zaznamenal kvůli protipandemickým opatřením v průběhu prvního koronavirového roku také německý zahraniční obchod (Lizcová et al, 2022, s.154).

Dle Lizcové et al (2022, s.359-360) byly a jsou Spolková republika Německo a Česká republika jako nejaderné státy, závislé na exportně orientovaném hospodářství, bytostně zainteresované na funkčnosti NATO a garancích USA, soudržnosti a akceschopnosti EU i funkčnosti liberálního světového řádu. Šance i rizika spojená s globalizací tuto potřebu jen dále prohlubují. Z tohoto hodnotového a zájmového rámce se nemohla vymanit žádná vláda Německa ani ČR, a právě tato konstelace obě země spojovala. Zdaleka by to však neznamenalo, že by politické reprezentace vždy nacházely stejné odpovědi. SRN hrála na evropské a globální scéně nejen větší, ale také podstatně aktivnější roli. Nicméně ekonomická slabost SRN na konci 20. století a převážně reaktivní, mezivládně orientovaná politika Angely Merkelové zmenšily ideový odstup, který se mezi českou a německou politikou vytvořil v letech 1992-1997, v době vlád Václava Klause a Helmuta Kohla. Důležitá byla také značná blízkost hospodářských kultur. Obě strany se shodovaly na směřování k vyrovnanému rozpočtu, nízké inflaci, posilování konkurenceschopnosti exportně orientovaného hospodářství a dosahování obchodního přebytku. Zároveň se ovšem musely vztahy SRN a ČR vyrovnat s několika dimenzemi asymetrie. Zatímco například mocenskou asymetrii relativizovalo přijetí ČR do NATO, EU a

européizace politiky, asymetrie v oblasti politické kultury se naopak v posledních letech prohlubovala a byla doprovázena částečnou deeuropéizací české politiky.

Lizcová et al (2022, s.249) uvádí, že role Německa v mezinárodních vztazích prochází od sjednocení země nejednoznačným vývojem. SRN patří k vítězům globalizace, stala se nejvíce globalizovanou ekonomikou Evropy a zejména po roce 2005 posílila v souvislosti se zvýšením konkurenceschopnosti německého průmyslu a prudkým růstem čínského trhu svou roli exportní velmoci: v roce 2019 byla SRN třetím největším světovým exportérem po USA a Číně. V mezinárodním srovnání bylo Německo nejen hospodářsky silným, ale také přitažlivým aktérem. V globálním indexu míry, který hodnotí státy světa podle úrovně bezpečí v sociální oblasti, zapojení do vnitřních a mezinárodních konfliktů a podle míry militarizace, zaujímalo Německo tradičně místo kolem 20. příčky.

Německo je dle Lizcové (2022, s.257) často považováno za hegemon eurozóny, případně celé Evropské unie. Přitom se vždy snažilo právo této roli vyhnout, protože je politicky a finančně nesmírně nákladná a riziková země. Zároveň je však Německo plně závislé na pokračování evropského projektu, soudržnosti EU a její funkčnosti, a to tím více, čím je postavení EU a SRN v globalizovaném světě složitější. Váha Spolkové republiky v EU vychází z její ekonomické síly. Prosperující Německo bylo vždy vstřícnější a otevřenější ke spolupráci než Německo oslabené. Politickou sílu představuje jeho schopnost uplatňovat svou roli v EU zejména kolektivní formou a prostřednictvím kompromisů. Výsledné kompromisy jsou přitom často podpořeny německými financemi a exportem norem, které odpovídají tzv. německému modelu.

Dle Kubišty (2016, s.130) je úloha Německa naprosto výjimečná, neboť vývoz do této země představuje v posledních letech zhruba třetinový podíl na celkovém vývozu České republiky. Tato hodnota se v procentním vyjádření v průběhu posledních let sice snižuje, ale Německo stále představuje partnera, na jehož ekonomice je český vývoz v podstatě závislý.

Dle Lizcové et al (2022, s.362-363) vývoj česko-německých vztahů charakterizovala normalizace materiální a institucionální, již symbolizuje především dvoustranná politická smlouva z 27. února 1992. Na ni navázalo v dalších letech přes sto bilaterálních smluv a dohod, které upravují vzájemné vztahy ve všech relevantních oblastech. Česko-německé vztahy se v jednotlivých sektorech postupně depolitizovaly, decentralizovaly a pragmatizovaly. Staly se do značné míry součástí vnitřního vývoje České republiky a Německa, především sousedních spolkových zemí Bavorska a Saska. Německo se zejména stalo hlavním hospodářským partnerem České republiky a získalo dominantní hospodářské postavení v celém středoevropském regionu. Podíl Německa na zahraničním obchodu České republiky dosáhl už k roku 1995 hodnot, které zhruba odpovídají současné úrovni (okolo 30 procent). Naopak podíl ČR na obchodu SRN té doby rostl a k roku 2020 dosáhl 3,72 procenta – byl tak větší než podíl Ruska. Německé firmy zprostředkovaly české ekonomice nezbytné moderní technologie a užívaly výhod prvních zahraničních firem na trhu.

Demografické údaje SRN 2022

Demografie portal (2023) uvádí, že na konci roku 2022 žilo v Německu 84,4 milionu lidí. To je víc než kdy předtím. Budoucí vývoj populace je nejistý. Od roku 1950 se počet obyvatel zvýšil o 15 milionů obyvatel. Počet obyvatel výrazně rostl zejména v 50., 60. a 90. letech 20. století a od roku 2011. Přispělo k tomu zejména přistěhovalectví, protože v Německu od roku 1972 ročně zemřelo více lidí, než se jich narodilo.

Spolkové země SRN a jejich hlavní města

Portál Deutschland (2022) uvádí, že od znovusjednocení Německa v roce 1990 má Spolková republika Německo 16 spolkových zemí namísto předchozích jedenácti. Pět „novými státy“ jsou Braniborsko, Meklenbursko-Přední Pomořansko, Sasko, Sasko-Anhaltsko a Durynsko. Označení „svobodný stát“ u Bavorska, Saska, Durynska nebo Svobodné a hanzovní město Hamburku, Svobodné hanzovní město Brémy mají historické důvody a ve spolkové zemi nemají žádný právní význam.

Následující tabulka zobrazuje všechny spolkové země Německa s hlavními státy v abecedním pořadí.

Tabulka 1 Spolkové země Německa s hlavními městy

Spolková země (český překlad)	Hlavní město
Baden-Württemberg (Bádensko Virtembersko)	Stuttgart
Freistaat Bayern (Svobodný stát Bavorsko)	München (Mnichov)
Berlin (Berlín)	Berlin (Berlín)
Brandenburg (Braniborsko)	Potsdam
Freie Hansestadt Bremen (Svobodné hanzovní město Brémy)	Bremen (Brémy)
Freie und Hansestadt Hamburg (Svobodné a hanzovní město Hamburk)	Hamburg (Hamburk)
Hessen (Hesensko)	Wiesbaden
Mecklenburg-Vorpommern (Meklenbursko-Přední Pomořansko)	Schwerin
Niedersachsen (Dolní Sasko)	Hannover
Nordrhein-Westfalen(Severní Porýní-Vestfálsko)	Düsseldorf
Rheinland-Pfalz (Porýní-Falcko)	Mainz
Saarland (Sársko)	Saarbrücken
Freistaat Sachsen (Svobodný stát Sasko)	Dresden (Dřáždany)
Sachsen-Anhalt (Sasko-Anhaltsko)	Magdeburg
Schlesig-Holstein (Šlesvicko-Holštýnsko)	Kiel
Thüringen (Durynsko)	Erfurt

Zdroj: Deutschland (2022)

Bádensko Virtembersko s hlavním městem Stuttgart je dle Deutschland (2022) třetí největší zemí Spolkové republiky a vývozní zemí číslo jedna v Německu. Svobodný stát Bavorsko, jehož hlavní město je Mnichov, je největší zemí Německa. Charakterizuje ho rozvinutý automobilový průmysl, strojírenství a elektrotechnika. Berlín, se stejnojmenným hlavním městem, je ve světě znám jako jedno z nejzajímavějších a nejživějších měst Evropy. Dalšími státy jsou Braniborsko s hlavním městem Potsdam a Svobodné hanzovní město Brémy, jehož hlavním městem jsou stejnojmenné Brémy. Svobodné a hanzovní město Hamburk se stejnojmenným hlavním městem je spolkovou zemí, zároveň druhým největším městem a nejvýznamnějším centrem zahraničního obchodu Německa. Pro Hesensko a hlavní město Wiesbaden je velmi významná výroba automobilů, strojírenství a chemický a elektrotechnický

průmysl. Meklenbursko-Přední Pomořansko je přezdíváno „přírodní ráj“, jeho hlavním městem je Schwerin. Nejdůležitějším hospodářským odvětvím Meklenburska-Předního Pomořanska je cestovní ruch. Druhou největší zemí Spolkové republiky je Dolní Sasko s hlavním městem Hannover. Dvě třetiny území Dolního Saska se využívá pro zemědělství, ale nejdůležitějším hospodářským odvětvím je automobilový průmysl. Severní Porýní-Vestfálsko, jehož hlavním městem je Düsseldorf, je nejlidnatější spolková země a největší německý průmyslový region. Porýní-Falcko je vinařskou oblastí číslo jedna v Německu, hlavním městem je Mainz. Sársko, s hlavním městem Saarbrücken, je přezdíváno jako „Světové město informatiky“. Průmysl Saska je znám zejména díky výrobě porcelánu. Hlavním městem Saska jsou Dřážďany. Sasko-Anhaltsko, s hlavním městem Magdeburg, má mezi novými státy nejvíce přímých zahraničních investic. Mezi nejdůležitější odvětví ve Šlesvicku-Holštýnsku, s hlavním městem Kiel, patří lékařská technika, námořní hospodářství a informační a komunikační technologie. Poslední zemí je Durynsko, jež je známé jako země básníků a myslitelů, jeho hlavním městem je Erfurt.

Migrační krize

Dle Lizcové et al (2022, s.133) patří dlouhodobě otázka (ilegálního) přistěhovalectví do Evropské unie, zejména z Blízkého východu a Afriky, mezi nejkontroverznější a nejobtížnější řešitelné problémy evropské politiky. Kontroverze kolem dlouho neřešené problematiky se v EU zásadním způsobem vyhrtila v průběhu roku 2015. Kvůli ozbrojeným konfliktům v Sýrii, Iráku či Afghánistánu a neudržitelným životním podmínkám v uprchlických táborech v okolních zemích výrazně stoupl počet lidí, kteří byli ochotni podstoupit riskantní cestu za perspektivou lepšího života v politicky a ekonomicky stabilní EU. Jejich celkový počet podle statistik v roce 2015 i v roce následujícím výrazně překročil hranici jednoho milionu osob a snížil se až ve chvíli, kdy byla sjednána dohoda o zpětném přejímání uprchlíků mezi EU a Tureckem a uzavřena tzv. balkánská migrační trasa.

Dle serveru Demografie portal (2022) v roce 2021 žilo v Německu více než 22 milionů lidí s migrantským původem. Asi polovina má německé občanství. Nejvýznamnějšími zeměmi původu jsou Turecko, Polsko, Rusko a Kazachstán.

Webové stránky Demografie portal (2022) dále uvádí, že populace s migrantským původem se výrazně liší od populace bez migrantského původu z hlediska sociálně-strukturálních charakteristik. Lidem z přistěhovaleckého původu je v průměru 36 let, zatímco lidem bez přistěhovaleckého původu je průměrný věk 47 let. Častěji jsou svobodní, žijí ve větších domácnostech a častěji nemají žádné školní nebo odborné vzdělání. Lidé s přistěhovaleckým původem žijí především ve větších městech, zatímco jejich podíl na populaci ve venkovských oblastech je malý.

Ekonomika SRN

Statista (2023) na svých stránkách uvádí, že Německo vloni sklouzlo do recese: v roce 2023 byl německý hrubý domácí produkt o 0,3 procenta nižší než v předchozím roce. Po koronavirové krizi a hospodářském propadu v roce 2020 německá ekonomika doufala v regeneraci v následujících letech. Kvůli válce na Ukrajině, rostoucím cenám energií a rekordní inflaci však byla ekonomická regenerace v roce 2022 pomalejší a v roce 2023 dokonce došlo k recesi. Po očištění ekonomického výkonu klesl HDP o 0,1 procenta. V nominálním vyjádření, tedy bez zohlednění cenového vývoje, hrubý domácí produkt v Německu silně rostl a v roce 2023 činil přibližně 4,12 bilionu eur. Německá ekonomická výkonnost v roce 2020 poprvé po deseti letech hospodářského růstu v řadě opět výrazně poklesla, důvodem byly dopady koronavirové krize a s ní související odstávka ekonomiky. Před rokem 2020 se HDP naposledy snížil v roce 2009, kdy Německo stejně jako většinu ostatních zemí světa zasáhly dopady globální finanční a ekonomické krize. Globalizovaná ekonomika již zažila dvě velké hospodářské krize, mezi nimiž existují určité paralely a rozdíly.

Dle webové stránky Statista (2023) vláda výrazně snižuje prognózu HDP – Německu hrozí stagnace. HDP podle prognózy spolkové vlády v roce 2024 vzroste oproti předchozímu roku pouze o 0,2 procenta. To by znamenalo, že Německo je ve stagnaci. Vláda očekává v roce 2024 výrazně slabší vývoj ekonomiky než na podzim 2023 a revidovala prognózu výrazně dolů o 1,1 procentního bodu. Důsledky rostoucích cen v energetickém segmentu a obecně vysoká inflace, jakož i všeobecná globální ekonomická slabost, mimo jiné v důsledku důsledků války na Ukrajině, zatěžují německou ekonomiku mnohem více, než se před šesti měsíci očekávalo. Prognóza pro nadcházející rok 2025 byla rovněž revidována směrem dolů. Ve své výroční zprávě loni v listopadu Rada expertů pro hodnocení celkového ekonomického vývoje, známá také jako ekonomie, očekávala v roce 2024 růst o 0,7 procenta. V únoru Rada expertů oznámila, že tato prognóza bude pravděpodobně v květnu revidována směrem dolů, což zhruba odpovídá prognóze federální vlády. Většina ekonomických výzkumných ústavů předpovídá pro rok 2024 o něco silnější nárůst ekonomického výkonu než federální vláda.

2.4. Makroekonomické ukazatele

Hrubý domácí produkt

HDP je dle Českého statistického úřadu (2022) peněžní vyjádření celkové hodnoty nově vytvořených statků a služeb v daném období určitého území. Používá se pro stanovení výkonnosti ekonomiky. Lze ho vypočítat třemi způsoby: produkční metodou, výdajovou metodou a důchodovou metodou.

Český statistický úřad (2022) uvádí, že produkční metodou se HDP počítá jako součet hrubé přidané hodnoty jednotlivých institucionálních sektorů nebo odvětví a čistých daní na produkty (které nejsou rozvrženy do sektorů a odvětví). Je to také vyrovnávací položka účtu výroby za národní hospodářství celkem, kde se na straně zdrojů zachycuje produkce a na straně užití mezispotřeba. Hrubá přidaná hodnota je rozdílem mezi produkcí a mezispotřebou. Vzhledem k tomu, že produkce se oceňuje v základních cenách a užití v kupních cenách, je strana zdrojů za národní hospodářství celkem doplněna o daně snížené o dotace na výroby.

Výdajovou metodou se HDP dle Českého statistického úřadu (2022) počítá jako součet konečného užití výrobků a služeb rezidentskými jednotkami (skutečná konečná spotřeba a tvorba hrubého kapitálu) a salda vývozu a dovozu výrobků a služeb. Skutečná konečná spotřeba je odvozena prostřednictvím naturálních sociálních transferů od výdajů na konečnou spotřebu domácností, vlády a neziskových institucí sloužících domácnostem. Tvorba hrubého kapitálu se člení na tvorbu hrubého fixního kapitálu, změnu zásob a na čisté pořízení cenností.

Český statistický úřad (2022) dále uvádí, že důchodovou metodou se HDP počítá jako součet prvotních důchodů za národní hospodářství celkem: náhrad zaměstnancům, daní z výroby a z dovozu snížených o dotace a hrubého provozního přebytku a smíšeného důchodu (resp. čistého provozního přebytku a smíšeného důchodu a spotřeby fixního kapitálu).

Nominální vs reálný hrubý domácí produkt

Nominální HDP je dle zveřejněných informací na webu Investopedia (2023) celková částka v dolarech (nebo v jakékoliv jiné měně) spotřebovaného zboží a služeb, plus vládní výdaje, investice a vývoz, minus celkový dovoz. Účinky inflace nebo deflace a kolísání měny mohou poskytnout falešný obrázek o tom, zda a jak moc ekonomika roste nebo klesá v daném časovém období.

Reálný HDP je dle Investopedia (2023) hodnota celkové produkce zboží a služeb dané země očištěná o inflaci nebo deflaci. Umožňuje ekonomům, politikům a analytikům zhodnotit základní růst ekonomiky bez deformací způsobených změnami cen. Porovnáváním reálného HDP je možné určit, zda ekonomika rostla nebo se snižovala z hlediska skutečného výstupu, abstrahovaného od účinků inflace. Tyto informace jsou klíčové pro přijímání informovaných politických rozhodnutí, analýzu ekonomických trendů a pochopení celkové síly ekonomiky.

Hrubý domácí produkt na obyvatele

Hrubý domácí produkt na obyvatele je dle The World Bank (2024) součtem hrubé přidané hodnoty všech rezidentských výrobců v ekonomice plus veškeré daně z produktů (bez dotací), které nejsou zahrnuty do oceňování produkce, děleno počtem obyvatel v polovině roku.

Deflátor HDP

Deflátor je dle Eurostatu (2021) údaj vyjadřující změnu cen za určité období pro produkt nebo koš produktů, který se používá k „deflaci“ (přizpůsobení ceny) měřítka změny hodnoty za stejné období, čímž se odstraní zvýšení nebo snížení ceny a zůstanou pouze objemové změny. Deflátor porovnává referenční období se základním obdobím a může být vyjádřen buď jako index nebo procentní změna.

Nezaměstnanost

Velice důležitým ukazatelem při sledování využití lidských zdrojů je dle Českého statistického úřadu (2014) nezaměstnanost. Narůstající hodnoty nezaměstnanosti vypovídají o nedostatečném využití lidského potenciálu. V nezaměstnanosti se odráží odlišná struktura nabídky a potřeb trhu práce, to je odlišná struktura kvality lidských zdrojů (vzdělanostní, kvalifikační...) od té, která je v aktuální ekonomické a společenské situaci poptávána. Důvody vysoké nezaměstnanosti mohou být rozličné, jedním z hlavních bývá struktura hospodářství daného regionu, jednostranné zaměření na odvětví, která jsou (celosvětově) v útlumu, nedostatečná kvalifikace obyvatel k jiným činnostem, jejich nízká flexibilita, schopnost a ochota učit se nové věci a v neposlední řadě nízká mobilita obyvatel za prací.

Inflace

Obecně inflace znamená dle Českého statistického úřadu (2024) všeobecný růst cenové hladiny v čase. Statistické vyjadřování inflace pochází z měření čistých cenových změn pomocí indexů spotřebitelských cen. Cenové indexy poměřují úroveň cen vybraného koše reprezentativních výrobků a služeb ve dvou srovnávaných obdobích, přičemž význam, který je jednotlivým cenovým reprezentantům ve spotřebním koši přisouzen, odpovídá podílu daného druhu spotřeby, který zastupují, na celkové spotřebě domácností. Do spotřebního koše je zařazeno potravinářské zboží (potraviny, nápoje, tabák), nepotravinářské zboží (odívání, nábytek, potřeby pro domácnost, drogistické a drobné zboží, zboží pro dopravu a volný čas, zboží pro osobní péči aj.) a služby (opravárenské, z oblasti bydlení, provozu domácnosti, zdravotnictví, sociální péče, dopravy, volného času, vzdělávání, stravování a ubytování, osobní péče a služby finanční).

Pro správnou interpretaci každého cenového indexu je dle České statistického úřadu (2024) nutno si vždy uvědomit, ke kterému období je počítán. Při vyjadřování míry inflace pomocí indexu spotřebitelských cen jsou často uváděna různá čísla, která, i když rozdílná, jsou správná. Podmínkou je přesné věcné, prostorové a časové vymezení. To znamená uvést jednoznačně období, za které je míra inflace uváděna a dále základ, k němuž se vymezené období porovnává. Nejčastěji je používána míra inflace vyjádřená přírůstkem průměrného ročního indexu spotřebitelských cen, míra inflace vyjádřená přírůstkem indexu spotřebitelských cen ke stejnému měsíci předchozího roku, míra inflace vyjádřená přírůstkem indexu spotřebitelských cen k předchozímu měsíci a míra inflace vyjádřená přírůstkem indexu spotřebitelských cen k základnímu období (rok 2015=100).

2.5. Metodika práce

Tato bakalářská práce je rozdělena na čtyři části, a to konkrétně na úvod, teoreticko-metodologickou část, analytickou část a závěr. Teoretická část této práce se věnuje rešerši odborné literatury z oblasti mezinárodního obchodu a mezinárodních vztahů. První kapitola se soustředí na bližší souvislosti týkající se mezinárodního obchodu. Druhá kapitola detailně popisuje charakteristiku České republiky a třetí kapitola se věnuje charakteristice Spolkové republiky Německo.

Analytická část čerpá z dostupných internetových zdrojů jako je Český statistický úřad, Spolkový statistický úřad, Světová banka, Česká národní banka, Eurostat a další. V prvním úseku se soustředí na makroekonomický pohled na Českou republiku a Spolkovou republiku Německo v letech 2018 až 2022. Mezi hlavní sledované ukazatele patří hrubý domácí produkt, konkrétně je provedena analýza nominálního HDP, následný výpočet reálného HDP za pomoci deflátoru HDP, tempo růstu HDP, HDP na obyvatele a komparace těchto hodnot mezi ČR a SRN. Druhým sledovaným ukazatelem byla nezaměstnanost, jejíž míra byla porovnána mezi danými zeměmi a byly udány faktory ovlivňující míru nezaměstnanosti. Posledním ze sledovaných makroekonomických ukazatelů byla inflace, kdy byla zjištěna její míra v ČR i SRN a následná komparace a shrnutí důvodů zvýšení či snížení.

Ve druhé kapitole je podrobně zkoumán mezinárodní obchod mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo, zjištěna jeho intenzita skládající se z exportu a importu zboží mezi těmito zeměmi, zanalyzována platební bilance a investiční pozice České republiky a Německa a vyhodnocena data týkající se migrace pracovníků mezi těmito dvěma zeměmi.

V analytické části práce byly použity metody komparace, analýzy a syntézy.

3 Analytická část práce

Analytická část této práce se skládá ze dvou hlavních kapitol. První kapitola se soustředí na makroekonomický pohled na Českou republiku a Spolkovou republiku Německo, konkrétně na hrubý domácí produkt nominální i reálný, tempo růstu HDP, HDP na obyvatele, nezaměstnanost a vývoj inflace v těchto zemích. Druhá kapitola se věnuje mezinárodnímu obchodu mezi ČR a SRN, dělí se na čtyři podkapitoly, a to na platební bilanci, intenzitu vzájemného obchodu mezi těmito zeměmi, investiční pozici a migraci pracovníků mezi ČR a SRN.

3.1. Makroekonomický pohled na ČR a SRN

Ekonomické vztahy České republiky a Spolkové republiky Německo jsou dlouhou řadu let na značné úrovni. SRN je nejdůležitějším obchodním partnerem České republiky nejen v evropském měřítku, ale i v celosvětovém významu.

Hrubý domácí produkt

Mezi hlavní ekonomické ukazatele patří HDP, díky kterému lze zjistit celková výkonnost ekonomiky České republiky a Spolkové republiky Německo. Byl brán v potaz vývoj v letech 2018 až 2022 a faktory, které tento vývoj ovlivnily.

Následující tabulka zobrazuje hodnoty nominálního HDP České republiky a Spolkové republiky Německo v miliardách EUR v letech 2018 až 2022.

Tabulka 2 Nominální HDP ČR a SRN 2018-2022

Nominální HDP					
(mld. EUR)	2018	2019	2020	2021	2022
ČR	229,09	232,36	226,31	259,26	267,34
SRN	3655,52	3577,34	3576,42	3936,08	3754,87

Zdroj: The World Bank (2024)

Díky hodnotám nominálního HDP ČR a SRN z tabulky 2 a hodnotám deflátoru z tabulky 3 lze vypočítat a porovnat reálný HDP ČR a SRN. Reálný HDP je nominální HDP očištěný od inflace.

Výpočet reálného HDP s pomocí deflátoru (Investopedia, 2024).

$$\text{Reálný HDP} = \text{nominální HDP} \div \text{deflátor} \times 100$$

Následující tabulka zobrazuje hodnoty deflátoru HDP České republiky a Spolkové republiky Německo v letech 2018 až 2022.

Tabulka 3 Deflátor HDP ČR a SRN 2018-2022

Deflátor	2018	2019	2020	2021	2022
ČR	105,1	109,2	113,9	117,7	127,7
SRN	104,9	107,2	109,2	112,5	118,4

Zdroj: The World Bank (2024)

Díky známým hodnotám reálného HDP České republiky a Německa lze porovnat vývoj hrubého domácího produktu obou zemí v letech 2018 až 2022.

Následující tabulka tedy zobrazuje vývoj hodnot reálného HDP České republiky a Spolkové republiky Německo v letech 2018 až 2022.

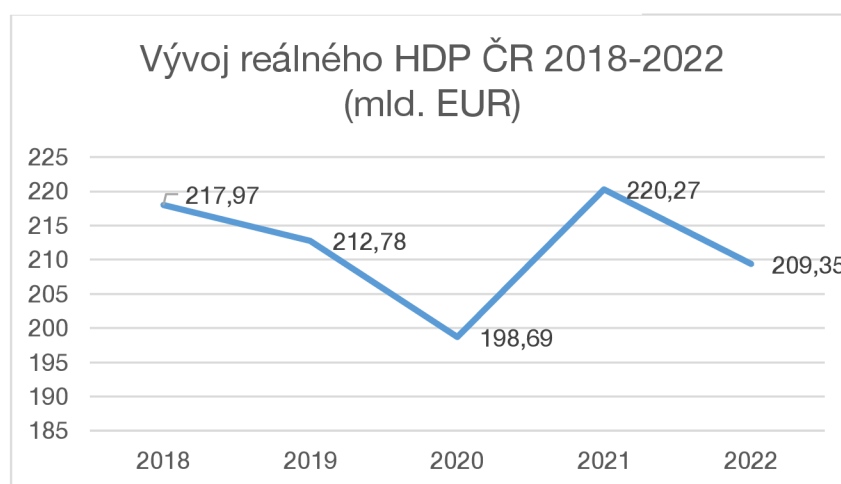
Tabulka 4 Reálný HDP ČR a SRN 2018-2022

Reálný HDP (mld. EUR)	2018	2019	2020	2021	2022
ČR	217,97	212,78	198,69	220,27	209,35
SRN	3484,77	3337,07	3275,04	3498,74	3171,34

Zdroj: vlastní výzkum

Vývoj reálného hrubého produktu České republiky v čase je pro přehlednost zobrazen v následujícím grafu.

Graf 1 Vývoj reálného HDP ČR 2018-2022

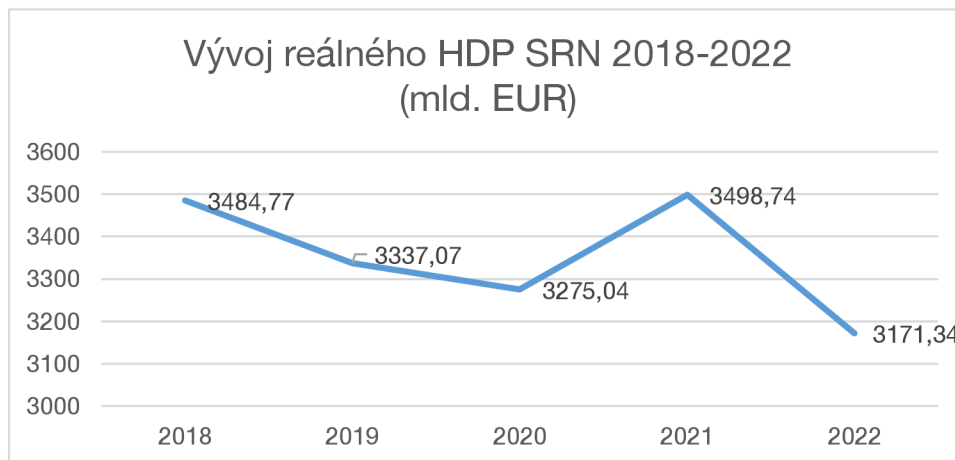
Zdroj: vlastní výzkum

Jak je možné v grafu 1 vidět, hodnoty reálného HDP ČR byly v letech 2018 až 2022 velmi proměnlivé. HDP České republiky začalo po roce 2018 rapidně klesat a zavládla recese. Rekordní propad nastal v roce 2020, kdy se hodnoty HDP dostaly z 212,78 mld. EUR na 198,69 mld. EUR. Jednalo se o největší propad v historii ekonomiky ČR. Daný pokles byl způsoben globální pandemií COVID-19 a lockdownem, které měly dopad na všechny země světa včetně České republiky. Nejvýznamněji byl ovlivněn vývoj v obchodu, dopravě, ubytování a pohostinství. Neprosperoval ani průmysl, stavebnictví a většina odvětví služeb. Kromě ztrát na lidských životech se pandemie podepsala na ekonomice České republiky v rámci krachu spousty podniků, rušení pracovních míst a neschopnosti vykonávat určité profese. Kvůli nařízení vlády byl velmi poznamenán i mezinárodní obchod, byla oslabena doprava zboží, došlo k nedostatku materiálu a velké proměnlivosti cen.

V roce 2021 se HDP dostalo zpět do kladného příbytku, avšak začátkem války na Ukrajině v roce 2022 došlo opět k poklesu. Přesto, že Rusko tvoří zahraniční obchod s Českou republikou pouze velmi malou částí, válka se promítla do ekonomiky ČR skrze pomoc Ukrajině a příchozím migrantům a energetickou krizi, jejíž hlavní příčinou jsou nedodávky plynu do Evropy v důsledku ruské agrese na Ukrajině a vzájemných sankcí mezi Ruskem a Evropou.

Vývoj reálného HDP Spolkové republiky Německo zobrazuje následující graf.

Graf 2 Vývoj reálného HDP SRN 2018-2022

Zdroj: vlastní výzkum

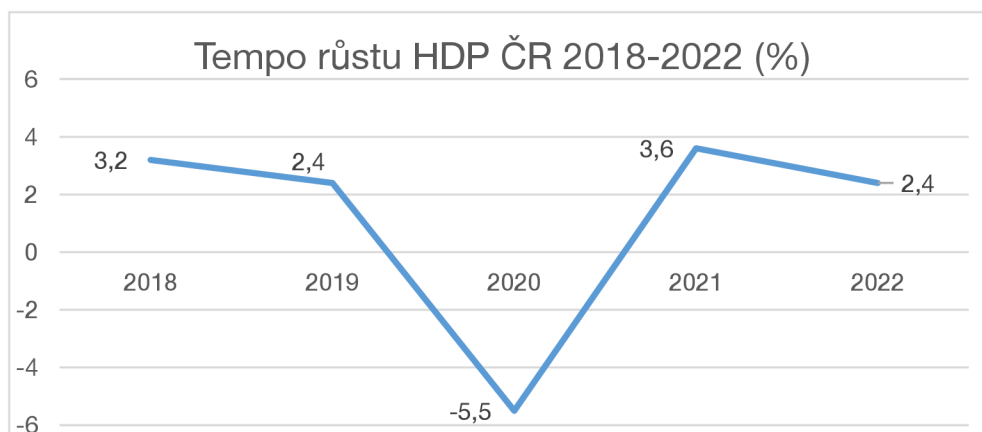
Křivka grafu 2 vývoje reálného HDP Spolkové republiky Německo v letech 2018 až 2022 má velmi podobný tvar jako křivka grafu 1 vývoje reálného HDP ČR ve stejných letech. Po desetileté růstové fázi se německá ekonomika v roce 2020 během koronavirové krize propadla do hluboké recese, podobně jako tomu bylo naposledy během finanční a hospodářské krize v letech 2008 až 2009 (Destatis, 2021). Německo, jakožto sousedící stát České republiky, byl při recesi HDP v letech 2019 až 2020 ovlivněn stejnými faktory jako ČR. Pandemie COVID-19 tvrdě zasáhla průmysl a sektor služeb, rostlo pouze stavebnictví. Globální krize zanechala v roce 2020 jasnou stopu téměř ve všech sektorech ekonomiky. Výroba byla masivně omezována jak v sektoru služeb, tak ve výrobním sektoru. Pokles byl způsobem mimo jiné v důsledku dočasného narušení globálních dodavatelských řetězců. Kamenné obchody přecházely na online verzi, tedy e-shopy, které výrazně vzkvétaly. Přísná omezení ubytování a stravování vedla k historickému úpadku v pohostinství.

Tempo růstu HDP

Růst hrubého domácího produktu patří mezi absolutní ukazatele výkonnosti ekonomiky.

Následující graf zobrazuje tempo růstu HDP České republiky v procentech v letech 2018 až 2022.

Graf 3 Tempo růstu HDP ČR 2018-2022

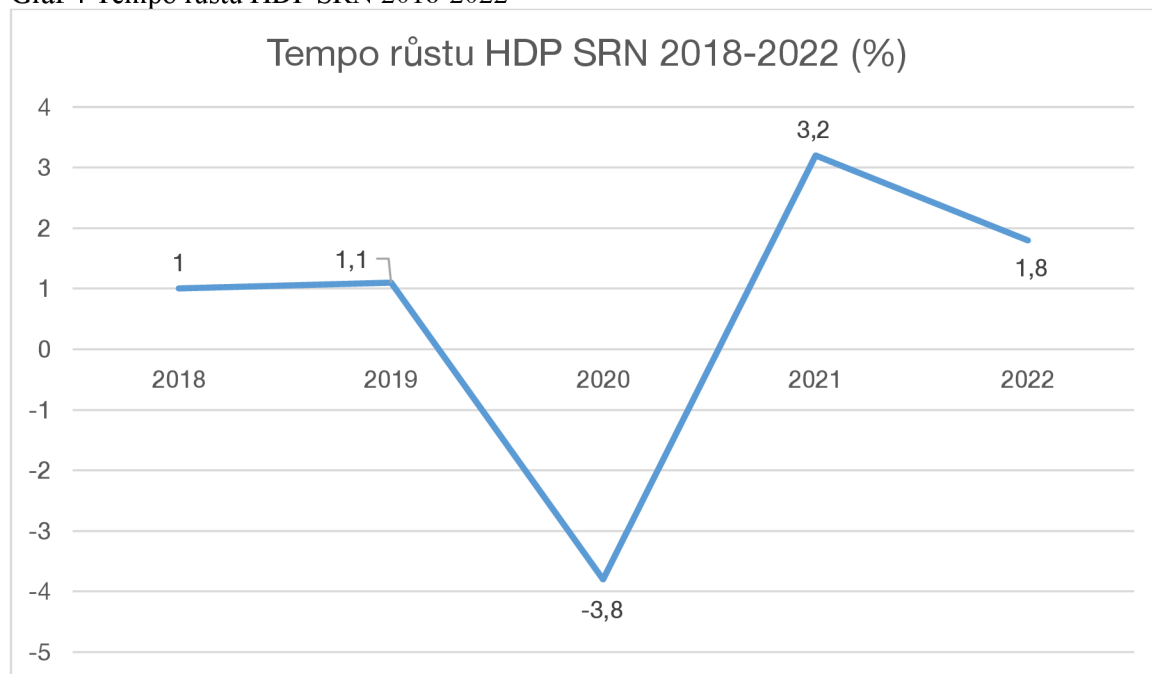

Zdroj: The World Bank (2024)

Jak lze z grafu 3 vyčíst, domácí produkt vzrostl v roce o 3,2 %, jednalo se o třetí nejvyšší přírůstek za posledních deset let. Dle Českého statistického úřadu (2019) podpořily růst HDP v roce 2018 poměrně rovnoměrně všechny jeho složky. Převládala domácí poptávka zastoupená výdaji na konečnou spotřebu a tvorbou hrubého kapitálu. Zejména na konci roku posílil vliv zahraniční poptávky. V roce 2019 se HDP zvýšil o 2,4 %. Ve 4. čtvrtletí meziroční tempo růstu HDP výrazněji zpomalilo a dostalo se na 2,0 %, po celý rok růst HDP stabilně a silně podporovala domácí spotřeba, která se ve 4. čtvrtletí meziročně zvýšila o 2,8 % (Český statistický úřad, 2020). Náhlý a rapidní propad nastal v roce 2020, kdy se tempo růstu HDP snížilo o 5,5 %. Český statistický úřad (2021) uvedl, že se jednalo o nejhlubší snížení za dobu existence samostatné ČR. K poklesu přispěly všechny složky HDP, nejvíce domácí spotřeba a investice. Samotné 4. čtvrtletí 2020 bylo ovlivněno další vlnou opatření proti šíření covidu-19. Na rozdíl od 2. čtvrtletí roku ale nebyla v takové míře zasažena zahraniční poptávka. V roce 2021 vzrostl hrubý domácí produkt o 3,6 %. Jak uvádí Český statistický úřad (2022), nejvíce k jeho růstu přispěla domácí poptávka, zejména kapitálové výdaje a spotřeba domácností. Naopak zahraniční poptávka růst HDP brzdila, což souviselo s narušením globálních dodavatelských řetězců a následným zpomalením domácí exportně orientované průmyslové produkce. Domácí ekonomika navzdory růstu reálně zaostávala za úrovní roku 2019. V rámci zemí EU patřilo ve 4. čtvrtletí Česko mezi ty s podprůměrným meziročním růstem HDP. V roce 2022 bylo tempo růstu HDP vyšší o 2,4 %, což znamenalo zpomalení dynamiky oproti roku 2021. Český statistický úřad (2023) uvedl, že růst HDP nejvíce podpořila tvorba hrubého kapitálu a zahraniční poptávka. Naopak domácí spotřeba brzdila ekonomický růst. Zejména domácnosti totiž v prostředí prudkého cenového růstu redukovaly výdaje.

Je zcela zřejmé, že hodnoty hrubého domácího produktu SRN jsou mnohonásobně vyšší než hodnoty HDP ČR vzhledem k velikosti země a rozvoji ekonomiky.

Graf 4 Tempo růstu HDP SRN 2018-2022

Zdroj: The World Bank (2024)

Jak lze z grafu 4 vyčíst, v roce 2018 a 2019 tempo růstu HDP Spolkové republiky Německo víceméně stagnovalo. Roku 2018 rostla německá ekonomika dle Destatis (2019) devátým rokem v řadě, ale růst ztratil na síle. Pozitivní růstové impulsy přicházely v roce 2018 především z domácích zdrojů. Soukromé spotřebitelské výdaje a vládní spotřebitelské výdaje

byly vyšší než v předchozím roce. Nárůsty však byly výrazně nižší než v posledních třech letech. Celkově vzrostly hrubé investice očištěné o ceny o 4,8 % oproti předchozímu roku. Do vybavení bylo investováno o 4,5 % více než v předchozím roce. Stavební investice vzrostly o 3,0 %, výrazně více než v předchozím roce bylo investováno zejména do inženýrského stavitelství. Ostatní investice, které zahrnují výdaje na výzkum a vývoj, byly o 0,4 % nad úroveň předchozího roku. Kromě toho se v roce 2018 zvýšily zásoby v ekonomice, což také přispělo k růstu. Tempo růstu HDP Spolkové republiky Německo v roce 2019 stoupl pouze o 0,1 % a růst ztratil na síle. Německá ekonomika rostla desátým rokem v řadě, šlo o nejdelší fázi růstu ve sjednoceném Německu (Destatis, 2020). Po desetileté růstové fázi se ekonomika Spolkové republiky Německo dostala do hluboké recese, kdy došlo k poklesu tempa růstu HDP o 3,8 %, důvodem byla celosvětová koronavirová krize. V roce 2020 bylo tempo růstu HDP o 3,2 % vyšší než v roce předchozím. Ekonomický vývoj v roce 2021 byl také silně závislý na míře koronavirové infekce a souvisejících ochranných opatřeních, navzdory pokračující pandemické situaci a rostoucím nedostatkům v zásobování a materiálu se německá ekonomika po propadu v předchozím roce dokázala zotavit, ačkoli se ekonomická produkce ještě nevrátila na předkrizovou úroveň (Destatis, 2022). Roku 2022 stoupl tempo růstu HDP SRN pouze o 1,8 %. Celkovou situaci německé ekonomiky v roce 2022 charakterizovaly důsledky války na Ukrajině, jako je extrémní nárůst cen energií, mimo to se zhoršovaly i problémy s materiálem a dodávkami, masivně se zvyšovaly ceny potravin, stejně jako nedostatek kvalifikovaných pracovníků a pokračující, i když zmírňující se, koronavirová pandemie (Destatis, 2023). Přes tyto negativní faktory se ekonomika Německa v roce 2022 celkově udržela.

HDP na obyvatele

HDP na obyvatele je celkové HDP vyděleno počtem obyvatel dané země. S určitými rezervami lze používat jako měřítko životní úrovně a bohatství obyvatel dané země. Jedná se o relativní ukazatel výkonnosti dané ekonomiky.

Následující tabulka zahrnuje HDP na osobu České republiky a Spolkové republiky Německo v eurech v letech 2018 až 2022.

Tabulka 5 HDP na obyvatele ČR a SRN 2018-2022

HDP na obyvatele (EUR)	2018	2019	2020	2021	2022
ČR	22 013,76	22 239,59	21 608,15	25 207,11	25 586,88
SRN	45 052,16	43 986,26	43 934,01	48 329,62	45 783,96

Zdroj: The World Bank (2024)

Z tabulky 5 je zcela jasné, že HDP na obyvatele Spolkové republiky Německo je ve všech letech od roku 2018 do roku 2022 vyšší, než HDP na obyvatele České republiky.

Při odečtení HDP na obyvatele SRN a ČR od sebe lze zjistit, o jakou hodnotu převyšuje Německo Česko.

Tabulka 6 Rozdíl HDP na obyvatele 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Rozdíl HDP na obyvatele (EUR)	23 038,4	21 746,67	22 325,86	23 122,51	20 197,08

Zdroj: vlastní výzkum

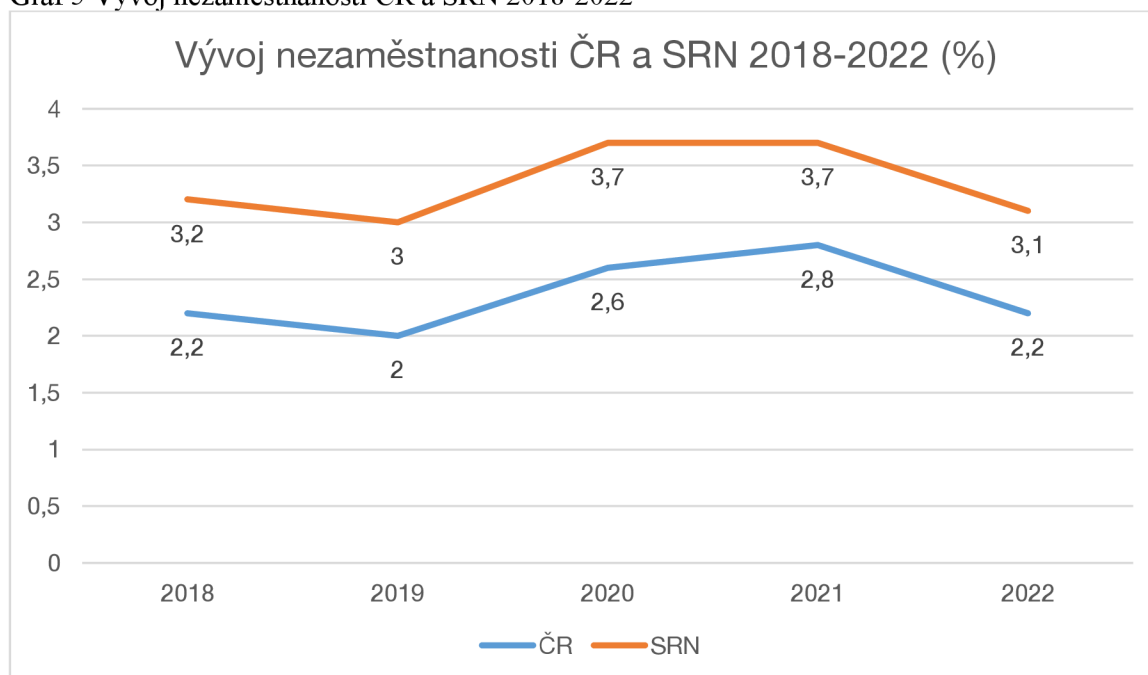
Tabulka 6 jasně ukazuje, že SRN v letech 2018 až 2022 převyšuje HDP na obyvatele nad Českou republikou téměř vždy jedenkrát tolik, což potvrzuje fakt, že německá ekonomika je jednou z nejsilnějších na světě.

Nezaměstnanost

Mezi hlavní makroekonomické ukazatele patří i nezaměstnanost, která byla a stále je velmi aktuálním tématem a jeden z největších problémů Evropy.

Následující graf zobrazuje vývoj nezaměstnanosti České republiky a Spolkové republiky Německo v procentech v letech 2018 až 2022.

Graf 5 Vývoj nezaměstnanosti ČR a SRN 2018-2022

Zdroj: EUROSTAT (2024)

Dle grafu 5 je zcela očividné, že míra nezaměstnanosti v Německu je ve sledovaném období vyšší než v České republice. Křivka míry nezaměstnanosti SRN i ČR mají přesto skoro stejný tvar, jen se hodnoty liší o 1 %. Míry nezaměstnanosti obou zemí se pohybují mezi nízkými hodnotami, nejvyšší hodnota za sledované období byla v roce 2020 a 2021 v Německu na 3,7 %, v České republice v roce 2018 to bylo 2,8 %. Tento růst nezaměstnanosti byl spojen s globální pandemií COVID-19 a protipandemickými vládními opatřeními, kvůli kterým musely být, po dobu minimálně jednoho roku, uzavřeny obchody, kavárny, restaurace, sportoviště a různé služby, tudíž spousta lidí přišla o svá dlouhodobá zaměstnání. Rok 2022 byl

spjat se začátkem ruské agrese na Ukrajině, která také mnohé ovlivnila, ale nezaměstnanost se dostala do nižších hodnot, než během globální pandemie.

V roce 2018 bylo v Německu v průměru evidováno 2 340 000 lidí bez práce, což je o 193 000 nebo 8 % méně než předchozí rok (Bundesagentur für Arbeit, 2019).

Míra nezaměstnanosti roku 2019 byla o 0,8 % nižší, než v roce předchozím. Zatímco na konci roku 2018 bylo na pracovištích Úřadu práce České republiky evidováno 231,5 tis. uchazečů o zaměstnání, meziročně méně o 49,1 tis., k 31. 12. 2019 poklesl počet uchazečů o zaměstnání na 215,5 tis. a meziroční rozdíl činil pouze 16,0 tis. osob, zpomalování bylo patrné v průběhu celého roku (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2020).

Bundesagentur für Arbeit (2020) zveřejnila údaje, kdy dle členění podle pohlaví byl meziroční průměrný pokles nezaměstnanosti roku 2019 větší u žen než u mužů. V ročním průměru klesla nezaměstnanost žen o 4 % na 1 004 000 a u mužů o 2 % na 1 263 000, celkový počet nezaměstnaných byl tedy 2 267 000.

Ministerstvo práce a sociálních věcí (2019) zveřejnilo údaje, kdy v České republice v roce 2018 dosáhl průměrný počet zaměstnaných ve všech sférách národního hospodářství 5 293,8 tis. osob. Tento počet meziročně vzrostl o 72,2 tis. Počet zaměstnaných žen se zvýšil o 41,5 tis. na 2 347,3 tis., počet zaměstnaných mužů se zvýšil o 30,7 tis. na 2 946,5 tis. Podíl mužů mezi zaměstnanými se snížil na 55,7 % a podíl žen vzrostl na 44,3 %. Celkový počet podnikatelů roku 2018 dosáhl 896,9 tis.

Průměrný počet uchazečů o zaměstnání dle Ministerstva práce a sociálních věcí (2019) v roce 2018 klesl na 241,9 tis. Dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let bylo 220,2 tis.

V roce 2019 dosáhl dle Ministerstva práce a sociálních věcí (2020) průměrný počet pracujících ve všech sférách národního hospodářství 5 303,1 tis. osob. Jejich počet meziročně vzrostl pouze o 9,3 tis., výrazně pomaleji než v roce 2018. Počet pracujících žen se zvýšil o 5,0 tis. na 2 352,4 tis., počet zaměstnaných mužů byl vyšší o 4,3 tis. na 2 950,7 tis. Podíl mužů mezi zaměstnanými klesl na 55,6 % a žen vzrostl na 44,4 %. Celkový počet podnikatelů dosáhl 891,0 tis., o 5,9 tis. méně než v roce 2018.

Míra nezaměstnanosti v Německu byla v roce 2020 3,7 %. Bundeszentrale für politische Bildung (2021) uvedla, že je pracující populace diferencována podle nejvyššího dosaženého vzdělání, takže je zřejmé, že míru nezaměstnanosti významně ovlivňuje dosažené vzdělání. Z pracující populace s vysokou úrovní vzdělání bylo v roce 2020 v celém Německu nezaměstnaných pouze 2,6 %. Ve stejném roce to bylo 3,1 % mezi pracující populací se střední úrovní vzdělání. Oproti tomu míra nezaměstnanosti mezi pracující populací s nízkým vzděláním byla 8,8 %.

Roku 2020 se snížil dle dostupných informací Ministerstva práce a sociálních věcí (2021) průměrný počet zaměstnaných ve všech sférách národního hospodářství na 5 234,9 tis. Jejich počet byl meziročně nižší absolutně o 68,2 tis. Počet zaměstnaných žen klesl o 45,7 tis. na 2 306,7 tis., počet pracujících mužů se snížil o 22,5 tis. na 2 928,2 tis. Podíl žen mezi zaměstnanými se snížil z 44,4 % na 44,1 %. Celkový počet podnikatelů klesl o 7,0 tis. na 884,0 tis.

Ministerstvo práce a sociálních věcí (2021) dále uvedlo, že na jaře roku 2020 nastala změna dosavadního klesajícího trendu vývoje nezaměstnanosti, jehož příčinou bylo zejména šíření nemoci COVID-19. Tato změna se zprvu projevila stagnací nezaměstnanosti v březnu, významným nárůstem v dubnu a mírnějším nárůstem v květnu a červnu. V polovině roku byl meziroční nárůst nezaměstnaných na hodnotě 73,9 tis., ve 2. pololetí již došlo pouze k jejich

nepatrnému nárůstu. Relativně mírný průběh byl důsledkem přijatých opatření na podporu udržení zaměstnanosti, především cíleného programu na podporu zaměstnanosti Antivirus.

V průměru za rok 2021 bylo v Německu 2 613 000 nezaměstnaných lidí, míra nezaměstnanosti byla stejná jako v roce předchozím, tedy 3,7 % (Bundesagentur für Arbeit, 2022).

Český statistický úřad (2022) uvedl, že v prosinci roku 2021 byla míra zaměstnanosti 15–64letých, očištěná od sezónních vlivů, 75,1 % a oproti prosinci 2020 se zvýšila o 1,3 %. Míra zaměstnanosti mužů po sezónním očištění činila 81,8 %, míra zaměstnanosti žen 68,1 %. Obecná míra nezaměstnanosti 15–64letých očištěná od sezónních vlivů dosáhla v prosinci předchozího roku 2,2 % a meziročně se snížila o 1,1 %.

V roce 2022 bylo v Německu 2 418 133 nezaměstnaných, o 194,9 tis. méně, než v roce předešlém. Míra nezaměstnanosti se snížila z 3,7 % na 3,1 %.

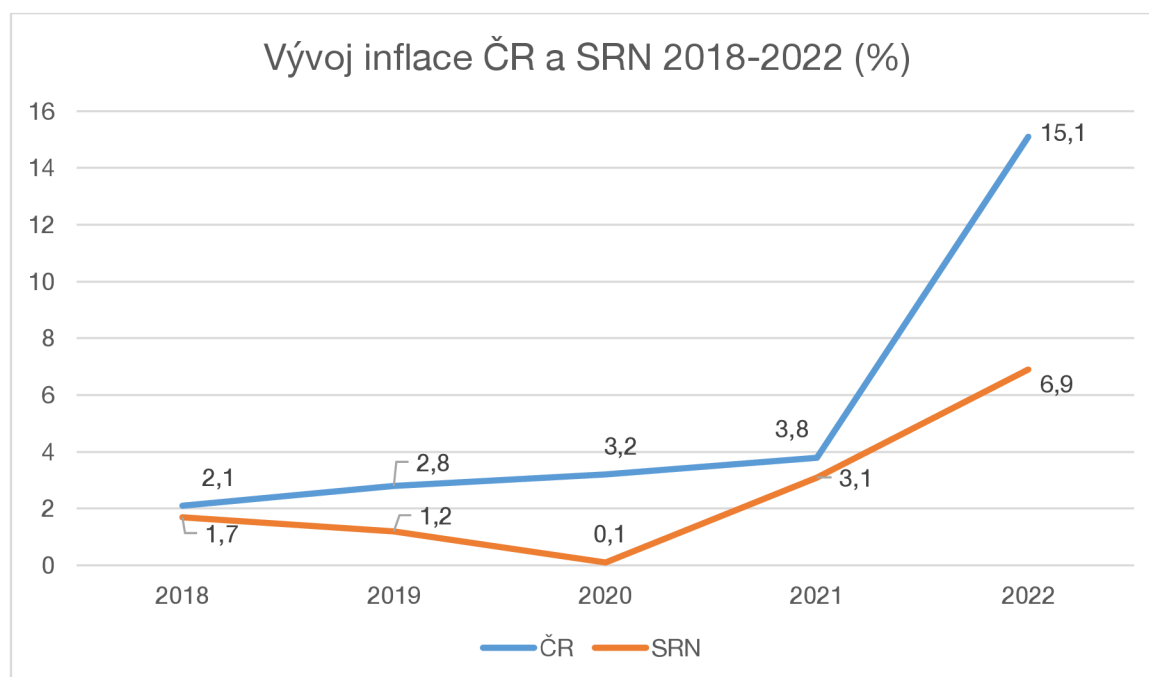
Český statistický úřad (2023) na svých stránkách zveřejnil informace, kdy podíl zaměstnaných k celé populaci 15–64letých dosáhl v prosinci 2022 75,5 %. Míra zaměstnanosti mužů činila 81,7 %, u žen 69,0 %.

Inflace

Dalším velmi důležitým makroekonomickým ukazatelem je právě inflace.

Následující graf zobrazuje inflaci České republiky a Spolkové republiky Německo v procentech v letech 2018 až 2020.

Graf 6 Vývoj inflace ČR a SRN 2018-2022

Zdroj: The World Bank (2024)

Jak je možné z grafu 5 vyčíst, inflace České republiky byla od roku 2018 do roku 2021 mírná s jednocifernými hodnotami. Evropská centrální banka (2021) zveřejnila údaje roku 2021, kdy inflace dosáhla po letech, kdy byla velmi nízká, v srpnu, září a říjnu 2021 nejvyšší úroveň za posledních 13 let. K růstu inflace došlo ze tří hlavních důvodů: ekonomika České republiky se rychle znovu otvírá, inflaci tlačí nahoru vysoké ceny energií a také to, co statistici nazývají „vliv srovnávací základny“. V roce 2021 došlo k rušení velkého počtu omezení po koronaviru a ekonomika se rychle znovu začala otvírat. Lidé začali znovu cestovat a navštěvovat

restaurace, které byly dlouhé měsíce zavřené. Lidé začali více kupovat a utrácet peníze, které nemohli utratit během protiepidemických opatření. Když ekonomika roste, podniky mohou zvyšovat své ceny a o zákazníky nepřijdou.

Evropská centrální banka (2021) dále uvedla, že bylo pro podniky náročné držet krok s rychle rostoucí poptávkou, jelikož se teprve začaly obnovovat dodavatelské řetězce, které byly pandemií těžce zasaženy. Problémy, jako je nedostatek přepravních kontejnerů, se projevovaly větší složitostí a růstem ceny přepravy zboží.

K rapidnímu zvýšení inflace přispěly dle údajů Evropské centrální banky (2021) i energie. Ropa, plyn a elektřina jsou po celém světě dražší. Ceny energií jsou ovlivňovány podle mnoha faktorů. Roku 2021 byl slabý vítr ve Spojeném království, který zastavil větrné elektrárny, sucho v Brazílii vedlo k poklesu výkonu vodních elektráren a studená zima roku 2020 v ČR snížila zásoby plynu a ropy. Vzhledem k tomu, že velká část nákladů podniků a domácností souvisí s energiemi, je cena ropy, plynu a elektřiny pro celkovou inflaci velmi důležitá – polovina nedávného růstu inflace byla vyvolána vyššími cenami energií. Jelikož existuje mnoho faktorů, které tento vývoj ovlivňují, není neobvyklé, že ceny energií výrazně rostou a zase klesají.

Zásadní zvrat nastal v roce 2022, kdy inflace ČR dosáhla dvouciferných hodnot a stala se pádivou. Výrazný rozdíl od předchozího roku nastal dle České národní banky (2022) z důvodu nadprůměrného růstu cen potravin a vysokých světových cen agrárních komodit. K inflaci přispělo dílčí měrou i další zvýšení spotřebních daní na tabák.

Vývoj míry inflace v Německu v roce 2018 ovlivnilo z velké části zvýšení cen energetických produktů, zdražil zejména lehký topný olej a paliva (Destatis, 2018). V letech 2019 a zejména 2020 došlo v Německu k desinflaci, důvodem bylo především snížení sazeb DPH (Destatis, 2021). Po deflaci došlo v roce 2021 k opětovnému zvýšení cenové hladiny na 3,2 %. Příčinou bylo především zvýšení cen paliv a topné energie, výrazně zdražila oproti velmi nízkým cenám na jaře 2020 (Destatis, 2021). V roce 2022 dosáhla inflace mimořádně vysokých hodnot. Rok 2022 přinesl největší nárůst cen, jaký dosud sjednocené Německo zažilo, důvodem byly drahé potraviny a energie (Deutschlandfunk, 2023).

3.2. Mezinárodní obchod mezi ČR a SRN

Spolková republika Německo je dlouhodobě největším obchodním partnerem České republiky. Mezinárodní obchod mezi ČR a SRN je již řadu let velmi intenzivní, jelikož se SRN na zahraničním obchodu ČR podílí téměř třiceti procenty.

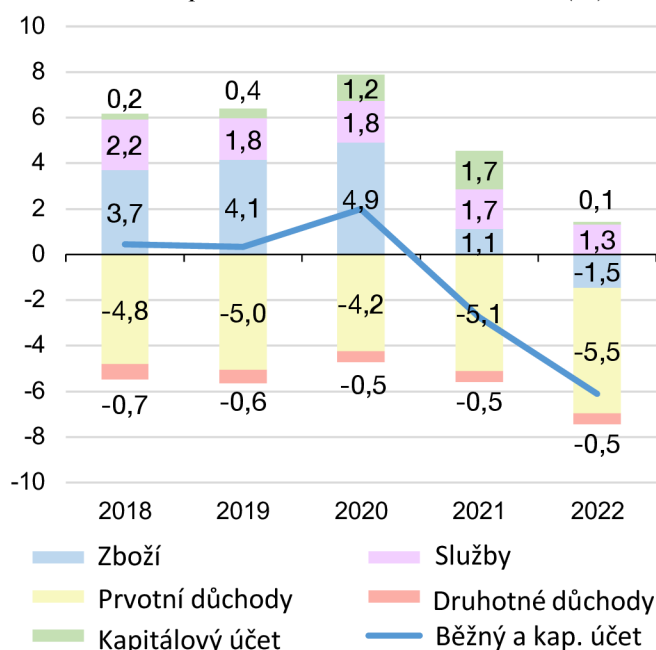
Pro vyhodnocení mezinárodního obchodu těchto dvou zemí je nutná analýza platební bilance ČR a SRN, intenzita vzájemného obchodu, investiční pozice obou zemí a migrace pracovníků mezi Českem a Německem.

3.2.1. Platební bilance ČR a SRN

Česká národní banka (2020) zveřejnila údaje, že pro platební bilanci České republiky v roce 2019 byl významný přechod z lehkého přebytku běžného účtu do mírného deficitu, jednalo se o spojení hlavně s růstem deficitu prvotních důchodů a v menší míře též se snížením přebytku bilance služeb. Proti zvyšování deficitu běžného účtu znovu působil rostoucí přebytek bilance zboží, který byl dosažen při velmi nízkém růstu zahraniční a naopak nadále silném růstu domácí poptávky. Záporné saldo druhotných důchodů se prakticky nezměnilo. Z pohledu vnější rovnováhy ČR za rok 2019 bylo vývoj jejího běžného účtu, který se nacházel v poměru k hrubému domácímu produktu v blízkosti nuly, nadále možné považovat za zcela bezpečný.

Následující graf zobrazuje strukturu platební bilance ČR v procentech v letech 2018 až 2022.

Graf 7 Struktura platební bilance ČR 2018-2022 (%)

Zdroj: ČNB, ČSÚ, výpočet ČNB (2023)

Česká národní banka (2020) na svých stránkách uvedla, že přechod běžného účtu z přebytku do schodku způsobilo prohloubení schodku prvotních důchodů. Klesání běžného účtu bylo způsobeno rychlým růstem výdajů za služby v oblasti výzkumu a vývoje. Proti poklesu salda běžného účtu působil růst přebytku zboží, který byl přes slábnoucí zahraniční poptávku spojen s růstem vývozu motorových vozidel a současným zmírněním celkového dovozu zboží, který souvisí s poklesem cen paliv.

Následující tabulka podrobně zobrazuje platební bilanci České republiky v miliardách euro v letech 2018 až 2022.

Tabulka 7 Platební bilance ČR 2018-2022

V mld. EUR	2018	2019	2020	2021	2022
Běžný účet	0,89	0,76	8,05	-6,65	-16,43
Zboží	7,96	9,49	11,28	2,73	-3,93
Služby	4,83	4,19	4,14	4,15	3,56
Prvotní důchody	-10,31	-11,56	-6,24	-12,34	-14,83
Druhotné důchody	-1,58	-1,36	-1,13	-1,19	-1,23
Kapitálový účet	0,55	0,97	2,82	4,14	0,29
Finanční účet	2,33	0,33	9,65	-1,58	-16,42

Zdroj: ČNB (2023)

V roce 2020 dosáhl běžný účet ČR nejvyššího přebytku v dějinách samostatné České republiky. Česká národní banka (2021) sdílela informace, že se na vysokém nárůstu hodnot podílelo vícero položek. Hlavní položkou bylo snížení schodku prvotních důchodů v důsledku výrazného poklesu odlivu výnosů z přímých investic nerezidentů v tuzemsku, ten souvisel s nižší ziskovostí podniků pod zahraniční kontrolou a ekonomickou nejistotou. K přebytku běžného účtu přispěl cenový vývoj, kdy se zvýšily ceny průmyslového zboží a ceny surovinových paliv se snížily.

Roku 2021 se dostal běžný účet poprvé po sedmi letech do schodku. Hlavní důvod byl dle České národní banky (2022) růst cen dovážených surovin na světových trzích, konkrétně energetických. Další faktor bylo narušením dodavatelsko-odběratelských řetězců v průmyslu.

Rok 2022 navázal na předchozí rok a běžný účet se dostal do hlubokého schodku. Hlavním důvodem bylo dle České národní banky (2023) další enormní zdražení dovážených surovin, hlavně energetických, po ruském napadení Ukrajiny. Dopady pandemie COVID-19 se podepsaly i na roku 2022, kdy byly stále výrobní problémy vývozců, které souvisely s poruchami globálních dodavatelských řetězců.

Strukturu platební bilance Spolkové republiky Německo v miliardách euro v letech 2018 až 2022 zobrazuje následující tabulka.

Tabulka 8 Platební bilance SRN 2018-2022

V mld. EUR	2018	2019	2020	2021	2022
Běžný účet	264,2	258,6	231,9	278,7	162,3
Zboží	224,6	216,5	189,4	194,4	111,9
Služby	-17,4	-20,7	7,6	4,8	-30,8
Prvotní důchody	105,7	111,2	92,5	137,9	152,9
Druhotné důchody	-48,7	-48,4	-51,6	-59	-68,8
Kapitálový účet	0,7	-0,5	-9,1	-1,2	-18,6
Finanční účet	246,5	203,8	227,6	248,6	219,8

Zdroj: Bundesbank (2023)

Při porovnání tabulky 7 a 8 je zcela evidentní, že bilance běžného účtu Německa dosahuje mnohonásobně vyšších hodnot než běžného účtu České republiky, zároveň se dlouhodobě drží v přebytku a na rozdíl od běžného účtu ČR se v letech 2018 až 2022 nedostala do schodku.

Velvyslanectví ČR v Berlíně (2019) uvedlo, že přebytek obchodní bilance 2018 ve prospěch ČR lehce klesl na 3,5 mld. EUR (meziročně - 13,0 %) a zařadil ČR na 8. příčku ze 64 států, se

kterými měla roku 2018 SRN negativní obchodní bilanci (1.ČLR, 2.Ruská federace, 3.Nizozemsko 4.Vietnam, 5.Bangladěš, 6.Norsko, 7.Malajsie a 8.ČR).

Bilance zboží SRN se v letech 2018 až 2022 pohybovala v kladných hodnotách, avšak od roku 2018 klesala, nejnižší byla v roce 2022 s přebytkem 111,9 miliard euro. Oproti tomu bilance zboží České republiky byla nejvyšší v roce 2020 s přebytkem 11,28 miliard euro a nejnižší se schodkem -3,93 miliard euro v roce 2022.

Oproti bilanci zboží se bilance služeb Spolkové republiky Německo pohybovala ve schodku v letech 2018, 2019 i 2022 s enormním schodkem -30,8 miliard euro. Bilance služeb se v České republice pohybovala v celých pěti sledovaných obdobích v pozitivních hodnotách a od roku 2018 do roku 2022 mírně klesala.

Bilance prvotních důchodů v ČR končila všechna sledovaná období ve schodku, oproti tomu v SRN dosahovala ve všech sledovaných letech přebytku, největší byl v roce 2022, a to 152,9 miliard euro.

Bilance druhotných důchodů v ČR dosahovala v letech 2018 až 2022 schodku v řádech jednotek miliard euro, v Německu byly však hodnoty schodku v řádech desítek miliard euro.

Kapitálový účet České republiky se ve sledovaném období držel v přebytku, nejvyšších hodnot bylo dosaženo v roce 2021. V Německu byly hodnoty bilance kapitálového účtu v plusu pouze v roce 2018, zbylé roky se pohybovaly ve schodku a do nejnižší hodnoty se bilance dostala v roce 2022 (-18,6 mld. EUR).

Bilance finančního účtu ČR se na rozdíl od SRN pohybovala v nízkých pozitivních hodnotách v letech 2018 až 2020, v následujících dvou letech se hodnoty dostaly do schodku. Bilance finančního účtu SRN se v letech 2018 až 2022 pohybovala v trojčíferných hodnotách miliard euro.

3.2.2. Intenzita vzájemného obchodu ČR a SRN

Spolková republika Německo je dlouhodobě největším obchodním partnerem (ve vývozu, dovozu, obratu) České republiky. Jak BusinessInfo (2023) uvádí, od roku 1998 si ČR ve vzájemném obchodě udržuje kladnou obchodní bilanci. V roce 2022 došlo k meziročnímu nárůstu českého vývozu o 20,8 %, zatímco dovoz se zvýšil o 11,7 % a vzájemný obrat o 17,3 %.

Následující tabulka zobrazuje vývoj zahraničního obchodu zboží České republiky s celým světem v letech 2018-2022.

Tabulka 9 Vývoj zahraničního obchodu se zbožím ČR s celým světem 2018-2022

V mld. EUR	2018	2019	2020	2021	2022
Obrat zboží	282,81	286,92	264,87	308,09	357,55
Vývoz zboží	143,35	146,35	135,99	153,39	174,47
Dovoz zboží	139,45	140,57	128,87	154,23	182,83
Bilance zboží	3,90	5,78	7,12	-0,36	-8,12

Zdroj: ČSÚ (2023)

Jak lze z tabulky 9 vyčíst, největší propad v obratu, vývozu i dovozu zboží v ČR byl roku 2020, kdy všechny ekonomiky světa ovlivnila globální krize způsobená onemocněním COVID-19 a následné protipandemické opatření.

Z dat v tabulce 9 a tabulce 10 je možné vidět, že se Spolková republika v letech 2018 až 2022 podílela na zahraničním obchodu zboží České republiky velkým podílem.

Následující tabulka zobrazuje vývoj zahraničního obchodu zboží České republiky s Německem v období 2018-2022.

Tabulka 10 Vývoj česko-německého zahraničního obchodu se zbožím 2018-2022

V mld. EUR	2018	2019	2020	2021	2022
Obrat zboží	81,64	81,77	73,07	81,74	92,71
Vývoz zboží	44,87	45,42	41,33	45,91	52,69
Dovoz zboží	36,76	36,35	31,73	35,83	40,02
Bilance zboží	8,11	9,07	9,60	10,08	12,68
Saldo s ČR	-16,55	-17,58	-20,84	-22,84	-29,90

Zdroj: ČSÚ (2023)

Z tabulky 9 a 10 je patrné, že v roce 2018 a 2019 činil obrat zboží s Německem 28 % celkového obratu zboží České republiky. Zvrat nastal v roce 2020, kdy se veškeré hodnoty týkající se obchodu se zbožím snížily, podíl obratu zboží s Německem byl 27 % z celkové hodnoty, poté podíl klesal a v roce 2021 a 2022 byl 26 %.

Z celkového zboží, které se vyvezlo z České republiky do světa v roce 2018, v hodnotě 143,35 mld. EUR, se vyvezlo do Spolkové republiky Německo 31 %. Podíl vývozu zboží do SRN se v následujících letech pohyboval ve stejných hodnotách od 30 % do 31 %.

Vývoz zboží z ČR do SRN se v roce 2019 zvýšil o 1 % oproti předchozímu roku. Roku 2020 nastal znatelný pokles o 9 %, avšak nárůst přišel zpět v následujícím roce 2021 a to hned o 11 %. Pozitivní nárůst přetrval i do roku 2022, kdy se vývoz zboží do SRN zvýšil o 14 %.

Podíl dovozu zboží z Německa do České republiky se od roku 2018 do roku 2022 snižoval z 26 % až na 21 % v roce 2022. Oproti předchozímu roku se dovoz zboží z Německa snížil o 1 %. Stejně jako tomu bylo o hodnot vývozu, rok 2020 byl snížením i pro dovoz a to hned o 12 %. Následující rok 2021 se však znovu o ztracených 12 % zvýšil a roku 2022 pokračoval nárůst o 11 %.

Z uvedených statistik je nutné konstatovat, že Spolková republika tvoří nepostradatelnou část zahraničního obchodu zboží České republiky skoro jednou třetinou.

Největší podíl na obratu česko-německého obchodu má dlouhodobě automobilový průmysl, strojírenství a elektrické zařízení (BusinessInfo, 2022).

Pro přehled zboží, které se z ČR a ze SRN vyvezlo a dovezlo je následující tabulka, která tyto zachycuje tyto informace v roce 2018.

Tabulka 11 Zbožová struktura česko-německého obchodu 2018

Dovoz ze SRN (2018) - druh zboží (top 10)	tis. €	Index 2017/2018	Vývoz do SRN (2018) - druh zboží (top 10)	tis. €	Index 2017/2018
1 Stroje, přístroje, mechanická zařízení	8985931	1,06	1 Motorová vozidla, pozemní vozidla	11105636	1
2 Elektronické výrobky	7063410	1,12	2 Stroje, přístroje, mechanická zařízení	9329497	1,05
3 Motorová vozidla, pozemní vozidla	5351925	0,96	3 Elektronické výrobky	7317602	1,04
4 Plasty a výrobky z nich	3040081	1,02	4 Nábytek, svítidla, atd.	2021429	0,94
5 Minerální paliva atd.	1874771	1,31	5 Výrobky ze železa nebo oceli	1960080	1,06
6 Výrobky ze železa nebo oceli	1495680	1,05	6 Plasty a výrobky z nich	1706964	1,04
7 Optické, fotografické atd. produkty	1490960	1,16	7 Železo a ocel	1132503	1,2
8 Železo a ocel	1265686	1,02	8 Optické, fotografické atd. produkty	1083695	1,09
9 Farmaceutické výrobky	947140	1,17	9 Kaučuk a výrobky z něj	1033365	1,02
10 Produkty chemického průmyslu	852878	0,87	10 Hračky, hry, sportovní potřeby	905057	1,2

Zdroj: Spolkový statistický úřad DESTATIS (2019)

Z tabulky 11 je zřejmé, že nejdůležitějšími produkty dovozu zboží ze Spolkové republiky Německo byly roku 2018 stroje, přístroje, mechanická zařízení, elektronické výrobky, motorová a pozemní vozidla, plasty a plastové výrobky a další. Vývoz z ČR do SRN roku 2018 byl strukturálně podobný, nejdůležitějším zbožím byly motorová a pozemní vozidla, stroje, přístroje, elektronické výrobky a další.

Nejvýznamnějšími obchodními partnery České republiky roku 2018 v rámci Německa bylo Bavorsko (podíl na obratu zahraničním obchodu: 23,58 %), Bádensko-Württembersko (podíl na zahraničním obchodu: 15,1 %), Severní Porýní-Vestfálsko (13,8 %) a Dolní Sasko (8,3 %) (Velvyslanectví České republiky v Berlíně, 2019).

3.2.3. Investiční pozice ČR a SRN

Následující tabulka zobrazuje investiční pozici České republiky vůči zahraničí, aktiva a pasiva v letech 2018 až 2022.

Tabulka 12 Investiční pozice ČR vůči zahraničí 2018-2022

V mld. EUR	2018	2019	2020	2021	2022
Investiční pozice vůči zahraničí	-51,31	-45,12	-35,38	-35,52	-52,66
aktiva	262,12	276,70	283,68	351,41	350,74
pasiva	313,42	321,82	319,06	386,93	403,39

Zdroj: ČNB ARAD (2023)

Jak je z tabulky možné vyčíst, hodnoty České investiční pozice vůči zahraničí se nachází ve sledovaném období v hlubokém schodku, nejnižší byly v roce 2022 a to -52,66 miliard euro a nejvyšší v roce 2020 (-35,38 mld. euro). Důvodem byly dlouhodobé vyšší hodnoty pasiv než aktiv.

Hodnoty investiční pozice SRN vůči zahraničí v miliardách euro v letech 2018 až 2022 zobrazuje následující tabulka.

Tabulka 13 Investiční pozice SRN vůči zahraničí 2018-2022

V mld. EUR	2018	2019	2020	2021	2022
Investiční pozice vůči zahraničí	1 897,27	2 147,58	2 510,48	2 471,23	2 692,47

Zdroj: The World Bank (2024)

Při srovnání tabulky 12 a 13 je jasné, že Německá investiční pozice vůči zahraničí se, oproti ČR, pohybuje v mnohonásobně vyšších hodnotách s vysokým přebytkem. Nejvyšších hodnot ze sledovaného období dosáhlo Německo v roce 2022 (2 692,47 mld. euro).

Přímé zahraniční investice

Následující tabulka vyjadřuje stavy českých přímých investic v zahraničí v miliardách EUR v letech 2018 až 2022.

Tabulka 14 Přímé české investice v zahraničí 2018-2022

V mld. EUR	2018	2019	2020	2021	2022
Tuzemské přímé investice v zahraničí	36,47	40,42	43,42	48,20	54,44

Zdroj: ČNB (2022)

Jak je z tabulky 14 možné vyčíst, v letech 2018 do 2022 docházelo pouze k růstu tuzemských přímých investic v zahraničí. V roce 2018 byl nárůst investic tvořen především zvýšením stavu základního kapitálu (ČNB, 2019).

Největší část tuzemských zahraničních investic byla v roce 2018 investována do finanční a pojišťovací činnosti (71,5 %), zpracovatelského průmyslu (7,7 %) a profesní, vědecké a technické činnosti (5,8 %) (ČNB, 2019).

Nejatraktivnějšími zeměmi pro zahraniční investice ČR bylo v roce 2018 Nizozemsko (29,2 %), Lucembursko 23,6 % a Slovensko (8,9 %) (ČNB, 2019).

Tuzemské přímé investice v zahraničí se v roce 2019 zvýšily o necelé 4 miliardy EUR. Nárůst investic byl tvořen především zvýšením stavu reinvestovaného zisku (ČNB, 2020).

Největší podíl tuzemského kapitálu byla vložena v roce 2019 znovu do finanční a pojišťovací činnosti (70,6 %), zpracovatelského průmyslu (7,6 %) a profesní, vědecké a technické činnosti (6,5 %) (ČNB, 2020).

Mezi nejatraktivnější země patřilo v roce 2019 opakovaně Nizozemsko (26,6 %), Lucembursko (22,6 %) a Slovensko (9,7 %) (ČNB, 2020).

V roce 2020 došlo k opětovanému nárůstu tuzemských přímých investic do zahraničí o 3 miliardy EUR na 43,42 mld. EUR. Největší podíl českých investic byl v roce 2020 investován již několik let po sobě do finanční a pojišťovací činnosti (64 %), zpracovatelského průmyslu (9,2 %) a do výroby a rozvodu elektřiny, plynu, tepla a klimatizace vzduchu (ČNB, 2021).

Nejlákavější zemí pro tuzemské investice zůstalo v roce 2020 Nizozemí (27,2 %), Lucembursko (20,2 %) a Slovensko (10,6 %) (ČNB, 2021).

Roku 2021 se zvýšily tuzemské přímé investice do zahraničí o necelých 5 miliard EUR. Již několik let v řadě byl největší objem investován i v roce 2021 do finanční a pojišťovací činnosti (64 %), zpracovatelského průmyslu (8,8 %) a do činností v oblasti nemovitostí (6,1 %) (ČNB, 2022).

Největší podíl tuzemských investic byl v roce 2021 opakovaně investován v Nizozemí (25,8 %), Lucembursku (20,3 %) a Velké Británii (8,9 %) (ČNB, 2022).

Tuzemské přímé investice v zahraničí se v roce 2022 zvýšily o 6,2 miliard EUR oproti roku předchozímu. 66,2 % celkového objemu bylo v roce 2022 investováno do finanční a pojišťovací činnosti, 8,7 % do zpracovatelského průmyslu a 6,9 % do výroby a rozvodu elektřiny, plynu, tepla a klimatizace vzduchu (ČNB, 2023).

Nejatraktivnější zemí zůstalo v roce 2022 i nadále Nizozemí (20,8 %), Lucembursko (17,4 %) a Kypr (8,3 %) (ČNB, 2023).

Následující tabulka zobrazuje vývoj přímých zahraničních investic v ČR v letech 2018 až 2022.

Tabulka 15 Přímé zahraniční investice v ČR 2018-2022

V mld. EUR	2018	2019	2020	2021	2022
Zahraníčí investice přímé v ČR	143,4	152,5	159,1	177	193,5

Zdroj: ČNB (2023)

Jak je z tabulky 15 možné vyčíst, v letech 2018 až 2022 došlo k plynulému nárůstu hodnot přímých zahraničních investic v České republice.

V roce 2018 byla největší část přímých zahraničních investic v ČR investována do finanční a pojišťovací činnosti (31,2 %), zpracovatelského průmyslu (28,4 %) a do velkoobchodu, maloobchodu a oprav motorových vozidel (9,1 %) (ČNB, 2019).

Z geografického hlediska se na přímých zahraničních investicích v tuzemsku v roce 2018 podílely největší mírou Nizozemí (18,6 %), Lucembursko (16,8 %) a Německo (16,4 %) (ČNB, 2019).

Přímé zahraniční investice v ČR se v roce 2019 zvýšily o 9,1 miliard EUR oproti předchozímu roku. Stejně jako v roce předešlém byl největší podíl přímých zahraničních investic v ČR vložen do finanční a pojišťovací činnosti (31,5 %), zpracovatelského průmyslu (28,3 %) a do velkoobchodu, maloobchodu a oprav motorových vozidel (9,4 %) (ČNB, 2020).

Na přímých zahraničních investicích se v roce 2019 nejvíce podílelo Nizozemí (18,3 %), Lucembursko (17 %) a Německo (14,9 %) (ČNB, 2020).

V roce 2020 došlo k zvýšení přímých zahraničních investic v ČR o necelých sedm miliard EUR. Opakovaně byla největší část investována do finančních a pojišťovacích činností (28,3 %), zpracovatelského průmyslu (27,1 %) a do velkoobchodu, maloobchodu a oprav motorových vozidel (12,2 %) (ČNB, 2021).

Největší podíl na zahraničních investicích v ČR měly v roce 2020 stejné země, jako v roce předchozím, a to Nizozemí (16,8 %), Lucembursko (16 %) a Německo (14,9 %) (ČNB, 2021).

Jak je z tabulky možné vyčíst, v roce 2021 se přímé zahraniční investice v České republice zvýšily o 17,9 mld. EUR oproti roku 2020. Největší část byla opakovaně investována do finančních a pojišťovacích činností (27,1 %), zpracovatelského průmyslu (26,1 %) a do činností v oblasti nemovitostí (14,9 %) (ČNB, 2022).

Nejvyšší podíl investic v ČR v roce 2021 pocházel z totožných zemí, jako roky předchozí, a to z Nizozemí (17,5 %), Lucemburska (15,4 %) a Německa (14,5 %) (ČNB, 2022).

Přímé zahraniční investice v ČR stouply i v roce 2022 o 16,5 mld. EUR oproti předchozímu roku. Hlavními odvětvími investic v ČR byly, stejně jako roku předchozího, finanční a pojišťovací činnosti (31,6 %), zpracovatelský průmysl (26,3 %) a činnosti v oblasti nemovitostí (11,8 %) (ČNB, 2023).

Hlavní země, které se podílely na přímých zahraničních investicích v ČR v 2022 byly Nizozemí (16 %), Lucembursko (15 %) a Německo (14,2 %) (ČNB, 2023).

Následující tabulka zobrazuje přímé tuzemské investice Německa v ČR v letech 2018 až 2022.

Tabulka 16 Přímé zahraniční investice SRN v ČR 2018-2022

Mld. EUR	2018	2019	2020	2021	2022
Aktiva	2,1	0,23	-1,44	2,36	2,64
Pasiva	0,33	0,41	-0,31	0,24	1,69

Zdroj: Deutsche Bundesbank (2023)

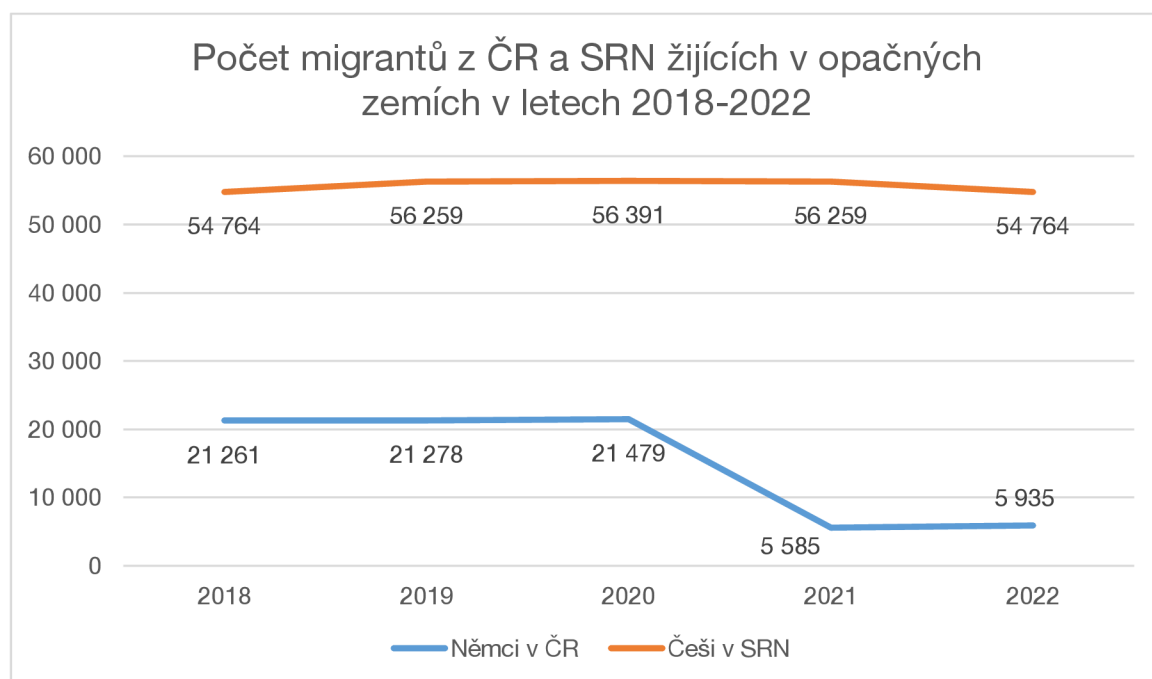
Z tabulky 16 je možné vyčíst, jak se vyvíjela aktiva a pasiva přímých investic Německa investovaných v České republice v letech 2018 až 2022. Aktiva byla v přebytku všechna sledovaná období kromě roku 2020, kdy se dostala do schodku -1,44 miliard euro. Pasiva byla ve sledovaných letech nižší, než aktiva a do schodku se dostala v též v roce 2022 a to s hodnotou -0,31 miliard euro.

3.2.4. Migrace pracovníků mezi ČR a SRN

Pro obyvatele žijící na pohraničí České republiky s Německem je velmi typické takzvané pendlování. Ministerstvo práce a sociálních věcí (2023) definuje přeshraniční pracovníky (tzv. pendlery) jako osoby, které mají trvalé bydliště v jednom státě, zatímco pracovní smlouvu v sousedním státě a za práci tudíž dojíždí přes hranice do/ze sousedního státu. Do této kategorie spadají též děti, žáci a studenti jezdící do mateřské, základní, střední nebo vysoké školy ze sousedního státu nebo do sousedního státu. Nejvíce pendlerů jezdí právě do Bavorska.

Kromě pendlerů pracuje v Německu spousta českých obyvatel, kteří v SRN žijí a naopak. Následující graf zobrazuje počet migrantů z České republiky a Spolkové republiky Německo žijících v opačných zemích v letech 2018 až 2022.

Graf 8 Počet migrantů z ČR a SRN žijících v opačných zemích 2018-2022

Zdroj: Statista (2023)

Jak je z grafu 8 možné vyčíst, v Německu žije dlouhodobě více než dvojnásobek českých migrantů, než německých migrantů v Česku. V letech 2018 až 2020 počet migrantů v obou zemích víceméně stagnoval a držel se na velmi podobných hodnotách, v Německu se pohybovaly hodnoty Čechů ve stejné výši i do roku 2021, v roce 2022 klesly pouze o 2 tisíce. V roce 2021 došlo k velkému úbytku na straně německých migrantů v ČR a počet se snížil z 21,5 tisíc na pouhých 5,6 tisíc a roku 2022 byl počet Němců žijících v ČR 5,9 tisíc.

S migrací pracovníků souvisí i fakt, že je České republice spousta firem s německým původem a naopak. Dle dostupných informací N&N Czech-German Magazinu (2021) patří mezi nejdůležitější německé značky působící v České republice jednoznačně Škoda Auto, která má kořeny v Mladé Boleslavi a je považována za české rodinné stříbro, dále jedna z největších technologických firem v ČR Siemens, mobilní operátor T-Mobile a přední světový dodavatel technologií a služeb Bosch.

3.3. Shrnutí

Po zkoumání makroekonomických ukazatelů a analýze vzájemného obchodu mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo vyplynulo, že lze Německo oprávněně považovat za jednu z nejsilnějších ekonomik světa. Přesto, že je Česká republika malý stát, má velmi geograficky výhodnou polohu. Spolupráce s Německem je pro Českou republiku klíčová.

Česká republika a Spolková republika Německo byly sledovány v období od roku 2018 do roku 2022. Sledovanými makroekonomickými ukazateli bylo tempo růstu HDP, nezaměstnanost a inflace. Dále byla analyzována intenzita vzájemného mezinárodního obchodu SRN a ČR, platební bilance, investiční pozice a migrace pracovníků mezi těmito zeměmi.

Díky známým hodnotám nominálního HDP a deflátoru HDP bylo vypočítáno HDP ČR i SRN. Z analýzy reálného HDP vyplynulo, že hodnoty reálného HDP Německa byly ve sledovaných letech o více než 3 000 miliardy euro vyšší, než hodnoty reálného HDP Česka. Tempo růstu HDP SRN i ČR se dostalo v roce 2020 do hluboké recese, který byl způsoben globální pandemií COVID-19 a ovlivnil mnoho odvětví každé světové ekonomiky celého světa. Jednalo se o největší propad HDP v historii ekonomiky ČR. Ekonomika Německa se v roce 2020 dostala do podobných záporných hodnot stejně jako tomu bylo naposledy během finanční a hospodářské krize v letech 2008 až 2009. Neprosperoval ani průmysl, stavebnictví a většina odvětví služeb. Kromě ztrát na lidských životech se pandemie podepsala na ekonomice České republiky v rámci krachu spousty podniků, rušení pracovních míst a neschopnosti vykonávat určité profese. Kvůli nařízení vlády byl velmi poznamenán i mezinárodní obchod, byla oslabena doprava zboží, došlo k nedostatku materiálu a velké proměnlivosti cen. Vývoj HDP ČR ovlivnil v roce 2021 začátek války na Ukrajině. Přesto, že Rusko tvoří zahraniční obchod s Českou republikou pouze velmi malou částí, válka se promítla do ekonomiky ČR skrze pomoc Ukrajině a přichozím migrantům a energetickou krizi, jejíž hlavní příčinou jsou nedodávky plynu do Evropy v důsledku ruské agrese na Ukrajině a vzájemných sankcí mezi Ruskem a Evropou.

Dalším z významných makroekonomických ukazatelů je nezaměstnanost, která je jedním z největších problémů Evropy. Nezaměstnanost v Německu byla ve sledovaném období vyšší o 1 %, než nezaměstnanost v ČR, tvar křivky vývoje byl však velmi podobný. V obou zemích došlo k nárůstu počtu nezaměstnaných v letech 2020 a 2021, kdy byla důvodem protipandemická vládní opatření, jež znemožnila provoz restaurací, kaváren, obchodů a služeb a mnoho lidí přišlo v důsledku této události přišlo o stálá povolání.

Inflace byla posledním ze sledovaných makroekonomických ukazatelů a z analýzy vyplynulo, že byla inflace ve sledovaném období v ČR vyšší než ve SRN. Od roku 2018 v České republice stoupala všeobecná cenová hladina, avšak v roce 2022 došlo k výrazné pádivé inflaci a hodnoty se dostaly až na 15,1 %. V Německu naopak od roku 2018 do roku 2020 docházelo k deflaci a poté k následnému procentnímu nárůstu inflace až na hodnoty 8,7 %. Nárůst inflace byl v obou zemích způsoben výrazným zdražováním potravin, zvýšení cen paliv a topné energie.

Bilance běžného účtu ČR byla od roku 2018 do roku 2020 v přebytku a nejvyšší hodnoty dosáhla v roce 2022 (8,05 miliard euro). V letech 2021 a 2022 dosáhla poprvé po sedmi letech schodku a nejnižší hodnota byla roku 2020 (-16,43 miliard euro). Bilance běžného účtu SRN byla v celém sledovaném období ve vysokém přebytku nad 200 miliard euro, roku 2022 byla nejnižší (162,3 miliard euro).

Spolková republika Německo se ve sledovaném období podílela téměř třiceti procenty na zahraničním obchodě České republiky. Bilance česko-německého obchodu byla v celém sledovaném období v kladném schodku a saldo bylo záporné. Vývoz a dovoz zboží klesl pouze v roce 2020 z důvodu globální pandemie COVID-19 a následných protipandemických opatření. Dlouhodobě se z Německa do ČR vyváží stroje, přístroje a mechanická zařízení,

elektronické výrobky, motorová vozidla, plasty a další. Mezi zboží, které se vyváží z ČR do Německa patří motorová a pozemní vozidla, stroje a přístroje, elektronické výrobky, nábytek a další.

Investiční pozice ČR byla ve sledovaném období v hlubokém schodku od 35 do 52 miliard euro. Oproti tomu investiční pozice Německa byla ve sledovaném období ve velmi pozitivních hodnotách dosahujících až 2 700 miliard euro.

Počet Německých migrantů v České republice se v letech 2018 až 2020 držel víceméně v rovině, roku 2021 a 2022 klesl o 15 000 jedinců. Počet Českých migrantů v Německu zůstal ve sledovaném období téměř totožný. S migrací pracovníků souvisí i fakt, že je České republice spousta firem s německým původem a naopak. Mezi nejdůležitější německé značky působící v České republice patří například, Škoda Auto, Siemens, mobilní operátor T-Mobile a přední světový dodavatel technologií a služeb Bosch.

4 Závěr

Cílem této práce bylo vyhodnotit ekonomické vztahy České republiky a Spolkové republiky Německo v letech 2018 až 2022 pomocí analýzy, zjistit intenzitu vzájemného mezinárodního obchodu a vyhodnotit údaje o migraci pracovníků.

Teoretická část se věnovala rešerši odborné literatury z oblasti mezinárodního obchodu a mezinárodních vztahů, konkrétně vývoji mezinárodního obchodu, příčinám jeho vzniku, přístupu a zapojení ekonomik do mezinárodního obchodu. Byly specifikovány souvislosti, jako je globalizace, světová obchodní organizace, makroekonomický výkon národní ekonomiky, obchodní podmínky v mezinárodních obchodním styku, krize ekonomiky v době pandemie a mezinárodní pohyb faktorů. Druhá část byla věnována platební bilanci, investiční pozici a migraci pracovníků. Na závěr byla detailně charakterizována ekonomika České republiky a Spolkové republiky Německo a teorie použitých makroekonomických ukazatelů.

V analytické části proběhla analýza a vyhodnocení makroekonomických ukazatelů České republiky a Spolkové republiky Německo. Byl zjištěn hrubý domácí produkt nominální a deflátor HDP, díky nimž bylo následně vypočítán a porovnán reálný hrubý domácí produkt. Při vývoji tempa růstu byly definovány faktory a příčiny, které vedly ke snížení či zvýšení ve sledovaném období, jako byla globální pandemie COVID-19, následná protipandemická opatření, přerušení světových obchodní cest nebo dopady Ruské války na Ukrajině. K posouzení výkonnosti daných zemí bylo využito hrubého domácího produktu na obyvatele kdy vyplynulo, že je Spolková republika Německo právem považována za jednu z nejsilnějších ekonomik světa, hodnoty HDP na obyvatele Německa byly v celém sledovaném období dvakrát tak vysoké, než hodnoty v Česku.

Nezaměstnanost, další ze sledovaných makroekonomických ukazatelů, je stále jeden z největších problémů Evropy. V této práci byl analyzován vývoj míry nezaměstnanosti v České republice a Spolkové republice Německo ve sledovaných letech 2018 až 2022. Bylo zjištěno, že v ČR je dlouhodobě nižší míra nezaměstnanosti o jedno procento, nežli v Německu. V obou zemích došlo k mírnému nárůstu v letech 2020 a 2021, kdy byla důvodem globální pandemie COVID-19, protipandemická vládní opatření a následné uzavírání obchodů, služeb, kaváren, restaurací nebo sportovišť, kdy přišla spousta lidí o svá trvalá zaměstnání. Roku 2022 se míra nezaměstnanosti obou zemí opět lehce snížila.

Zjištěním míry inflace v České republice a Německu bylo odhaleno, že SRN na tom bylo ve sledovaném období podstatně lépe. Míra inflace se v ČR ve sledovaných letech pouze zvyšovala, kdy se v roce 2022 dostala do rekordních hodnot (15,1 %) a stala se pádivou. V Německu od roku 2018 do roku 2020 lehce klesala, kdy se dostala na 0,4 % a poté nastal, stejně jako v ČR, růst až na hodnotu 8,7 % v roce 2022. Důvodem tohoto růstu v obou zemích bylo výrazné zdražování potravin, růst ceny přepravy zboží, nedostatek přepravních kontejnerů a další důsledky globální pandemie COVID-19.

Při zkoumání platební bilance ČR a SRN bylo zjištěno, že ve bilance běžného účtu Německa pohybuje dlouhodobě ve značném přebytku v hodnotách na 200 miliard euro. Oproti tomu platební bilance běžného účtu České republiky se pohybovala v přebytku pouze v letech 2018 až 2020, kdy nejvyšší dosaženou hodnotou v roce 2020 bylo 8,05 miliard euro. V následujících dvou letech se propadla do schodku, bylo to poprvé po sedmi letech, roku 2022 spadla do hodnot -16,43 miliard euro.

Intenzita vzájemného obchodu mezi ČR a SRN je dlouhodobě vysoká, jelikož se Německo podílí téměř třiceti procenty na mezinárodním obchodu České republiky a je největším obchodním partnerem ve vývozu, dovozu a obratu ČR. Ve sledovaném období klesly hodnoty vývozu a dovozu pouze v roce 2020, kdy byla důvodem pandemie COVID-19 a přerušení

obchodních cest. Následující roky intenzita vzájemného obchodu opět stoupala. Bilance zboží vzájemného obchodu se dlouhodobě drží v kladných hodnotách.

Z analýzy investiční pozice vůči zahraničí bylo zjištěno, že se Česká republika ve sledovaném období nacházela v hlubokém schodku, oproti tomu v Německu bylo dosaženo velmi vysokých přebytků v hodnotách nad 2 000 miliard euro.

Pro Českou republiku, jako sousedící stát Německa, je typické takzvané „pendlování“, kdy se jedná o přeshraniční pracovníky, kteří žijí v jedné zemi a za práci dojíždějí do země druhé. Kromě těchto pracovníků jich mnoho i trvale žije v opačných zemích. Ve sledovaném období bylo zjištěno, že počet Čechů žijících v Německu spíše stagnuje, hodnoty se nikterak zvlášť nemění a pohybují se od 54,7 tisíc do 56,5 tisíc. Naopak tomu bylo v České republice s Německými migranty, kdy v letech 2018 až 2020 pohybovaly hodnoty okolo 21 tisíc a v roce 2021 a 2022 klesly na necelých 6 tisíc. S migrací pracovníků souvisí i fakt, že v České republice je mnoho firem s německým původem a naopak. Mezi nejdůležitější německé firmy působící v ČR patří například Škoda Auto, která má kořeny v Mladé Boleslavi, Siemens, T-Mobile nebo Bosch.

Z analytické části této práce vyplynulo, že Spolková republika má nepostradatelné místo v mezinárodních obchodu České republiky a jejich vztahy se posouvají stále pozitivnějším směrem. Přesto, že je Česká republika malý stát, má velmi výhodné geografické zázemí a rozvinutou ekonomiku. Spolková republika je právem považována na nejsilnější ekonomika Evropu a jednu z nejsilnějších světa.

Literatura

Monografie

DOBIÁŠ, P., MALACKA, M. *Obchodní podmínky v mezinárodním styku*. Praha: Leges, 2019. 406 s. ISBN 978-80-7502-296-7

KUBIŠTA, V. et al. *Mezinárodní obchod a migrace*. Praha: Metropolitan University Prague Press a Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. 464 s. ISBN 978-80-87956-44-1

HOŠOFF, B. et al. *Vývoj a perspektivy svetovej ekonomiky. Transformácia počas pandémie koronavírusu SARS-CoV-2*. Bratislava: Ekonomický ústav Slovenskej akadémie vied, 2020. 239 s. ISBN 978-80-7144-314-8

CHERUNILAM, F. *International business*. Sixth edition. PHI Learning, 2020. 832 p. ISBN 9789389347494.

KRUEGER, A. O. *International trade. What everyone needs to know*. Oxford: Oxford University Press, 2020. 288 p. ISBN 9780190900465.

KUNEŠOVÁ, H. et al. *Světová ekonomika. Nové jevy a perspektivy*. 3. přepracované a doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. 406 s. ISBN 978-80-7400-502-2.

LIZCOVÁ, Z. et al. *Německo 1989-2021. Úspěchy, problémy a výzvy sjednocené země*. NLN - Nakladatelství Lidové noviny, 2022. 480 s. ISBN 978-80-7422-890-2

SOUKUP, A. *Mezinárodní ekonomie. Analýza ekonomických vztahů*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2022. 283 s. ISBN 978-80-7380-879-2.

SVOBODA, O. *Mezinárodní investiční právo v kontextu Evropské unie*. Praha, 2023 ISBN 978-80-7502-624-8

WANG, S. L. et al. Cultural industries in international business research: Progress and prospect. *Journal of International Business Studies*, 2020, vol. 51, p. 665-692, ISSN 1478-6990.

Internetové zdroje

BUNDESAGENTUR FÜR ARBEIT. *Der Arbeitsmarkt in Deutschland 2018*. [online]. 2019. [cit. 2024-03-24]. Dostupné z WWW: https://statistik.arbeitsagentur.de/Statistikdaten/Detail/201812/ama/heft-arbeitsmarkt/arbeitsmarkt-d-0-201812-pdf.pdf?__blob=publicationFile

BUNDESAGENTUR FÜR ARBEIT. *Der Arbeitsmarkt in Deutschland 2019*. [online]. 2020. [cit. 2024-03-24]. Dostupné z WWW: https://statistik.arbeitsagentur.de/Statistikdaten/Detail/201912/ama/heft-arbeitsmarkt/arbeitsmarkt-d-0-201912-pdf.pdf?__blob=publicationFile&v=2%20

BUNDESAGENTUR FÜR ARBEIT. *Der Arbeitsmarkt in Deutschland 2021*. [online]. 2022. [cit. 2024-03-24]. Dostupné z WWW: https://statistik.arbeitsagentur.de/Statistikdaten/Detail/202112/ama/heft-arbeitsmarkt/arbeitsmarkt-d-0-202112-pdf.pdf?__blob=publicationFile&v=2

BUNDESZENTRALE FÜR POLITISCHE BILDUNG. *Arbeitslosenquoten nach Bildung und Alter*. [online]. 2021. [cit. 2024-03-24]. Dostupné z WWW: <https://www.bpb.de/kurz-knapp/zahlen-und-fakten/soziale-situation-in-deutschland/61724/arbeitslosenquoten-nach-bildung-und-alter/>

BUSINESSINFO. *Německo*. [online]. 2023. [cit. 2024-03-22]. Dostupné z WWW: <https://www.businessinfo.cz/navody/nemecko-souhrnna-teritorialni-informace/2#5.6>

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA: *ARAD*. [online]. 2024. [cit. 2024-03-25]. Dostupné z WWW: <https://www.cnb.cz/arad/#/cs/sets>

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA: *Investiční pozice v EUR – čtvrtletní – 2019*. [online]. 2024. [cit. 2024-03-25]. Dostupné z WWW: https://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/investicni_pozice/investicni-pozice-v-eur-ctvrtletni-2019/

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA: *Investiční pozice v EUR – čtvrtletní – 2020*. [online]. 2024. [cit. 2024-03-25]. Dostupné z WWW: https://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/investicni_pozice/investicni-pozice-v-eur-ctvrtletni-2020/

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA: *Investiční pozice v EUR – čtvrtletní – 2021*. [online]. 2024. [cit. 2024-03-25]. Dostupné z WWW: https://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/investicni_pozice/investicni-pozice-v-eur-ctvrtletni-2021/

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA: *Investiční pozice v EUR – čtvrtletní – 2022*. [online]. 2024. [cit. 2024-03-25]. Dostupné z WWW: https://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/investicni_pozice/investicni-pozice-v-eur-ctvrtletni-2022/

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA: *Platební bilance v podrobném členění*. [online]. 2024. [cit. 2024-04-04]. Dostupné z WWW: https://www.cnb.cz/analytics/saw.dll?Dashboard&PortalPath=%2Fshared%2FUNIBOP_WE_B%2F_portal%2FBISTAT&Page=DBOP&P1=dashboard&Action=Navigate&ViewState=ttg8b6n9tadu01hehi0v3vprsq&P16=NavRuleDefault&NavFromViewID=d%3Adashboard~p%3Atdppn6rbilu6v8m0

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA: *Proč je inflace v současnosti vysoká a jak dlouho tu s námi bude?* [online]. 2022. [cit. 2024-03-23]. Dostupné z WWW: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/cnblog/Proc-je-inflace-v-soucasnosti-vysoka-a-jak-dlouho-tu-s-nami-bude/

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA: *Přímé zahraničí investice – 2018*. [online]. 2024. [cit. 2024-04-04]. Dostupné z WWW: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/statistika/platebni_bilance_stat/publikace_pb/pzi/PZI_2018_CZ.pdf

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA: *Přímé zahraničí investice – 2019*. [online]. 2024. [cit. 2024-04-04]. Dostupné z WWW: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/statistika/platebni_bilance_stat/publikace_pb/pzi/PZI_2019_CZ.pdf

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA: *Přímé zahraničí investice – 2020*. [online]. 2024. [cit. 2024-04-04]. Dostupné z WWW: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/statistika/platebni_bilance_stat/publikace_pb/pzi/PZI_2020_CZ.pdf

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA: *Přímé zahraničí investice – 2021*. [online]. 2024. [cit. 2024-04-04]. Dostupné z WWW: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/statistika/platebni_bilance_stat/publikace_pb/pzi/PZI_2021_CZ.pdf

- ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA: *Přímé zahraniční investice – 2022*. [online]. 2024. [cit. 2024-04-04]. Dostupné z WWW: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/statistika/platebni_bilance_stat/publikace_pb/pzi/PZI_2022_CZ.pdf
- ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA: *Zpráva o vývoji platební bilance 2019*. [online]. 2020. [cit. 2024-03-24]. Dostupné z WWW: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/menova-politika/galleries/zpravy-o-vyvoji-platebni-bilance/zprava_o_vyvoji_platebni_bilance_2019.pdf
- ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA: *Zpráva o vývoji platební bilance 2020*. [online]. 2021. [cit. 2024-03-23]. Dostupné z WWW: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/menova-politika/galleries/zpravy-o-vyvoji-platebni-bilance/zprava_o_vyvoji_platebni_bilance_2020.pdf
- ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA: *Zpráva o vývoji platební bilance 2021*. [online]. 2022. [cit. 2024-03-23]. Dostupné z WWW: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/menova-politika/galleries/zpravy-o-vyvoji-platebni-bilance/zprava_o_vyvoji_platebni_bilance_2021.pdf
- ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA: *Zpráva o vývoji platební bilance 2022*. [online]. 2023. [cit. 2024-03-23]. Dostupné z WWW: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/menova-politika/galleries/zpravy-o-vyvoji-platebni-bilance/zprava_o_vyvoji_platebni_bilance_2022.pdf
- ČSÚ: *Aktuální populační vývoj v kostce*. [online]. 2024. [cit. 2024-02-29]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/aktualni-populacni-vyvoj-v-kostce>
- ČSÚ: *Cizinci podle státního občanství k 31. 12. – územní srovnání*. [online]. 2024. [cit. 2024-03-27]. Dostupné z WWW: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/index.jsf?page=vystup-objekt-parametry&z=T&f=TABULKA&katalog=31032&pvo=CIZ01&sp=A&evo=v57516_%21_VUZEMI97-100-nezj_1&c=v23%7E2__RP2022MP12DP31&str=v19
- ČSÚ: *Česká ekonomika balancuje na hraně*. [online]. 2023. [cit. 2024-02-29]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/ceska-ekonomika-balancuje-na-hrane>
- ČSÚ: *Graf - Zahraniční obchod se zbožím – 2018*. [online]. 2020. [cit. 2024-03-29]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/graf-zahranicni-obchod-se-zbozim-2018>
- ČSÚ: *Hrubý domácí produkt (HDP) – Metodika*. [online]. 2024. [cit. 2024-02-29]. Dostupné z WWW: https://www.czso.cz/csu/czso/hruby_domaci_produk_t_-hdp-
- ČSÚ: *Inflace, míra inflace – Metodika*. [online]. 2024. [cit. 2024-03-23]. Dostupné z WWW: https://www.czso.cz/csu/czso/kdyz_se_rekne_inflace_resp_mira_inflace
- ČSÚ: *Míry zaměstnanosti, nezaměstnanosti a ekonomické aktivity – prosinec 2021*. [online]. 2022. [cit. 2024-03-24]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/miry-zamestnanosti-nezamestnanosti-a-ekonomicke-aktivity-prosinec-2021>
- ČSÚ: *Veřejná databáze: Zahraniční obchod se zbožím podle jednotlivých zemí – roční data 2018*. [online]. 2024. [cit. 2024-03-29]. Dostupné z WWW: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&skupId=2849&katalog=32935&pvo=VZO015-NP-A&pvo=VZO015-NP-A&c=v3~8__RP2018#w=
- ČSÚ: *Veřejná databáze: Zahraniční obchod se zbožím podle jednotlivých zemí – roční data 2019*. [online]. 2024. [cit. 2024-03-29]. Dostupné z WWW:

https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=VZO015-NP-A&z=T&f=TABULKA&skupId=2849&katalog=32935&c=v3~8__RP2019&&str=v244

ČSÚ: *Veřejná databáze: Zahraniční obchod se zbožím podle jednotlivých zemí – roční data 2020*. [online]. 2024. [cit. 2024-03-29]. Dostupné z WWW:

https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=VZO015-NP-A&z=T&f=TABULKA&skupId=2849&katalog=32935&c=v3~8__RP2020&&str=v244

ČSÚ: *Veřejná databáze: Zahraniční obchod se zbožím podle jednotlivých zemí – roční data 2021*. [online]. 2024. cit. 2024-03-29]. Dostupné z WWW:

https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=VZO015-NP-A&z=T&f=TABULKA&skupId=2849&katalog=32935&c=v3~8__RP2021&&str=v244

ČSÚ: *Veřejná databáze: Zahraniční obchod se zbožím podle jednotlivých zemí – roční data 2022*. [online]. 2024. [cit. 2024-03-29]. Dostupné z WWW:

https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=VZO015-NP-A&z=T&f=TABULKA&skupId=2849&katalog=32935&c=v3~8__RP2022&&str=v244

ČSÚ: *Vývoj ekonomiky České republiky – rok 2018*. [online]. 2019. [cit. 2024-03-20].

Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/vyvoj-ekonomiky-ceske-republiky-rok-2018>

ČSÚ: *Vývoj ekonomiky České republiky – rok 2019*. [online]. 2020. 2024-03-20]. Dostupné

z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/vyvoj-ekonomiky-ceske-republiky-4-ctvrtleti-2019>

ČSÚ: *Vývoj ekonomiky České republiky – rok 2020*. [online]. 2021. [cit. 2024-03-20].

Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/vyvoj-ekonomiky-ceske-republiky-4-ctvrtleti-2020>

ČSÚ: *Vývoj ekonomiky České republiky – rok 2021*. [online]. 2022. [cit. 2024-03-20].

Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/vyvoj-ekonomiky-ceske-republiky-4-ctvrtleti-2021>

ČSÚ: *Vývoj ekonomiky České republiky – rok 2022*. [online]. 2023. [cit. 2024-03-20].

Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/vyvoj-ekonomiky-ceske-republiky-4-ctvrtleti-2022>

ČSÚ: *Zahraniční obchod se zbožím - prosinec 2019*. [online]. 2020. [cit. 2024-03-29].

Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/cr/zahranicni-obchod-prosinec-2019>

ČSÚ: *Zahraniční obchod se zbožím - prosinec 2020*. [online]. 2021. [cit. 2024-03-29].

Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/cr/zahranicni-obchod-prosinec-2020>

ČSÚ: *Zahraniční obchod se zbožím - prosinec 2021*. [online]. 2022. [cit. 2024-03-29].

Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/cr/zahranicni-obchod-se-zbozim-prosinec-2021>

ČSÚ: *Zahraniční obchod se zbožím - prosinec 2022*. [online]. 2023. [cit. 2024-03-29].

Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/cr/zahranicni-obchod-se-zbozim-prosinec-2022>

DEMOGRAFIE PORTAL. *Bevölkerung mit Migrationshintergrund*. [online]. 2024. [cit.

2024-03-01]. Dostupné z WWW: <https://www.demografie-portal.de/DE/Fakten/bevoelkerung-migrationshintergrund.html>

DEMOGRAFIE PORTAL. *Bevölkerungszahl*. [online]. 2024. [cit. 2024-03-01]. Dostupné

z WWW: <https://www.demografie-portal.de/DE/Fakten/bevoelkerungszahl.html?nn=676784>

DESTATIS. *Bevölkerungsstand: Amtliche Einwohnerzahl Deutschlands 2022*. [online]. 2023. [cit. 2024-03-01]. Dostupné z WWW: https://www.destatis.de/EN/Themes/Society-Environment/Population/Current-Population/_node.html#267532

DESTATIS: *Bruttoinlandsprodukt im Jahr 2020 um 5,0 % gesunken*. [online]. 2021. [cit. 2024-03-20]. Dostupné z WWW: https://www.destatis.de/DE/Presse/Pressemitteilungen/2021/01/PD21_020_811.html

DESTATIS: *Bruttoinlandsprodukt im Jahr 2021 um 2,7 % gestiegen*. [online]. 2022. [cit. 2024-03-20]. Dostupné z WWW: https://www.destatis.de/DE/Presse/Pressemitteilungen/2022/01/PD22_020_811.html

DESTATIS: *Bruttoinlandsprodukt im Jahr 2022 um 1,9 % gestiegen*. [online]. 2023. [cit. 2024-03-20]. Dostupné z WWW: https://www.destatis.de/DE/Presse/Pressemitteilungen/2023/01/PD23_020_811.html

DESTATIS: *Deutsche Wirtschaft ist im Jahr 2018 um 1,5 % gewachsen*. [online]. 2019. [cit. 2024-03-20]. Dostupné z WWW: https://www.destatis.de/DE/Presse/Pressemitteilungen/2019/01/PD19_018_811.html

DESTATIS: *Deutsche Wirtschaft ist im Jahr 2019 um 0,6 % gewachsen*. [online]. 2020. [cit. 2024-03-20]. Dostupné z WWW: https://www.destatis.de/DE/Presse/Pressemitteilungen/2020/01/PD20_018_811.html

DESTATIS: *Die Inflation und die Folgen der Corona-Pandemie für die Preisentwicklung [online]* [cit. 2024-03-23]. Dostupné z WWW: https://www.destatis.de/DE/Mediathek/Podcasts/StatGespraech/statgespraech_folge1_kopie.html

DESTATIS: *German exports in 2019: + 0,8 % compared with 2018*. [online]. 2024. [cit. 2024-04-05]. Dostupné z WWW: https://www.destatis.de/EN/Press/2020/02/PE20_039_51.html

DESTATIS: *Registrierte Arbeitslose und Arbeitslosenquote nach Gebietsstand*. [online]. 2020. [cit. 2024-03-24]. Dostupné z WWW: <https://www.destatis.de/DE/Themen/Wirtschaft/Konjunkturindikatoren/Lange-Reihen/Arbeitsmarkt/lrab003ga.html>

DESTATIS: *Verbraucherpreise Oktober 2018: +2,5 % gegenüber*. [online]. 2018. [cit. 2024-03-23]. Dostupné z WWW: https://www.destatis.de/DE/Presse/Pressemitteilungen/2018/11/PD18_436_611.html

DEUTSCHE BUNDESBANK: *Domestic direct investment assets*. [online]. 2024. [cit. 2024-04-04]. Dostupné z WWW: https://www.bundesbank.de/dynamic/action/en/statistics/time-series-databases/time-series-databases/759784/759784?listId=www_sesbop_aw3_1_1a_e1

DEUTSCHE BUNDESBANK: *Domestic direct investment liabilities*. [online]. 2024. [cit. 2024-04-04]. Dostupné z WWW: https://www.bundesbank.de/dynamic/action/en/statistics/time-series-databases/time-series-databases/759784/759784?listId=www_sesbop_aw3_1_2a_e1

DEUTSCHLAND: *Die 16 Bundesländer*. [online]. 2024. [cit. 2024-03-12]. Dostupné z WWW: <https://www.deutschland.de/de/topic/politik/deutschland-europa/laender>

DEUTSCHLANDFUNK: *Warum steigen die Preise?* [online]. 2023. [cit. 2024-03-23]. Dostupné z WWW: <https://www.deutschlandfunk.de/inflation-warum-steigen-die-preise-100.html>

EUROSTAT: *Glossary: Deflator*. [online]. 2021. [cit. 2024-04-10]. Dostupné z WWW: <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Deflator>

EUROSTAT: *International investment position*. [online]. 2024. [cit. 2024-03-25]. Dostupné z WWW: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/teibp041/default/table?lang=en>

EUROSTAT: *International investment position statistics*. [online]. 2024. [cit. 2024-03-25]. Dostupné z WWW: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=International_investment_position_statistics

EUROSTAT: *Unemployment rate – annual data*. [online]. 2024. [cit. 2024-03-24]. Dostupné z WWW: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tipsun20/default/table?lang=en>

EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA: *Proč je inflace v současné době tak vysoká?* [online]. 2021. [cit. 2024-03-23]. Dostupné z WWW: https://www.ecb.europa.eu/ecb-and-you/explainers/tell-me-more/html/high_inflation.cs.html

INVESTOPEDIA. *Real GDP vs. Nominal GDP: Which Is a Better Indicator?* [online]. 2023. [cit. 2024-04-03]. Dostupné z WWW: <https://www.investopedia.com/ask/answers/030515/real-gdp-better-index-economic-performance-gdp.asp>

INVESTOPEDIA. *Real Gross Domestic Product (Real GDP): How to Calculate It, vs. Nominal*. [online]. 2024. [cit. 2024-04-03]. Dostupné z WWW: <https://www.investopedia.com/terms/r/realgdp.asp>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR: *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2018*. [online]. 2019. [cit. 2024-03-24]. Dostupné z WWW: <https://www.mpsv.cz/documents/20142/848077/anal2018.pdf/760053b9-9f64-b616-5453-2447ee935b7e>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR: *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2019*. [online]. 2020. [cit. 2024-03-24]. Dostupné z WWW: <https://www.mpsv.cz/documents/20142/1736728/Analýza+-+text.pdf/7f60fc4c-1ce3-b887-94e7-493d2dd1869c>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR: *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2020*. [online]. 2021. [cit. 2024-03-24]. Dostupné z WWW: https://www.mpsv.cz/documents/20142/2419647/Analýza_text_2020.pdf/3052205e-07fb-99a3-fbac-e43d3138c7e1

N&M MAGAZINE. *Jak se daří největším německým firmám v Česku?* [online]. 2021. [cit. 2024-04-02]. Dostupné z WWW: <https://www.nmagazine.cz/jak-se-dari-nejvetsim-nemeckym-firmam-v-cesku/>

PROSPERITY DATA360. *Net International Investment Position*. [online]. 2024. [cit. 2024-03-25]. Dostupné z WWW: https://prosperitydata360.worldbank.org/en/indicator/IMF+BOP+IFR_BP6_USD

STATISTA: *Entwicklung der Migrationsbewegungen zwischen Tschechien und Deutschland im Zeitraum 2012 bis 2022*. [online]. 2024. [cit. 2024-03-27]. Dostupné z WWW: <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/1329775/umfrage/tschechien-und-deutschland-migration/>

STATISTA: *Wirtschaftswachstum: Deutschland zwischen Rezession und Stagnation*. [online]. 2024. [cit. 2024-03-01]. Dostupné z WWW: <https://de.statista.com/themen/26/bip/#topicOverview>

THE WORLD BANK: *Data*. [online]. 2024. [cit. 2024-03-22]. Dostupné z WWW: <https://databank.worldbank.org/metadataglossary/statistical-capacity-indicators/series/5.51.01.10.gdp>

THE WORLD BANK *GDP (current US\$) - Germany, Czechia*. [online]. 2024. [cit. 2024-04-03]. Dostupné z WWW: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?locations=DE-CZ>

THE WORLD BANK: *GDP growth (annual %) – Germany, Czechia* . [online]. 2024. [cit. 2024-04-03]. Dostupné z WWW: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?locations=DE-CZ>

THE WORLD BANK: *GDP per capita – Czechia Bank [online]* [cit. 2024-03-22]. Dostupné z WWW: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD?locations=CZ>

THE WORLD BANK: *Inflation, consumer prices (annual %) - Germany, Czechia*. [online]. 2024. [cit. 2024-03-23]. Dostupné z WWW: <https://data.worldbank.org/indicator/FP.CPI.TOTL.ZG?locations=DE-CZ>

TRENNUNG: *SCHEIDUNGSSTATISTIK 2022*. [online]. 2024. [cit. 2024-03-01]. Dostupné z WWW: <https://www.trennung.de/scheidungsstatistik-2022.html>

VELVYSLANECTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY V BERLÍNĚ. *Zahraniční obchod Česká republika – Německo v roce 2018*. [online]. 2019. [cit. 2024-03-24]. Dostupné z WWW: https://mzv.gov.cz/berlin/cz/obchod_a_ekonomika/aktuality/zahranicni_obchod_ceska_republika.html

Přílohy

Prezentace

Řešená problematika

úvod

- ČR = vyspělá tržní ekonomika orientovaná na export
  - mezinárodní vztahy a obchod = klíčový význam
  - průmysl: strojírenský, potravinářský, chemický a hutnický
- SRN = největší ekonomika EU a 4. největší ekonomika světa
  - proexportní orientace
  - nejdůležitější obchodní partner ČR
- Spolupráce v rámci EU, NATO a OSN

problém

- Ekonomické vztahy ČR a SRN, intenzita vzájemného obchodu, důležitost těchto vztahů
- Sledované období: 2018 – 2022
- Makroekonomické ukazatele:
  - reálný HDP
  - HDP na obyvatele
  - tempo růstu HDP
  - nezaměstnanost
  - inflace
- Dále sledováno:
  - platební bilance
  - investiční pozice
  - migrace pracovníků

přístup

- Cíle:
  - Vyhodnocení ekonomických vztahů mezi ČR a SRN,
  - Zjištění intenzity vzájemného mezinárodního obchodu,
  - Vyhodnocení údajů o migraci obyvatel mezi těmito zeměmi, jejich platební bilance a investiční pozice.

Postup řešení

zdroj

- Teoretická část: odborná literatura, odborné články
- Analytická část:
  - relevantní zdroje
    - ČSÚ, ČNB, Destatis, The World Bank,...
  - dostupné statistiky
  - vlastní výpočty

získávání

- Rešerše
- Analýza
- Vlastní výpočty

zpracování

- Teoretický výklad řešeného problému
- Analýza dostupných dat a statistik
- Syntéza
- Výpočty
- Vyhodnocení

Výsledky práce

Z výsledků práce vyplynulo, že je mezinárodní vztah se SRN pro ČR klíčový.

→Lze předpovědět další pozitivní vývoj česko-německých vztahů ve vysoké intenzitě.

→**Z dat lze vyčíst fakta:**

→Hodnoty HDP na obyvatele ve SRN – téměř jednou tak vysoké než v ČR

→ SRN – právem nejsilnější ekonomika EU

→Pandemie COVID-19 – velmi negativní vliv na ekonomiky obou zemí

→Tempo růstu HDP v obou zemích – 2020 – hluboká recese

→Neprosperoval ani průmysl, stavebnictví a většina odvětví služeb

→Oslabení dopravy zboží, nedostatek materiálu, velká proměnlivost cen

→Zvýšení nezaměstnanosti v obou zemích

Výsledky práce

- Ruská válka na Ukrajině - 2021
  - Nedodávky plynu do Evropy, vzájemné sankce mezi Ruskem a Evropou
  - Ovlivnění vývoje HDP ČR
- Nezaměstnanost – jeden z největších problémů EU
  - V ČR nižší o 1 % ve sledovaném období než v SRN
  - 2020 a 2021 – nárůst, důvod: pandemie COVID-19
- Inflace – v ČR vyšší než v SRN
  - v ČR – od roku 2018 stoupala, 2022 – pádivá inflace (15,1 %)
  - V SRN – 2018 až 2020 deflace, poté nárůst - 2022 (8,7 %)
- Bilance běžného účtu
  - ČR - 2018 až 2020 – přebytek, nejvyšší hodnota 8,05 mld. EUR (2020)
    - 2021 až 2022 – ve schodku po 7 letech, nejnižší hodnota -16,43 mld. EUR (2022)
  - SRN - 2018 – 2022 – vysoký přebytek nad 200 mld. EUR, nejnižší hodnota 162,3 mld. EUR (2022)
- Bilance česko-německého obchodu – kladný schodek, záporné saldo

Výsledky práce

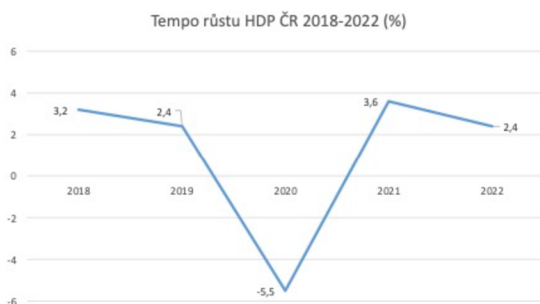

- Export ze SRN do ČR: stroje, přístroje a mechanická zařízení, elektronické výrobky, motorová vozidla, plasty a další
- Export z ČR do SRN: motorová a pozemní vozidla, stroje a přístroje, elektronické výrobky, nábytek a další
- Investiční pozice
  - ČR - v hlubokém schodku (od 35 do 52 mld. EUR)
  - SRN – velmi pozitivní přebytek (až 2 700 mld. EUR).
- Počet Němců v ČR - 2018 až 2020 – cca 21 000
  - 2021 až 2022 – cca 6 000
- Počet Čechů v Německu – 2018 – 2022 – téměř neměnný (54 000-56 000)
- Migrace pracovníků – v ČR spousta firem s německým původem a naopak
  - Německé značky v ČR: Škoda Auto, Siemens, T-Mobile, Bosch

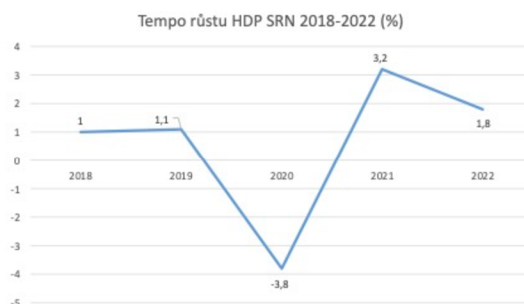
Výsledky práce – grafické znázornění

Tempo růstu HDP ČR a SRN 2018 - 2022

Zdroj: The World Bank (2024)

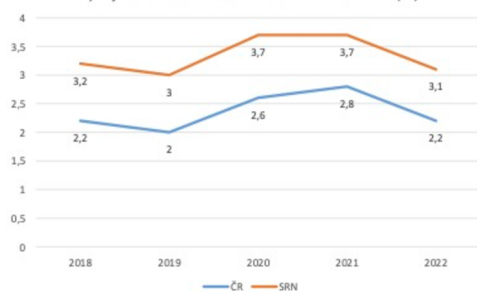

Zdroj: The World Bank (2024)

Výsledky práce – grafické znázornění

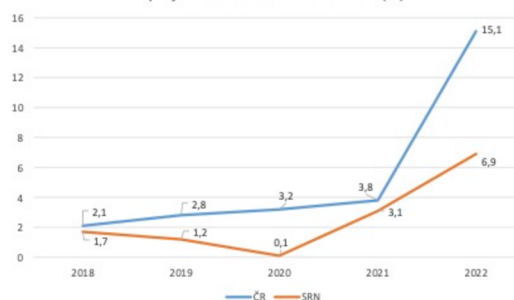

Vývoj nezaměstnanosti ČR a SRN 2018-2022 (%)

Zdroj: EUROSTAT (2024)

Vývoj inflace ČR a SRN 2018-2022 (%)

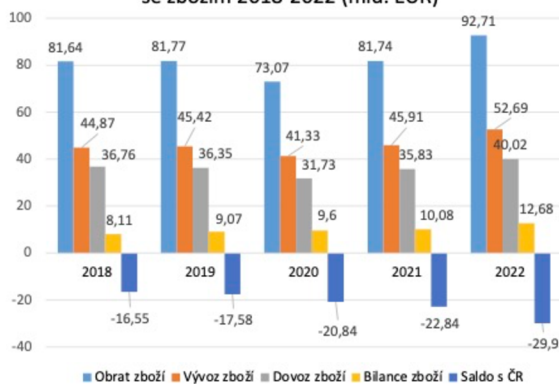

Zdroj: The World Bank (2024)

Výsledky práce – grafické znázornění

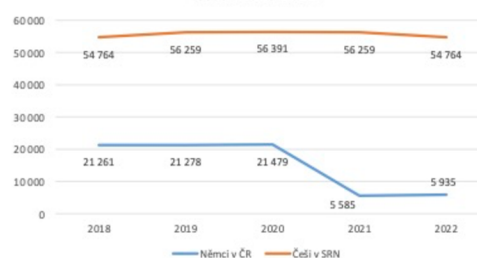
Vývoj česko-německého zahraničního obchodu se zbožím 2018-2022 (mld. EUR)

Zdroj: ČSÚ (2023)

Vysoká škola ekonomie a managementu

Počet migrantů z ČR a SRN žijících v opačných zemích v letech 2018-2022

Zdroj: Statista (2023)

9

Závěr

- Intenzita vzájemného obchodu mezi ČR a SRN je dlouhodobě vysoká, jelikož se Německo podílí téměř třiceti procenty na mezinárodních obchodu České republiky a je největším obchodním partnerem ve vývozu, dovozu a obratu ČR.
- Ekonomika ČR i SRN byla ve sledovaném období negativně ovlivněna v roce 2020 v důsledku pandemie COVID-19 a následnými protipandemickými opatřeními.
- Bylo zjištěno, že Spolková republika Německo má nepostradatelné místo v mezinárodních obchodu České republiky a jejich vztahy se posouvají stále pozitivnějším směrem.

Vysoká škola ekonomie a managementu

10

